„Cel mai bun roman din ultimii ani
al acestui adevărat maestru."
The Telegraph

POLIROM

Ian McEwan

Coajă de nucă

BIBLIOTECA POLIROM

Ian McEwan, *Nutshell*
Copyright © Ian McEwan 2016
© 2016 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-6480-1
ISBN PDF: 978-973-46-6481-8
ISBN print: 978-973-46-6462-7

Coperta: Radu Răileanu
Pe copertă: © iStockphoto.com/cemagraphics, janulla

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

IAN MCEWAN, unul dintre cei mai faimoşi scriitori britanici contemporani, este autorul romanelor *Legea copiilor*, *Operaţiunea Sweet Tooth*, *Solar*, *Pe plaja Chesil*, *Sîmbătă*, *Ispăşire* (laureat al National Book Critics Circle Award şi W.H. Smith Literary Award), *Amsterdam* (distins cu Booker Prize), *Durabila iubire*, *Inocentul*, *Copilul furat* (pentru care a primit Whitbread Award), *Cîinii negri*, *Mîngîieri străine* (ambele nominalizate la Booker Prize), *Visătorul* şi *Grădina de ciment*. A scris şi volumele de povestiri *Prima dragoste, ultimele ritualuri* (cîştigător al Somerset Maugham Award) şi *În aşternuturi*. În anul 2011 i-a fost acordat Premiul Tîrgului de carte de la Ierusalim.

Pentru Rosie şi Sophie

O, Doamne! Aș putea să
stau închis într-o coajă de
nucă și tot m-aș socoti Rege
al spațiului infinit – numai
de nu aș avea vise rele.

(W. Shakespeare,
Hamlet[1])

1. Traducere din limba engleză de Violeta Popa și George Volceanov, în W. Shakespeare, *Opere*, vol. II, ediția a II-a. Ediție îngrijită de George Volceanov, Editura Tracus Arte, București, 2016, p. 371.

Unu

Iată-mă, stau aşa, cu susul în jos, în corpul unei femei. Ţin braţele încrucişate răbdător, aştept, aştept şi mă întreb în corpul cui sunt şi ce caut aici. Ochii mi se închid nostalgic când îmi amintesc cum pluteam odată în sacul translucid care-mi poartă trupul, lunecând visător în bula gândurilor mele, pe oceanul meu personal, descriind mici tumbe cu încetinitorul şi ciocnindu-mă uşor de mărginirile transparente ale recluziunii mele, membrana atât de încrezătoare care vibra şi făcea să răsune, chiar dacă le înăbuşea, glasurile conspiratorilor ce-şi ticluiau planurile mârşave. Asta se întâmpla în tinereţea mea lipsită de griji. Acum, că stau complet răsturnat, fără nici un pic de spaţiu, cu genunchii la gură, gândurile cu tot cu cap îmi sunt angrenate în asta până peste poate. Pur şi simplu n-am de ales, urechea mi-e lipită zi şi noapte de nenorociţii ăştia de pereţi. Ascult, mă străduiesc să ţin minte şi îmi fac griji. Aud conversaţii în pat, înainte de culcare, din care răzbat intenţii ucigaşe şi sunt îngrozit de ceea ce mă aşteaptă, de lucrurile în care m-aş putea vedea amestecat.

Sunt cufundat în abstracţiuni şi numai relaţiile proliferante dintre ele creează iluzia unei lumi familiare. Când aud rostindu-se „albastru“, o chestie pe care n-am văzut-o niciodată, îmi imaginez un soi de eveniment mental destul de apropiat de „verde“ – ceva ce iarăşi n-am văzut niciodată. Mă socotesc inocent, absolvit de povara loialităţilor şi a obligaţiilor, un spirit liber, în ciuda spaţiului meu vital redus. N-am pe nimeni care să mă contrazică sau să mă certe, n-am nume şi nici

adresă anterioară, n-am religie, datorii sau duşmani. În agenda mea, dacă o exista vreuna, nu e trecută decât viitoarea mea zi de naştere. Sunt – sau eram –, în ciuda a ceea ce afirmă acum geneticienii, *tabula rasa*. Dar o tablă lunecoasă, poroasă, nu o placă de ardezie care ar putea fi folosită într-o sală de clasă sau la acoperişul unei case de la ţară, o tablă care se face din ce în ce mai mare pe zi ce trece şi pe care scrisul se aşterne de la sine, acoperind-o tot mai mult. Mă socotesc eu inocent, dar s-ar părea că sunt părtaş la un complot. Mama, binecuvântată fie-i inima care nu conteneşte să bată cu nişte pleoscăituri puternice, pare a fi implicată.

Pare, Mamă? Nu, nu pare, *este*. Eşti implicată. Am ştiut-o de la bun început. Hai să invoc acel moment al creaţiei care a adus cu sine primul meu concept. Demult, acum mai multe săptămâni, şanţul meu neural s-a închis, determinând formarea şirei spinării, iar milioanele de neuroni tineri, harnici ca viermii de mătase, au tors şi au ţesut din axonii aflaţi în trena lor splendida ţesătură cu fir de aur a primei mele idei, o noţiune atât de simplă, încât acum îmi scapă în parte. Să fi fost vorba de *mine*? Prea narcisist. Să fi fost vorba de *acum*? Prea dramatic. Atunci ceva care le preceda pe amândouă, care le conţinea pe amândouă, un singur cuvânt, mijlocit de un suspin sau de un extaz mental de acceptare, de existenţă pură, ceva de genul… *aşa*? Prea preţios. Prin urmare, ca să mă apropii mai mult, ideea mea a fost *A fi*. Sau, dacă nu asta, atunci varianta sa gramaticală, *este*. Asta era ideea mea primordială şi iată şi problema dificilă – *este*. Exact aşa. În spiritul lui *Es muss sein*. Începutul vieţii conştiente a coincis cu sfârşitul iluziei, iluzia ne-fiinţei, iruperea realului. Triumful realismului asupra magicului, al lui *este* asupra lui *se pare*. Mama este implicată într-un complot şi, ca atare, şi eu sunt implicat la rându-mi, chiar dacă rolul meu ar putea

fi acela de a-l zădărnici. Sau de a-l răzbuna, dacă o să mă tot codesc ca un fraier şi o să mă nasc prea târziu.

Dar să nu mă plâng dinaintea sorţii favorabile. Am ştiut din prima clipă când am desfăcut din pânza-i de aur darul propriei conştiinţe că s-ar putea să sosesc într-un loc nepotrivit într-un moment şi mai nepotrivit. Condiţiile generale sunt deja limpezi, iar în raport cu ele necazurile mele domestice sunt – sau ar trebui să fie – nesemnificative. Am multe motive să sărbătoresc. O să moştenesc o stare de lucruri specifice lumii contemporane (igienă, vacanţe, anestezice, lămpi pentru citit, portocale iarna) şi o să locuiesc într-un colţ privilegiat al planetei – Europa occidentală, cea bine hrănită şi ferită de molime. Bătrâna Europă, sclerozată, relativ bună la suflet, bântuită de fantomele ei, vulnerabilă în faţa agresorilor, nesigură pe ea însăşi: destinaţia preferată a milioane de năpăstuiţi. Imediata mea vecinătate n-o să fie prospera Norvegie – care ar constitui prima mea alegere, ţinând seama de imensul său fond de pensii şi măsurile sociale generoase –, nici a doua, Italia, pe motiv de gastronomie locală şi ruine binecuvântate de soare, şi nici măcar a treia, Franţa, pentru Pinot Noir-ul său şi aroganţa ei nonşalantă. În loc de asta, o să moştenesc un regat prea puţin unit, condus de o regină vârstnică şi respectată, în care un prinţ om de afaceri, faimos pentru faptele sale bune, elixirurile sale (esenţă de conopidă pentru purificarea sângelui) şi intruziunile sale neconstituţionale, aşteaptă nervos să-i vină rândul la coroană, şi e bine că-i aşa. Aş fi putut să mă nasc în Coreea de Nord, unde succesiunea este, la rându-i, de necontestat, dar libertatea şi hrana lipsesc.

Cum se face că eu, deşi nici măcar tânăr, nici măcar născut ieri, ştiu atât de multe – sau ştiu destule cât să greşesc în atâtea privinţe? Am

sursele mele, *ascult*. Mamei mele, Trudy, atunci când nu se află în compania prietenului ei, Claude, îi place radioul şi preferă cuvântul rostit în detrimentul muzicii. Cine, în zorii internetului, ar fi putut anticipa expansiunea necontenită a radioului ori renaşterea acelui cuvânt arhaic, „fără fir“? Aud, dincolo de zumzetul ca de spălătorie automată al stomacului şi intestinelor ei, ştirile, izvor nesecat al tuturor viselor urâte. Îmboldit de o pornire autoflagelantă, ascult cu atenţie analizele şi polemicile. Buletinele de ştiri din oră-n oră şi ştirile pe scurt la fiecare jumătate de oră nu mă plictisesc. Suport chiar şi BBC World Service, cu explozia sa puerilă de trompete şi xilofoane pe sintetizator, ce separă o ştire de alta. În mijlocul unei nopţi lungi şi liniştite, se-ntâmplă să-i mai trag maică-mii câte un şut zdravăn. Ea se trezeşte, o apucă insomnia, întinde mâna şi deschide radioul. O distracţie crudă, recunosc, dar dimineaţa suntem amândoi mai bine informaţi.

Îi mai plac şi podcast-urile cu conferinţe şi audiobook-urile de dezvoltare personală – *Să cunoaştem vinul* în cincisprezece episoade, biografii de dramaturgi din secolul al XVII-lea şi diverse capodopere ale literaturii universale. *Ulis*e de James Joyce o face să aţipească, deşi pe mine mă fascinează. Încă din primele zile, imediat ce îşi punea căştile în urechi, auzeam totul limpede, într-atât de eficient se propagau undele acustice prin mandibulă şi claviculă, după aceea prin structura scheletului ei, străbătând apoi lichidul amniotic dătător de viaţă. Până şi slaba utilitate a televizorului se manifestă tot prin intermediul sunetelor. Totodată, când mama şi Claude se întâlnesc, stau uneori de vorbă despre situaţia globală, de regulă deplângând-o, chiar dacă prin uneltirile lor nu fac decât s-o înrăutăţească. Acolo unde locuiesc acum, nu-mi rămâne altceva de făcut decât să-mi dezvolt trupul şi mintea, aşa că

înmagazinez totul, chiar şi fleacurile – şi sunt multe din astea.

Căci Claude e un om căruia îi place să se repete. Un om al laitmotivelor. Când dă mâna cu un străin – am auzit deja chestia asta în două rânduri –, zice: „Claude, ca pe Debussy“. Nici nu ştie cât se înşală. Pentru că el e Claude dezvoltatorul imobiliar, care nu compune nimic, nu inventează nimic. Îi trece prin cap un gând care-l distrează, şi-l exprimă cu voce tare, mai târziu îi vine iarăşi în minte şi – de ce nu? – îl rosteşte încă o dată. Face aerul să vibreze dând grai acestui gând pentru a doua oară numai şi numai pentru plăcerea lui. Ştie că ştii că se repetă. Ceea ce nu ştie este că pe tine asta nu te amuză în aceeaşi măsură ca pe el. Asta, aşa cum am învăţat dintr-o conferinţă Reith[1], este ceea ce se cheamă o problemă de referinţă.

Iată un exemplu al unui discurs de-al lui Claude şi al modului în care îmi adun eu informaţiile. El şi mama aranjează la telefon (îi aud atât pe el, cât şi pe ea) să se întâlnească diseară. Fără să ţină cont de mine, după cum le e obiceiul – o cină în doi, la lumina lumânărilor. De unde ştiu de lumânări? Pentru că atunci când se face ora potrivită şi sunt conduşi la masa lor, o aud pe mama plângându-se. La toate mesele sunt aprinse lumânări, numai la a noastră nu.

Urmează, în ordine, oftatul iritat al lui Claude, pocnitul imperativ şi sec din degete, murmurul obsecvios emis, presupun eu, de un chelner îndoit de mijloc într-o plecăciune, scăpăratul unei brichete. Gata, acum au parte de o cină la lumina lumânărilor. Nu le mai lipseşte decât mâncarea. Dar meniurile voluminoase le tronează în poală – simt cum marginea de jos a celui pe care-l ţine Trudy mă apasă pe şale. Acum sunt nevoit să ascult iarăşi discursul lui Claude pe tema termenilor folosiţi în meniu, de parcă ar fi primul din lumea asta care remarcă toate

absurdităţile alea irelevante. Insistă asupra lui „prăjit în tigaie“. Ce altceva e *în tigaie* dacă nu o binecuvântare înşelătoare asupra vulgarului şi nesănătosului *prăjit*? Şi unde dacă nu în tigaie ţi-ai putea prăji scoicile Saint-Jacques cu chilli şi suc de limetă? În fierbătorul pentru ouă? Înainte să treacă mai departe, repetă părţi din tirada asta a lui pe alt ton. Apoi trece la al doilea termen favorit de pe lista sa, unul importat din America, „bucăţit“. Rostesc pe muteşte prelegerea lui chiar înainte s-apuce să-i dea glas, când o uşoară înclinare a poziţiei mele verticale mă anunţă că mama s-a aplecat în faţă ca să-şi pună un deget pe încheietura lui, parcă pentru a-l struni, după care îi spune cu o voce suavă, menită să-l distragă de la ale lui:

— Alege vinul, dragoste. Unul splendid.

Îmi place să beau un vin împreună cu mama. S-ar putea să nu fi încercat niciodată experienţa – sau poate aţi uitat – unui vin de Burgundia de calitate (preferatul ei) sau a unui Sancerre bun (tot preferatul ei) decantat printr-o placentă sănătoasă. Încă dinainte să fie adus vinul la masă – astă-seară un Sancerre Domeniul Jean-Max Roger –, când aud pocnetul dopului, parcă îl simt pe faţă, ca mângâierea unei adieri de vară. Ştiu că alcoolul îmi va reduce inteligenţa. Le reduce inteligenţa tuturor. Dar, ah, un Pinot Noir voios şi roşu sau un Sauvignon cu o vagă aromă de agrişe mă face să mă răsucesc şi să mă dau de-a dura în mijlocul mării mele secrete, lovindu-mă ameţit de zidurile castelului meu, castelul elastic care-mi ţine loc de casă. Sau cel puţin aşa se întâmpla când aveam mai mult spaţiu. Acum îmi savurez bucuriile liniştit şi, pe la al doilea pahar, reflecţiile mele dau în floare, favorizând acea licenţă cunoscută sub numele de poezie. Gândurile mi se deapănă în pentametri frumos rotunjiţi, în versuri compacte sau cu ingambament, variind agreabil. Dar mama

nu bea niciodată şi al treilea pahar, iar asta mă răneşte.

— Trebuie să mă gândesc la copil, o aud că spune în timp ce îşi acoperă paharul cu un gest pedant.

Şi atunci îmi vine să întind mâna spre cordonul meu uleios, cum ai întinde-o după cordonul de catifea al soneriei într-un conac plin de servitori, şi să smucesc zdravăn de el ca să chem pe cineva. Alo! Încă un rând pentru tovarăşii mei!

Dar nu, ea se abţine din iubirea pe care mi-o poartă. Şi eu o iubesc – cum altfel? Mama pe care n-am întâlnit-o încă, pe care n-o cunosc decât pe dinăuntru. Nu-i destul! Tânjesc să dau cu ochii de eul ei exterior. Aparenţa e totul. Ştiu că are părul „bălai ca paiul“, că i se revarsă în „salbe de bucle dezordonate“ pe „umerii ei dalbi ca pulpa mărului“, pentru că tata i-a citit cu voce tare, în prezenţa mea, poemul dedicat podoabei ei capilare. Şi Claude se referă la părul ei, în termeni nu într-atât de plini de imaginaţie. Când are chef, mama îşi face nişte cosiţe împletite, pe care şi le încolăceşte pe cap, pe după urechi – în stilul Iuliei Timoşenko, spune tatăl meu. Mai ştiu şi că mama are ochi verzi, că nasul ei e ca un „nasture de sidef“, că ea şi-ar dori să-l aibă mai mare, că ambii bărbaţi, fiecare în parte, se dau în vânt după el aşa cum e şi încearcă s-o convingă în sensul ăsta. I s-a spus de multe ori că e frumoasă, dar ea rămâne sceptică, lucru care îi conferă o putere inocentă asupra bărbaţilor, după cum i-a zis tata într-o după-amiază în bibliotecă. Ea i-a replicat că dacă ar fi aşa, e o putere pe care n-a căutat-o şi pe care nu şi-a dorit-o. Nu le stătea în fire să aibă o asemenea discuţie şi am ascultat atent. Tata, pe care-l cheamă John, a zis că dacă el ar avea o asemenea putere asupra ei ori asupra femeilor în general, nici nu i-ar trece prin cap să renunţe la ea. Am bănuit, din unda vibraţiei simpatetice care mi-a desprins o

clipă urechea de pe perete, că mama ridicase din umeri în chip categoric, ca şi cum ar fi spus: Asta e, bărbaţii sunt altfel. Ce contează? În plus, i-a zis ea, de data asta prin viu grai, nu avea decât puterea pe care i-o atribuiau bărbaţii în fanteziile lor. Apoi a sunat telefonul şi tata s-a dus să răspundă, iar acea conversaţie atât de rară şi de interesantă despre cei care deţin puteri n-a mai fost reluată niciodată.

Dar să ne întoarcem la mama, infidela mea Trudy, după ale cărei braţe şi ai cărei sâni albi ca pulpa mărului şi ochi verzi tânjesc, a cărei dorinţă inexplicabilă pentru Claude datează dinaintea primei mele manifestări a conştiinţei de sine, a *este*-ului meu primordial, şi cu care stă de vorbă adesea – şi el cu ea –, şoptind înainte de culcare, şoptind la restaurant, şoptind în bucătărie, de parcă amândoi ar bănui că pântecele au urechi.

Mă gândeam că discreţia lor nu se datora decât obişnuitelor intimităţi amoroase. Dar acum m-am convins. Îşi şuntează cu graţie corzile vocale pentru că pun la cale un eveniment înfricoşător. În caz că va ieşi prost, i-am auzit eu spunând, vieţile lor vor fi distruse. Consideră că dacă decid să meargă mai departe, trebuie să acţioneze rapid şi fără întârziere. Îşi spun unul altuia să fie calmi, să dea dovadă de răbdare, îşi amintesc unul altuia de preţul pe care l-ar plăti dacă planul va da greş, de faptul că există mai multe etape, toate legate între ele, iar dacă una singură nu va merge cum trebuie, atunci totul o să pice „ca luminiţele alea demodate de la pomul de Crăciun“ – comparaţia aceasta ininteligibilă îi aparţine lui Claude, care rareori spune ceva neclar. Ceea ce au de gând să facă le provoacă silă şi îi sperie, aşa că niciodată nu abordează făţiş chestiunea. În schimb, învelite în şoapte, se rostesc elipse, eufemisme, aporii nedesluşite, urmate de voci drese şi o schimbare bruscă a subiectului.

Într-o noapte fierbinte şi agitată din săptămâna trecută, când îmi spuneam că amândoi au adormit de mult, mama a rostit dintr-odată în întuneric, cu două ore înainte să se lumineze de ziuă, dacă e să ne luăm după ceasul de jos, din biroul tatei:

— Nu putem s-o facem.

Şi imediat Claude a spus pe un ton inexpresiv:

— Ba putem.

Apoi, după o clipă de reflecţie:

— *Putem*.

1. Serie de conferinţe anuale ţinute de personalităţi din varii domenii şi transmise pe BBC Radio 4 şi BBC World Service. Seria a fost inaugurată în 1948, BBC dorind astfel să marcheze contribuţia istorică pe care a avut-o la dezvoltarea radiodifuziunii publice Sir John Reith, primul director general al instituţiei.

Doi

Acum să trecem la tatăl meu, John Cairncross, un bărbat masiv, cealaltă jumătate din compoziţia genomului meu, al cărui destin pe cale să facă brusc o volută mă îngrijorează din cale-afară. Numai în mine părinţii mei se unesc întru veşnicie, dulce, acru, pe coloanele lor vertebrale separate de zahăr şi fosfat, reţeta eului meu fundamental. Îi mai contopesc pe John şi Trudy şi în reveriile mele – ca orice copil ai cărui părinţi sunt despărţiţi, îmi doresc tare mult să aduc iar împreună această pereche de baze, reunind astfel soarta mea cu genomul meu.

Tata vine din când în când pe la noi pe-acasă, lucru care mă umple de bucurie. Câteodată îi aduce mamei *smoothie* de la barul lui preferat de pe Judd Street. A făcut o pasiune pentru preparatele astea cleioase care, chipurile, o să-l ajute să trăiască mai mult. Nu ştiu de ce ne vizitează, de vreme ce nu-i dată să nu plece înnegurat de tristeţe. De-a lungul timpului am născocit multe ipoteze care s-au dovedit greşite, dar am ascultat cu atenţie şi de-acum bănuiesc următoarele: că nu ştie nimic de povestea cu Claude, îi poartă în continuare mamei o dragoste nestatornică, speră că în curând vor fi din nou împreună, încă mai crede în povestea pe care i-a servit-o ea, cum că despărţirea are darul de a-i oferi fiecăruia din ei „răgazul şi spaţiul necesare pentru a se maturiza“ şi a-şi reînnoi legăturile. Că el e un poet care nu se bucură de recunoaştere şi, în ciuda acestui fapt, se încăpăţânează să scrie mai departe. Că deţine şi conduce o editură săracă, unde a publicat volumele de debut ale unor poeţi

de succes, nume bine-cunoscute, printre care chiar şi un laureat al Premiului Nobel. Pe măsură ce devin faimoşi, aceştia pleacă la edituri mai importante, asemenea unor copii care s-au făcut mari. Că acceptă lipsa de loialitate a poeţilor ca pe un dat şi, precum un sfânt, e încântat de elogiile de care ei se bucură şi care i se par că răzbună poetic Editura Cairncross. Că mai degrabă îl întristează, nu îl înrăiesc, nereuşitele sale într-ale poeziei. O dată ne-a citit cu voce tare lui Trudy şi mie o recenzie dispreţuitoare la adresa creaţiei sale poetice. Se spunea acolo că opera sa era depăşită, înţepenită în planul formei, prea „frumoasă“. Cu toate acestea, poezia e viaţa lui, continuă să îi recite mamei, predă poezie, scrie cronici în reviste, îi susţine din umbră pe poeţii mai tineri, face parte din jurii care acordă premii, promovează poezia în şcoli, publică eseuri despre poezie în reviste obscure, vorbeşte despre asta la radio. Trudy şi cu mine l-am ascultat o dată la o oră târzie din noapte. Are mai puţini bani decât Trudy şi mult mai puţini decât Claude. Ştie pe dinafară o mie de poeme.

Aceasta este colecţia mea de fapte şi postulate. Cocoşat peste ele ca un filatelist tenace, am adăugat recent noi elemente seriei mele. Suferă de o afecţiune dermatologică, psoriazis, din cauza căreia are mâinile pline de coji, uscate şi roşii. Lui Trudy îi repugnă aspectul lor şi felul cum se simt la atingere şi îi spune că ar trebui să poarte mănuşi. El refuză. A închiriat pentru şase luni un apartament prăpădit de trei camere în Shoreditch, e înglodat în datorii, e supraponderal şi ar trebui să facă mai multă mişcare. Nu mai departe de ieri am făcut rost de o raritate, un timbru Penny Black[1], şi încă unul cu urmele ştampilelor vizibile: casa în care locuieşte mama mea, cu mine în corpul ei, casa în care Claude vine noaptea în vizită, este o clădire masivă, în stil georgian, de pe Hamilton Terrace cea plină de fumuri şi aici a copilărit tatăl meu. Când se apropia de treizeci de ani, exact pe

vremea când îşi lăsase pentru prima dată barbă şi la scurt timp după ce se însurase cu mama, a moştenit vila familiei sale. Scumpa lui mamă murise demult. Toate sursele mele se pun de acord în această privinţă: casa e într-o stare mizerabilă. Toate clişeele i se potrivesc când vrei s-o descrii: scorojită, deteriorată, dărăpănată. Uneori, iarna, pe perdele se depune chiciură, făcându-le ţepene. Când plouă torenţial, scurgerile, asemenea unor bănci de încredere, te răsplătesc cu dobândă pentru ce-ai depus în ele, dând pe-afară, iar vara, asemenea unor bănci veroase, put. Dar iată, în penseta mea ţin piesa cea mai rară, un timbru din Guyana Britanică[2]: chiar şi într-o asemenea stare de degradare, cei cinci sute şaizeci de metri pătraţi chinuiţi pot să-ţi aducă şapte milioane de lire sterline.

Majoritatea bărbaţilor, majoritatea oamenilor nu i-ar îngădui niciodată perechii sale să-l dea afară din casa unde a copilărit. John Cairncross e din alt aluat. Iată care ar fi inferenţele mele justificate în această privinţă. Născut sub o zodie îndatoritoare, mereu gata să facă pe plac, nu are nici urmă din lăcomia mută a poetului ambiţios. Chiar crede că dacă o să scrie un poem întru lauda mamei mele (a ochilor ei, a părului ei, a buzelor ei) şi o să vină pe la noi ca să-l citească cu voce tare, asta o va îndupleca să-l primească înapoi în propria lui casă. Dar ea ştie că ochii ei nu sunt nici pe departe „precum iarba din Galway“, ceea ce vrea să însemne „foarte verzi“, şi, de vreme ce ei nu-i curge sânge irlandez prin vine, versul e cam fad. De fiecare dată când ea şi cu mine îl ascultăm cum recită, sesizez în bătăile mai domoale ale inimii ei o plictiseală care, asemenea unei cruste pe retină, o împiedică să vadă patosul scenei: un bărbat masiv şi cu suflet mare, care-şi pledează fără speranţă cauza sub forma demodată a unui sonet.

O mie s-ar putea să fie o hiperbolă. Multe dintre poemele pe care le ştie tata sunt lungi, precum creaţiile acelea faimoase aparţinând unor funcţionari bancari, „Incinerarea lui Sam McGee“[3] şi „Tărâmul pustiit“[4]. Trudy continuă să tolereze recitările ocazionale. Pentru ea un monolog e mai bun decât o conversaţie, e preferabil unei noi plimbări prin grădina neplivită a căsniciei lor. Poate îl suportă dintr-un sentiment de vinovăţie, atât cât i-o mai fi rămas. Din câte se pare, declamarea poeziilor era pe vremuri un ritual erotic de-al lor. E ciudat că mama n-are tăria să-i spună ceea ce el probabil că bănuieşte, ceea ce ea va trebui să-i dezvăluie. Că nu-l mai iubeşte. Că are un amant.

Azi la radio o femeie a povestit cum într-o noapte, pe o şosea pustie, a dat cu maşina peste un câine, un golden retriever. În lumina farurilor, a îngenuncheat lângă el şi l-a ţinut de o labă în timp ce animalul era scuturat de spasme de durere înfiorătoare. Tot timpul nişte ochi mari şi căprui s-au uitat iertător într-ai ei. Cu mâna liberă, femeia a apucat un bolovan şi a izbit de câteva ori în ţeasta bietului câine. Ca să-l elimine pe John Cairncross, n-ar fi fost necesară decât o singură lovitură, un *coup de vérité*. În loc de asta, când el se-apucă să recite, Trudy adoptă înfăţişarea aceea lipsită de expresie pe care o arborează de fiecare dată când îl ascultă. Eu, în schimb, sunt numai urechi.

În general, ne ducem în biblioteca lui de poezie de la primul etaj. Pe poliţa căminului, un ceas cu balansier zgomotos scoate singurul sunet din încăpere cât timp tata se aşază în scaunul lui obişnuit. Aici, în prezenţa unui poet, îmi las supoziţiile să înflorească în voie. Dacă tata îşi va ridica ochii spre tavan ca să îşi adune gândurile, o să vadă stricăciunile ornamentelor specifice stilului Adam[5]. Din cauza degradării, praful din tencuială s-a aşezat ca zahărul pudră pe cotoarele cărţilor celebre. Mama îşi şterge fotoliul cu mâna

înainte să se aşeze. Fără nici o introducere, tata trage aer în piept şi începe. Recită curgător, cu sentiment. Majoritatea poeziei moderne mă lasă rece. Prea mult despre sine, o răceală sticloasă faţă de ceilalţi, prea multe tânguieli într-un vers prea scurt. În schimb, cât de calzi, ca o îmbrăţişare frăţească, sunt John Keats ori Wilfred Owen! Le simt răsuflarea pe buzele mele. Sărutul lor. Cine nu şi-ar dori să fi scris „Măr în caramel, gutui, şi prună, şi tigvă“ sau „Frunţile palide ale fetelor să le fie linţoliu“?

Mi-o imaginez cum o vede el, cu ochii plini de adoraţie, din celălalt colţ al camerei. Şade într-un fotoliu amplu de piele de pe vremea Vienei lui Freud. Îşi ţine îndoite sub ea picioarele graţioase şi goale, într-o postură foarte drăgălaşă. Şi-a sprijinit cotul îndoit pe braţul fotoliului, ca să-şi rezeme capul culcat pe-o parte, în timp ce degetele de la mâna liberă bat uşor darabana pe gleznă. E după-amiaza târziu, e o căldură înăbuşitoare, ferestrele sunt deschise, se aude zumzăitul plăcut al traficului în St John’s Wood. Mama are o expresie meditativă, buza de jos pare să-i atârne grea. Şi-o umezeşte trecându-şi peste ea o limbă imaculată. Câţiva cârlionţi blonzi i se odihnesc jilavi pe gât. Rochia ei de bumbac, croită larg, ca să mă poată cuprinde şi pe mine, e de un verde deschis, mai deschis decât ochii ei. Sarcina înaintează neobosită şi ea e obosită, o oboseală agreabilă. John Cairncross îi vede obrajii îmbujoraţi de dogoarea verii, curbele încântătoare ale gâtului, umărului şi ale sânilor umflaţi, movila promiţătoare care sunt eu, gambele ei albe, pe care nu le-a văzut soarele, talpa netedă a piciorului lăsat la vedere, conturul descrescător al degetelor ei inocente de la picioare, asemănătoare unor copii într-o poză de familie. Toate trăsăturile ei, desăvârşite de starea în care se află, îşi zice el.

Nu-i în stare să-şi dea seama că mama abia aşteaptă ca el să plece. Că e ceva pervers din

partea ei să-i ceară să locuiască în altă parte în situaţia noastră, adică în al treilea trimestru de sarcină. Cum poate să fie părtaş la propria anihilare? Un tip aşa de voinic, înalt de un metru nouăzeci, din câte am auzit, un uriaş cu păr negru şi des pe antebraţele puternice, un uriaş fraier dacă îşi închipuie că e înţelept din partea lui să-i acorde soţiei „spaţiul“ de care ea pretinde că are nevoie. Spaţiu! Păi, să vină ea aici, înăuntru, unde în ultima vreme abia am loc să îndoi un deget. În accepţiunea mamei mele, spaţiu, nevoia ei de acesta, e o metaforă deformată, dacă nu un sinonim. Pentru faptul că e egoistă, duplicitară, crudă. Dar staţi puţin: eu o iubesc, e divinitatea mea, am nevoie de ea. Îmi retrag cuvintele! Le-am spus la nervi. Sunt la fel de uşor de dus cu zăhărelul ca tata. Şi ăsta-i adevărul. Frumuseţea ei, răceala şi hotărârea de care dă dovadă una sunt.

Deasupra capului ei, din câte văd, plafonul tot mai degradat al bibliotecii lasă să se desprindă brusc un norişor de particule care coboară în vrie, strălucind în clipa când străbat o rază de soare. Şi cum mai străluceşte şi ea pe fundalul de piele maro, crăpată, pe fotoliul unde cine ştie dacă nu s-o fi tolănit Hitler, Troţki sau Stalin în perioada petrecută la Viena, când nu erau altceva decât nişte embrioni ai viitoarelor lor personalităţi. Mă dau bătut. Sunt al ei cu totul. Dacă mi-ar porunci, şi eu m-aş duce la Shoreditch şi mi-aş vedea de exil. Nici n-aş mai avea nevoie de cordon ombilical. Tatăl meu şi cu mine suntem uniţi de aceeaşi dragoste fără speranţă.

În ciuda tuturor semnalelor – replicile ei laconice, căscaturile, faptul că nu-i dă atenţia cuvenită –, el întârzie pe măsură ce începe să se lase seara, făcându-şi, poate, speranţe că va fi invitat să rămână la cină. Dar mama îl aşteaptă pe Claude. În cele din urmă îşi uşurează soţul, anunţându-l că ea trebuie să se odihnească. O să-l conducă până la uşă. Cine ar putea să ignore

tristeţea din vocea lui când îşi ia timid la revedere? Mă doare când mă gândesc că e gata să îndure orice umilinţă ca să mai poată petrece câteva minute în plus în prezenţa ei. Nimic – în afară de propria-i natură – nu l-ar împiedica să facă ceea ce ar face alţii: să o pornească înaintea ei, să se ducă în dormitorul mare, în camera unde am fost concepuţi atât el, cât şi eu, să se lungească în pat sau în cadă, în nori groşi de abur, apoi să-şi invite prietenii, să toarne vin în pahare, să fie stăpânul propriei case. În loc de asta, el speră să izbândească prin bunătate şi o sensibilitate plină de discreţie faţă de nevoile ei. Sper să mă înşel, dar cred că o să înregistreze un dublu eşec, căci ea o să continue să-l dispreţuiască pentru că se arată slab, iar el o să sufere şi mai tare. Vizitele lui nu se încheie, ci se sting treptat, precum lumina care se pierde în beznă. Tata lasă în urmă în bibliotecă un câmp de tristeţe vibrantă, o formă imaginară, o hologramă decepţionată care ocupă încă scaunul în care a stat el.

Ne apropiem acum de uşa de la intrare, pe unde ea vrea să-l expedieze. Numeroasele ravagii din această parte a casei au fost îndelung discutate. Ştiu că una dintre balamalele uşii în cauză s-a desprins din lemnărie. Putregaiul uscat a transformat arhitrava în praf compactat. Câteva bucăţi de gresie au dispărut, altele sunt crăpate – din perioada georgiană, care odinioară au format un model colorat, tip diamant, imposibil de înlocuit. Acum acele spaţii goale şi crăpăturile sunt acoperite cu pungi din plastic pline de sticle goale şi mâncare stricată. Pe jos se revarsă simbolurile pure ale mizeriei domestice: detritusul scrumierelor, farfurii de carton cu răni scârboase de ketchup, pliculeţe de ceai care se leagănă la capătul firului lor de aţă şi care par nişte saci minusculi cu grâne, precum cei pe care i-ar strânge nişte şoricei ori nişte spiriduşi. Femeia care făcea curat a plecat mâhnită când eu încă nu eram prin

preajmă. Trudy ştie că nu e treaba unei femei gravide să arunce gunoiul în pubelele alea înalte, cu capac. Ar putea foarte bine să-l roage pe tata să cureţe în hol, dar n-o face. Treburile gospodăreşti i-ar putea conferi drepturi în gospodărie. Şi s-ar putea ca ea să ticluiască o poveste ingenioasă despre cum a părăsit el căminul conjugal. În această privinţă, Claude rămâne un vizitator, un outsider, dar l-am auzit declarând că a face curat într-un colţ al casei ar însemna să atragă atenţia asupra haosului care domneşte în rest. În ciuda valului de căldură, sunt bine protejat împotriva duhorii. Nu-i zi în care mama să nu se plângă de asta, dar fără tragere de inimă. E doar un aspect al dezintegrării casnice.

Poate şi-a închipuit că nişte stropi de lapte bătut pe pantofi sau vederea unei portocale care zace lângă plintă, acoperită cu un strat de mucegai de culoarea cobaltului, o să-l facă pe tata să-şi ia mai repede rămas-bun. Se înşală. Uşa e deschisă, el şi-a trecut deja un picior peste prag, iar mama şi cu mine stăm în hol. Claude trebuie să sosească în cincisprezece minute. Câteodată ajunge şi mai devreme. Aşa că Trudy e agitată, dar ţine să pară somnoroasă. Stă ca pe ghimpi. O bucată pătrată de hârtie plină de grăsime, care odată învelea un calup de unt nesărat, i s-a prins sub sanda şi i-a mânjit degetele. Peste puţin timp o să-i povestească asta lui Claude într-o cheie comică.

— Uite ce e, trebuie neapărat să stăm de vorbă, zice tata.

— Da, dar nu acum.

— O tot amânăm.

— Nici nu pot să-ţi zic cât de obosită mă simt. N-ai idee cum e. Pur şi simplu trebuie să mă-ntind.

— Evident. De-aia mă şi gândesc să mă mut înapoi, ca să…

— Te rog, John. Nu acum. Am mai discutat despre asta. Mai am nevoie de timp. Încearcă să fii

înţelegător cu mine. Doar sunt însărcinată cu copilul tău, nu? Nu-i momentul să te gândeşti la tine.

— Nu-mi place să te ştiu singură aici când aş putea…

— John!

Îl aud cum oftează când o îmbrăţişează cât de strâns îi îngăduie ea. Apoi simt cum mama îşi întinde braţul şi-l apucă de încheietură, evitând cu grijă, mai mult ca sigur, mâinile lui afectate de boală, îl răsuceşte şi îl împinge uşor prin cadrul uşii.

— Iubitule, te rog, *du-te*…

Mai târziu, când mama se întinde în pat, enervată şi epuizată, eu mă retrag în speculaţii fundamentale. Ce fel de făptură o mai fi şi asta? Să fie marele John Cairncross trimisul nostru în viitor, omul menit să pună capăt războaielor, jefuirilor şi sclaviei şi să aducă egalitate în drepturi şi ocrotire pentru femeile din întreaga lume? Sau va fi şters de pe faţa pământului de nişte brute? O să aflăm.

1. Primul timbru poştal autoadeziv din lume, emis în Marea Britanie pe 1 mai 1840.
2. Timbru de un cent tipărit pe hârtie de culoare magenta şi emis în ediţie limitată în 1856 în Guyana Britanică, astăzi Guyana. Este considerat de mulţi filatelişti drept cel mai rar timbru din lume: un asemenea exemplar s-a vândut în anul 2014 cu 9.480.000 de dolari.
3. Una dintre cele mai cunoscute poezii ale lui Robert W. Service (1874-1958), care a lucrat ani de zile în bănci britanice şi canadiene.
4. Faimos poem de T.S. Eliot (1888-1965), care între 1917 şi 1925 a fost angajat la Lloyds Bank din Londra.
5. Stil în arhitectura şi arta decorativă din secolul al XVIII-lea, profesat de trei fraţi scoţieni, dintre care cel mai faimos este Robert Adam (1732-1794).

Trei

Cine e acest Claude, acest impostor care s-a insinuat între familia mea şi speranţele mele? Am auzit o dată şi am băgat la cap: *grosolanul cu mintea-nceată*[1]. Toate perspectivele mele sunt din ce în ce mai vagi. Existenţa lui îmi contestă dreptul la un trai fericit, în care ambii părinţi să-mi poarte de grijă. Asta de n-o să ticluiesc un plan. A ademenit-o pe mama şi l-a izgonit pe tata. Interesele lui nu pot fi şi ale mele. O să mă distrugă. Asta de nu, de nu, de nu… două cuvinte ca un rotocol de fum, simbol fantomatic al unui destin denaturat, mic iamb plângăcios al speranţei, ce-mi rătăceşte printre gânduri ca nişte flocoane în umoarea vitroasă a unui ochi, făcându-te să vezi pete. Nimic altceva decât speranţă.

Iar Claude, la fel ca un flocon, abia dacă e real. Nu-i nici măcar un oportunist pitoresc, nu aminteşte deloc de escrocul tipic, mereu cu zâmbetul pe buze. Doar anost în mod glorios, insipid dincolo de orice închipuire, de o banalitate fasonată la fel de fin precum arabescurile Moscheii Albastre. Un om care fluieră tot timpul nu cântece, ci refrene publicitare de la TV şi tonuri de apel, unul care-şi înviorează dimineaţa cu parodia Nokia după marele vals de Tárrega. Ale cărui remarci repetate la nesfârşit sunt ca nişte şiroaie de salivă inepte şi debile, ale cărui fraze paupere mor ca puii fără mamă, stingându-se în propria sărăcie. Care-şi spală părţile intime la chiuveta unde mama se spală pe faţă. Care nu ştie decât de ţoale şi maşini. Şi care ne-a spus de o sută de ori că nu şi-ar cumpăra niciodată şi nici măcar n-ar conduce o

maşină ca aia sau ca aia sau una hibrid sau o… sau… Că nu-şi cumpără costumele decât de pe strada asta, nu, aialaltă, din Mayfair, cămăşile de pe alta, iar şosetele de pe, nu mai ţine minte. Măcar de… dar. Nimeni altcineva nu mai termină o propoziţie cu „dar“.

Vocea aia ştearsă, ezitantă. Toată viaţa a trebuit să îndur chinul îndoit al fluieratului şi al vorbirii lui. De vederea lui am fost scutit până acum, dar asta n-o să mai dureze mult. În lumina difuză a sălii de naşteri însângerate (Trudy a decis că el o să asiste, nu tata), când o să ies în sfârşit la lumină ca să-i dau bună ziua, întrebările mele vor rămâne aceleaşi, indiferent sub ce chip va apărea el: ce naiba *face* mama? Ce anume îşi poate dori? L-a invocat ea pe Claude ca să ilustreze enigma erotismului?

Nu chiar oricine poate şti cum e să ai penisul rivalului tatălui tău la câţiva centimetri de propriul nas. În acest stadiu al sarcinii ar trebui să se abţină, spre binele meu. Măcar din politeţe, dacă nu din considerente medicale. Închid ochii, scrâşnesc din gingii, mă împing în pereţii uterini. Asemenea turbulenţe ar face să se desprindă şi aripile unui Boeing. Mama îl impulsionează pe iubitul ei, îl cravaşează cu ţipetele sale de parcă am fi la parcul de distracţii. Zidul Morţii şi mai multe nu! De fiecare dată, la fiecare cursă a pistonului, mi-e groază că o să pătrundă până aici, că o să-mi sfredelească ţeasta cu oase moi, că o să-mi însămânţeze creierii cu lichidul lui, cu smântâna fecundă a banalităţii sale. Apoi, din cauza leziunilor cerebrale, o să gândesc şi o să vorbesc ca el. O să fiu odrasla lui Claude.

Dar mai bine captiv într-un Boeing fără aripi care se prăbuşeşte în mijlocul Atlanticului decât spectator la preludiul lui sexual. Iată-mă în stalul din faţă, aşezat într-o poziţie incomodă, cu capul în jos. Piesa e una minimalistă, modernă şi sumbră, cu doar două personaje. Luminile sunt toate

aprinse şi iată că apare Claude. Nu pe mama urmează s-o dezbrace, ci pe el însuşi. Îşi împătureşte cu grijă hainele şi le depune pe un scaun. Nuditatea lui e la fel de nespectaculoasă ca un costum de contabil. Se plimbă încolo şi-ncoace prin dormitor, în spatele scenei, în avanscenă, gol puşcă prin burniţa uşoară a propriului monolog. Săpunul cel roz, luat pentru ziua mătuşii lui, pe care trebuie să-l returneze la magazinul din Curzon Street, un vis pe care l-a avut, dar din care nu mai ţine minte aproape nimic, preţul motorinei, senzaţia lui că azi e marţi. Dar nu e. Fiecare minunat nou subiect se ridică în picioare cu un geamăt, se clatină, apoi se prăbuşeşte în calea următorului. Dar mama? Pe pat, printre cearşafuri, îmbrăcată doar pe jumătate, numai ochi şi urechi la el, oferindu-i murmure prompte de aprobare şi încuviinţări din cap. Numai eu ştiu că sub aşternuturi un deget arătător i se îndoaie peste moţul clitorisului, unul de dimensiuni modeste, şi pătrunde frumos în ea vreun centimetru şi ceva. Îşi mişcă lin acel deget ca şi cum ar fi de acord cu absolut totul şi şi-ar pune sufletul pe tavă. Presupun că e extrem de plăcut să faci aşa ceva. Da, murmură ea printre suspine, şi ea a avut dubii în privinţa săpunului, da, şi ea uită repede ce a visat, şi ea are senzaţia că e marţi. Nimic despre motorină – tot e-o uşurare.

Genunchii lui apasă salteaua infidelă pe care până nu demult s-a odihnit tata. Cu degete abile, Trudy îşi scoate chiloţii. Intră Claude. Uneori îi zice şoricelul lui, lucru care pare să-i facă plăcere, dar fără atingeri sau dezmierdări, fără murmure sau promisiuni, fără lingeri binevoitoare sau fantezii jucăuşe. Doar scârţâitul tot mai accelerat al patului, până când, în sfârşit, mama ajunge să-şi ia avânt pe Zidul Morţii şi începe să ţipe. S-ar putea ca această atracţie de modă veche de la parcul de distracţii să vă fie familiară. Pe măsură ce te-nvârţi şi accelerezi, forţa centrifugă te ţintuieşte de

perete, în vreme ce podeaua de sub tine alunecă ameţitor tot mai jos. Trudy se răsuceşte şi ea din ce în ce mai repede, din trăsăturile ei estompate nu se mai vede decât ceva care seamănă cu nişte căpşuni cu frişcă şi o pată verde, ca de angelică, unde au fost odată ochii ei. Ţipă tot mai tare, apoi, după crescendoul şi descrescendoul strigătului final şi după ce se cutremură din tot trupul, aud geamătul lui brusc, sugrumat. O pauză infimă. Iese Claude. Salteaua se ridică la loc şi vocea lui se aude din nou, de data asta din baie – iarăşi despre Curzon Street sau despre ziua săptămânii şi câteva încercări vesele pe tema muzicală de la Nokia. Un singur act, trei minute în cel mai bun caz, fără bisuri. Adeseori se duce şi ea la baie şi, fără să se atingă unul pe altul, fiecare îl înlătură pe celălalt de pe trup cu apa cea fierbinte şi curăţătoare de păcate. Nici urmă de tandreţe, nici o clipă de moţăială afectuoasă într-o îmbrăţişare de îndrăgostiţi. În timpul acestei abluţiuni energice, cu minţile limpezite de orgasm, de multe ori se pun iarăşi pe complotat, dar cum încăperea e plină de faianţă, apa curge din robinete cu un asemenea ecou, că nu le pot desluşi vorbele.

Şi din cauza asta ştiu atât de puţine despre planul lor. În afară de faptul că îi stârneşte, că îi face să vorbească mai încet chiar şi atunci când se cred singuri. Aşa cum nu ştiu nici numele de familie al lui Claude. De profesie dezvoltator imobiliar, deşi nu la fel de prosper ca majoritatea. Scurta şi profitabila perioadă când a deţinut un bloc-turn în Cardiff a reprezentat apogeul carierei sale. Înstărit? A moştenit o sumă de bani formată din şapte cifre, care acum s-a diminuat, ajungând, din câte se pare, la un ultim sfert de milion. Pleacă de la noi de-acasă pe la zece dimineaţa şi se întoarce după şase seara. Aici intervin două afirmaţii opuse: potrivit celei dintâi, o personalitate mai puternică stă la pândă sub un înveliş insipid. Pare puţin plauzibil să fii chiar atât

de anost. Acolo, înăuntru, se ascunde cineva mai inteligent, mai misterios şi mai calculat. Ca om, e un produs remarcabil, un mecanism autogenerat, o unealtă pentru înşelătorii de anvergură, ce complotează împotriva lui Trudy chiar în clipa când complotează laolaltă cu ea. În al doilea caz, el e exact aşa cum pare, scoica nu ascunde nici o perlă, e un uneltitor la fel de autentic ca ea, doar că mai mărginit. Cât despre Trudy, preferă să nu se îndoiască de un bărbat care o face să pătrundă prin porţile paradisului în mai puţin de trei minute. Pe câtă vreme eu rămân deschis la orice variantă.

Ca să pot spera că voi afla mai multe, trebuie să stau treaz toată noaptea pentru a-i surprinde într-o aubadă mai dezinhibată. Acel „putem“ atipic al lui Claude m-a făcut pentru prima dată să-i pun la îndoială obtuzitatea. De-atunci au trecut cinci zile – şi nimic. Îi trag nişte picioare mamei, ca s-o trezesc, dar nu vrea să-şi deranjeze iubitul. În schimb îşi pune căştile în urechi ca să asculte nişte podcast-uri cu conferinţe şi se lasă în voia minunilor internetului. Ascultă la întâmplare. Am auzit de toate. Ferme de larve în Utah. Drumeţii prin The Burren[2]. Ofensiva din Ardeni, ultima şansă a lui Hitler. Eticheta sexuală la populaţia *yanomami*. Cum l-a salvat Poggio Bracciolini de la uitare pe Lucreţiu. Fizica tenisului.

Stau treaz şi ascult, ascult. În dimineaţa asta, când până în zori era mai puţin de o oră, mi-a fost dat să aud o chestiune mai serioasă decât de obicei. Prin oasele mamei mele, m-am confruntat cu un coşmar sub chipul unei prelegeri formale. Starea planetei. Un expert în relaţii internaţionale, o femeie echilibrată, cu o voce profundă, m-a încunoştinţat că lumii nu-i mergea prea bine. A analizat două stări de spirit obişnuite: autocompătimirea şi agresiunea. Fiecare din ele, o opţiune proastă pentru individ. Când ele se combinau, în cazul unor grupuri sau naţiuni, formau un amestec nociv, care îi otrăvise recent pe

ruşii din Ucraina, cum păţiseră mai înainte şi prietenii lor, sârbii, în partea lor de lume. Am fost subestimaţi, acum o să arătăm noi ce putem. În clipa de faţă, când statul rus era braţul politic al crimei organizate, un nou război în Europa nu mai părea chiar atât de neverosimil. Ia să ştergem noi praful de pe diviziile de tancuri pentru graniţa sudică a Lituaniei, pentru câmpiile din nordul Germaniei. Aceeaşi poţiune inflamează şi anumite facţiuni islamice barbare. S-a umplut paharul, peste tot se înalţă un singur strigăt: am fost umiliţi, acum o să fim răzbunaţi.

Vorbitoarea nu vedea cu ochi buni specia noastră, în care psihopaţii reprezintă un procent constant, o constantă umană. Conflictele armate, îndreptăţite sau nu, îi atrag. Ei contribuie la escaladarea disputelor locale, transformându-le în conflicte mai ample. În opinia ei, Europa, aflată într-o criză existenţială, se dovedeşte arţăgoasă şi slabă, în vreme ce varii forme de naţionalism narcisist sorb acelaşi amestec. Confuzia valorilor, bacilul antisemitismului, care mai incubează, populaţiile de emigranţi chinuite, lăsate de izbelişte, furioase şi sastisite. În alte părţi, în toate părţile, noi inegalităţi în distribuţia bogăţiei, cu cei superbogaţi formând o rasă dominantă distinctă. Inventivitatea la care recurg statele pentru a dezvolta noi tipuri de arme extraordinare, la care recurg corporaţiile ca să evite taxele, la care recurg atât de virtuoasele bănci ca să se îmbuibe cu milioanele din primele de Crăciun. China, prea mare ca să mai aibă nevoie de prieteni sau de sfaturi, care tatonează cinic coastele maritime ale vecinilor, construieşte insule tropicale de nisip şi se pregăteşte pentru războiul despre care ştie cu siguranţă că va veni. Ţările majoritar musulmane, contaminate de puritanism religios, de aberaţii sexuale, de înăbuşirea a orice e nou. Orientul Mijlociu, adevărat reactor cu neutroni rapizi pentru un posibil război mondial. Şi inamicul cel mai la

îndemână când e nevoie de unul, Statele Unite, care cu greu mai pot fi considerate speranţa mapamondului, acum vinovate de folosirea torturii şi neajutorate dinaintea propriului text sacrosanct, conceput într-o epocă a perucilor pudrate, o constituţie la fel de incontestabilă precum Coranul. Cu o populaţie nervoasă, obeză, înspăimântată, chinuită de o furie incoerentă, dispreţuindu-şi guvernul şi ucigând somnul[3] cu fiecare nouă armă. Africa încă nu a învăţat trucul cel mai important al democraţiei – transferul paşnic de putere. Cu copiii săi care mor cu miile săptămânal din cauza lipsei unor lucruri elementare – apa necontaminată, plasele de ţânţari, medicamentele ieftine. Apoi, de data aceasta afectând întreaga umanitate şi ştergând diferenţele dintre semeni, vechile realităţi discutate şi răs-discutate ale schimbărilor climatice, cu păduri şi animale care dispar şi gheaţa polară care se topeşte. Agricultura toxică şi profitabilă, care nimiceşte frumuseţea biologică. Oceane transformate în nişte medii slab acide. La orizont, apropiindu-se rapid, tsunamiul de urină al tot mai numeroşilor bătrâni, bolnavi de cancer şi de demenţă, ce au nevoie de îngrijire. Şi în curând, din cauza tranziţiei demografice, reversul medaliei: populaţii aflate într-un declin catastrofal. Libera exprimare nu mai e liberă, democraţia liberală nu mai este portul de destinaţie evident, roboţii fură locuri de muncă, libertatea luptă corp la corp cu securitatea, socialismul a căzut în dizgraţie, capitalismul e corupt, distructiv şi căzut în dizgraţie, nu se întrezăreşte nici o alternativă.

În concluzie, a spus vorbitoarea, toate aceste dezastre sunt opera naturii noastre duale. Inteligenţi şi infantili. Am construit o lume prea complicată şi prea periculoasă pentru ca firea noastră certăreaţă s-o poată gestiona. Într-o asemenea situaţie deznădăjduită, toată lumea va vota pentru supranatural. S-a lăsat întunericul în cea de-a doua Epocă a Raţiunii. Am fost

extraordinari, dar acum suntem pierduţi. Douăzeci de minute. Clic.

Îmi pipăi neliniştit cordonul ombilical. Îmi ţine loc de mătănii antistres. Staţi puţin, îmi zic. E drept că n-am intrat încă în etapa asta, dar ce-i aşa rău în chestia cu infantilismul? Am auzit destule prelegeri din astea ca să învăţ să-mi adun contraargumentele. Pesimismul e prea la îndemână, e chiar adorabil, e emblema şi panaşul intelectualilor de pretutindeni. Scuteşte clasele luminate să vină cu soluţii. Ne însufleţim în faţa gândurilor negre din piese de teatru, din poezii, din romane, din filme. Iar acum şi din comentarii. De ce să iei de bune asemenea aprecieri când omenirea n-a fost niciodată atât de bogată, atât de sănătoasă, atât de longevivă? Când mor mai puţini oameni în războaie sau la naştere decât în orice altă epocă – şi când niciodată nu ne-au fost mai accesibile, fiecăruia dintre noi, atâta cunoaştere şi atâta adevăr prin intermediul ştiinţei? Când compasiunea blândă – faţă de copii, de animale, faţă de alte religii ori faţă de străini necunoscuţi şi veniţi de departe – sporeşte pe zi ce trece? Când sute de milioane de oameni au fost salvaţi de la o existenţă mizerabilă? Când în Occident chiar şi cei lipsiţi de mijloace se lasă relaxaţi în fotolii, vrăjiţi de muzică, în timp ce mână pe autostrăzi ca-n palmă de patru ori mai rapid decât un cal în galop? Când variola, poliomielita, holera, pojarul, mortalitatea infantilă ridicată, analfabetismul, execuţiile publice, practicarea sistematică a torturii de către stat au fost eradicate în atâtea ţări de pe glob? Nu cu mult timp în urmă toate aceste năpaste se întâlneau la tot pasul. Când panourile solare, parcurile eoliene, energia nucleară şi alte invenţii, încă necunoscute, ne vor izbăvi de mizeria dioxidului de carbon, în vreme ce recoltele modificate genetic ne vor scăpa de ravagiile agriculturii cu chimicale, iar pe cei foarte săraci, şi de foamete? Când migraţia globală spre centrele

urbane va reda vaste suprafeţe de pământ sălbăticiei, va reduce natalitatea şi va elibera femeile de sub autoritatea patriarhilor rurali ignoranţi? Ce să mai spunem despre miracolele obişnuite, care l-ar face şi pe un simplu meseriaş să fie invidiat de Octavian Augustus: stomatologie fără dureri, lumină electrică, posibilitatea de a intra în contact instantaneu cu cei pe care îi iubim, cu cea mai bună muzică din lume, cu gastronomia a zeci de culturi? Suntem doldora de privilegii şi de plăceri, precum şi de nemulţumiri, iar cei ce nu sunt încă vor fi şi ei în curând. Cât despre ruşi, la fel s-a spus şi despre Imperiul Spaniol catolic. Ne-am aşteptat să-i vedem armiile debarcând pe plajele noastre. La fel ca în majoritatea cazurilor, nu s-a întâmplat aşa. Chestiunea a fost rezolvată de nişte corăbii incendiare şi o furtună iscată la momentul oportun, care a împins flota spaniolă spre capătul Scoţiei. Întotdeauna o să ne îngrijoreze starea de fapt – aşa stă treaba când ai parte de darul împovărător al conştiinţei.

Şi încă un imn închinat minunatei lumi pe care urmează s-o iau în stăpânire. În închisoarea[4] mea am devenit un cunoscător al visurilor colective. Cine mai ştie ce e adevărat şi ce nu? Şi mie îmi vine greu să discern. Fiecare afirmaţie e confirmată sau anulată de alta. La fel ca toată lumea, iau şi eu de bun ce doresc, ce-mi convine.

Dar iată că aceste reflecţii mi-au distras atenţia şi am pierdut primul schimb de cuvinte pentru care am rămas treaz doar ca să-l aud. Aubada. Alarma trebuie să sune în câteva minute, Claude a murmurat ceva, mama i-a răspuns, apoi el a zis iarăşi ceva. Îmi vin în fire. Îmi apăs urechea de perete. Simt o mişcare în saltea. A fost cald în noaptea asta. Pesemne Claude s-a ridicat în capul oaselor şi-şi scoate tricoul pe care îl poartă în pat. Îl aud spunând că după-amiază urmează să se întâlnească cu fratele lui. A mai pomenit de fratele ăsta al lui şi înainte. Trebuia să fiu mai

atent. Dar de obicei contextul mă plictisea: bani, conturi, impozite, datorii.

— Şi-a pus toate speranţele în poeta asta pe care a antamat-o, zice el.

Poetă? Foarte puţini oameni de pe lumea asta antamează o poetă. Nu cunosc decât unul. *Fratele* lui?

— A, da, femeia aia, zice mama. Am uitat cum o cheamă. Aia care scrie despre bufniţe.

— Bufniţe! Un subiect fierbinte, ce să zic! Dar trebuie să mă văd cu el diseară.

— Nu cred c-ar trebui, spune mama încet. Nu acum.

— Dacă n-o fac, o să vină iar pe-aici. Nu vreau să te sâcâie. Dar.

— Nici eu, spune mama. Dar chestia asta trebuie făcută cum zic eu. Fără grabă.

Urmează câteva clipe de tăcere. Claude îşi ia telefonul de pe noptieră şi opreşte preventiv alarma. În cele din urmă zice:

— Dacă o să-i împrumut nişte bani lu' frate-miu, asta o să fie o acoperire ca lumea.

— Dar nu foarte mulţi. Că nu prea pare c-o să-i recuperăm.

Râd amândoi. Apoi Claude se îndreaptă către baie cu tot cu fluieratul lui, mama se întoarce pe-o parte şi se culcă la loc, iar eu rămân în beznă, ca să mă confrunt cu adevărul revoltător şi să reflectez la propria-mi imbecilitate.

1. James Joyce, *Ulise*, traducere din limba engleză de Mircea Ivănescu, Editura Univers şi Editura Fundaţiei Culturale Române, Bucureşti, 1996, p. 190.
2. Zonă cu relief carstic din comitatul Clare, în Irlanda.
3. „Nu mai dormiți, Macbeth ucide somnul". W. Shakespeare, *Macbeth*, actul II, scena 2, traducere din limba engleză de Horia Gârbea, în W. Shakespeare, *Opere*, vol. IX, ediție îngrijită de George Volceanov, Editura Tracus Arte, București, 2014, p. 357.
4. În original *confinement* = detenţie, închisoare, dar şi lăuzie.

Patru

Când aud zumzetul prietenos al maşinilor care trec pe drum şi o briză uşoară înfioară ceea ce îmi închipui că sunt frunzele castanilor sălbatici, când un radio portabil aflat undeva sub mine hârâie metalic şi o lucire de coral voalată de penumbră, un asfinţit tropical prelung iluminează difuz marea mea interioară cu miliardele ei de fragmente plutitoare, atunci ştiu că mama stă la soare pe balconul de la biblioteca tatălui meu. Mai ştiu şi că balustrada de fontă, bogat ornamentată cu motive înfăţişând frunze de stejar şi ghinde, nu se dezintegrează doar datorită straturilor imemoriale de vopsea neagră, dar că nu trebuie să te sprijini de ea. Platforma în consolă de beton care se fărâmiţează şi unde şade acum mama a fost calificată drept nesigură chiar şi de constructori care nu au nici un interes în repararea casei. Lăţimea redusă a balconului nu îngăduie decât plasarea unui şezlong în curmeziş, aproape paralel cu casa. Trudy e în picioarele goale, cu sutienul de la bikini şi nişte pantaloni scurţi de blugi care abia mă cuprind şi pe mine. Nişte ochelari de soare cu rame roz, în formă de inimă, şi o pălărioară de paie încununează acest ansamblu. Ştiu toate astea pentru că unchiul meu – unchiul meu! – a întrebat-o la telefon cu ce e îmbrăcată. Flirtând cu el, i-a făcut pe plac şi i-a spus.

Acum câteva minute radioul ne-a anunţat că e ora patru. Bem un pahar – sau, poate, o sticlă – de Sauvignon Blanc de Marlborough[1]. Nu e prima mea opţiune şi, la acelaşi soi de strugure, aş merge pe un Sancerre, de preferinţă din Chavignol, care

are şi un gust mai puţin ierbos. Un pic de limpezime dată de cremenea din sol ar mai fi atenuat atacul direct al soarelui şi dogoarea ca de cuptor a căldurii ce emană din faţada crăpată a casei noastre.

Dar suntem în Noua Zeelandă, Noua Zeelandă e în noi, iar eu sunt mai fericit decât am fost în aceste ultime două zile. Trudy răceşte vinul pe care-l bem folosind cuburi din plastic de etanol îngheţat. N-am nimic împotrivă. Îmi sunt oferite primele indicii privind culoarea şi forma proprii, pentru că abdomenul mamei e orientat spre soare, aşa că pot să-mi desluşesc, ca prin întunericul roşiatic dintr-o cameră obscură, mâinile din faţa chipului şi cordonul ombilical înfăşurat zdravăn în jurul pântecelui şi al genunchilor. Observ că unghiile mele s-ar cam cere tăiate, deşi n-ar trebui să mă nasc decât peste două săptămâni. Mi-ar plăcea să cred că scopul pentru care mama stă aici e să stimuleze producerea vitaminei D necesară dezvoltării oaselor mele, că a dat mai încet radioul ca să contemple mai tihnit existenţa mea, că mâna care mângâie locul unde ea îşi închipuie că se află capul meu exprimă un gest de tandreţe. Dar s-ar putea la fel de bine să vrea să se bronzeze, să-i fie prea cald ca să poată asculta piesa de teatru radiofonic despre împăratul mongol Aurangzeb şi, probabil, nu face altceva decât să-şi aline cu vârfurile degetelor disconfortul sarcinii ajunse aproape de termen, care-i umflă pântecele. Pe scurt, nu sunt sigur de dragostea ei.

Trei pahare de vin nu rezolvă nimic şi durerea descoperirilor mele recente rămâne. Cu toate acestea, am o uşoară şi agreabilă senzaţie de disociere: m-am distanţat deja cu câţiva paşi bine-veniţi şi acum mă uit la mine însumi, ivit la vreo cinci metri dedesubt, ca un alpinist care s-a prăbuşit pe o stâncă şi zace pe spate, cu picioarele răşchirate. Pot începe să-mi înţeleg situaţia, sunt capabil să gândesc, precum şi să simt. Un modest

vin alb din Lumea Nouă e în stare să facă măcar atât. Aşa deci. Mamei mele i-a plăcut mai mult de fratele tatălui meu, şi-a înşelat soţul, şi-a distrus fiul. Unchiul meu i-a furat nevasta fratelui său, l-a păcălit pe tatăl nepotului său, l-a ofensat grav pe fiul cumnatei sale. Prin firea sa, tata e lipsit de apărare, aşa cum sunt şi eu în situaţia mea actuală. Unchiul meu – un sfert din genomul meu şi jumătate din cel al tatălui meu, dar semănând cu tata la fel de puţin cum aş semăna eu cu Virgiliu sau Montaigne. Ce parte abjectă din mine e Claude şi cum să o disting? Aş putea să fiu propriul meu frate şi să mă amăgesc aşa cum l-a amăgit el pe fratele lui. După ce o să mă nasc şi o să pot acţiona în sfârşit pe cont propriu, vreau să-mi retez sfertul acela cu cuţitul de bucătărie. Dar cel care ţine cuţitul va fi şi unchiul meu, instalat într-un sfert din genomul meu. Atunci o să vedem cum cuţitul n-o să facă nici o mişcare. Iar conştiinţa acestui fapt e întru câtva a lui. Şi asta.

Relaţia mea amoroasă cu Trudy nu merge cum trebuie. Mi-am imaginat că pot să iau de bună dragostea ei. Dar în zori i-am auzit pe biologi dezbătând chestiunea. Mamele însărcinate trebuie să se lupte cu cei care domiciliază în pântecele lor. Natura, ea însăşi mamă, a sorocit o luptă pentru resursele care ar putea fi necesare ca să-i hrănească pe viitorii mei fraţi şi rivali. Sănătatea mea derivă din cea a lui Trudy, dar ea trebuie să se protejeze de mine. Aşa că de ce s-ar frământa pentru *sentimentele* mele? Dacă e în interesul ei şi al vreunuia dintre ţâşti-bâştii ăia nenăscuţi ca eu să fiu subalimentat, atunci de ce şi-ar bate capul dacă mă deranjează sau nu că-şi dă rendez-vous-uri amoroase cu unchiul meu? Biologii mai sugerează că mişcarea cea mai inteligentă a tatălui meu ar fi să-l păcălească pe un alt bărbat să-i crească copilul în timp ce el – tatăl meu! – îşi plantează vlăstarele în alte femei. Ce deprimant! Câtă lipsă de afecţiune! Atunci înseamnă că fiecare dintre noi e

singur, chiar şi eu însumi, că mergem cu toţii pe o autostradă pustie, ducând într-o bocceluţă atârnată de un băţ pe umăr schemele, diagramele unei propăşiri instinctive.

Prea mare povara, prea sumbru ca să fie adevărat. De ce s-ar structura lumea atât de crud? Printre multe altele, oamenii sunt sociabili şi binevoitori. Maturitatea nu e totul.[2] Mama mea e mai mult decât proprietara casei în care trăiesc. Tata nu tânjeşte după un maximum de diseminare a propriei individualităţi, ci după soţia sa şi, cu siguranţă, după fiul său. Nu-i prea cred eu pe înţelepţii ăştia ai ştiinţelor vieţii. Sunt convins că tata mă iubeşte, că vrea să se mute înapoi în casă, că o să aibă grijă de mine – asta dacă i se va da ocazia. Iar ea nu m-a lăsat niciodată fără vreo masă şi până în după-amiaza asta a refuzat, din consideraţie faţă de mine, să bea al treilea pahar de vin. Nu iubirea ei păleşte. Ci a mea. Resentimentele mele se amestecă între noi doi. Refuz să afirm că o urăsc! Dar să părăseşti un poet, orice poet, pentru Claude!

Asta e dureros – şi e cu atât mai dureros cu cât poetul e unul atât de delicat. John Cairncross, alungat din casa familiei sale, casa cumpărată de bunicul lui, în numele unei filozofii de „dezvoltare personală“ – o sintagmă la fel de paradoxală precum „muzica uşoară“. Să stea departe unul de celălalt ca să poată fi împreună, să-şi întoarcă spatele unul altuia ca să se poată îmbrăţişa, să pună capăt iubirii lor ca să se poată îndrăgosti. El a luat-o de bună. Ce fraier! Între moliciunea lui şi minciuna ei s-a produs fisura fetidă care a zămislit spontan un unchi-vierme. Iar eu mă ghemuiesc aici, izolat în existenţa mea tainică, visând neliniştit într-un asfinţit lent şi înăbuşitor.

Câte aş putea face dacă aş fi, în schimb, în cea mai bună formă fizică! Să zicem, peste vreo douăzeci şi opt de ani. Blugi decoloraţi şi strânşi pe picior, abdomen ferm, cu pătrăţele, mişcări line,

ca ale unei pantere, temporar nemuritor. L-aş urca pe vârstnicul meu tată într-un taxi şi l-aş aduce din Shoreditch ca să-l instalez, surd la protestele de matroană respectabilă ale lui Trudy, în biblioteca lui, în patul lui. L-aş înhăţa de beregată pe bătrânul Unchi Vierme şi l-aş arunca în scurgerea năpădită de frunze de pe Hamilton Terrace. Aş face-o pe mama să tacă cu un sărut fugar pe ceafă.

Dar ăsta-i adevărul cel mai restrictiv al vieţii: că nu există decât acum şi aici, niciodată atunci şi acolo. Iar acum ne prăjim într-o Londră afectată de un val de căldură, aici, pe un balcon şubred. O aud cum îşi umple iarăşi paharul, aud plescăitul cuburilor de plastic, oftatul ei uşor, mai degrabă de nelinişte decât de mulţumire. Deci un al patrulea pahar. Probabil îşi zice că sunt destul de mare ca să rezist. Şi sunt. Noi ne pilim aici pentru că exact în clipa asta iubitul ei discută cu fratele lui în biroul fără ferestre al Editurii Cairncross.

Ca să-mi mai abat gândurile de aici, mi le trimit să-i spioneze pe ei. E doar un exerciţiu de imaginaţie. Nu e nimic real.

Împrumutul preferenţial e etalat pe biroul ticsit.

— John, chiar te iubeşte, să ştii, dar m-a rugat pe mine, ca membru de nădejde al familiei, să-ţi cer să mai stai un pic departe de ea. Îţi doresc tot binele în căsnicie. Hhrm. Până la urmă lucrurile o să se îndrepte. Ar fi trebuit să-mi închipui că ai rămas în urmă cu chiria. Dar. Te rog să accepţi, ia banii, oferă-i spaţiul de care are nevoie.

Tronează pe birou, între ei, cinci mii de lire în bancnote murdare de cincizeci, cinci teancuri urât mirositoare de hârtiuţe cu un scris roşu, de mână. De-o parte şi de alta se înghesuie volume de poezie şi manuscrise aşezate neglijent unele peste altele, creioane ascuţite, două scrumiere de sticlă pline ochi, o sticlă de scotch, un Tomintoul delicat din care au mai rămas vreo doi centimetri pe fund, un pahar de cristal în care zace cu picioruşele-n

sus o muscă moartă, câteva aspirine puse pe un şerveţel nefolosit. Urmele jalnice ale trudei oneste.

Bănuiala mea e următoarea. Tata nu l-a înţeles niciodată pe fratele lui mai mic. Şi-a zis că nu merită osteneala. Iar lui John nu-i plac confruntările. Îşi fereşte ochii, ca să nu se uite la banii de pe birou. Nu-i dă prin minte să-i explice că nu-şi doreşte nimic altceva decât să fie lângă soţie şi copil.

În schimb el zice:

— Am primit ieri asta. Vrei să auzi o poezie despre o bufniţă?

Fix aiurelile pe care Claude nu le putea suferi când era copil. Clatină din cap, *nu, te rog, scuteşte-mă,* dar e prea târziu.

Tata ţine în mâna lui acoperită cu cruste o singură foaie de hârtie.

— Crainic funest şi crud, începe el.

Îi place trimetrul trohaic.

— Deci nu-i vrei, îl întrerupe îmbufnat fratele lui. Din partea mea, foarte bine.

Şi, cu nişte degete de bancher ca nişte viermi, strânge teancurile, le aranjează bătându-le uşor cu muchia de birou, scoate nu se ştie de unde un elastic şi, cât ai zice peşte, şi-a pus banii la loc într-un buzunar interior al sacoului său cu nasturi argintii, după care rămâne acolo, în picioare, părând înfierbântat şi abătut.

Fără grabă, tata citeşte al doilea vers.

— Ce straniu ne înfioară orice barbarie strigătoare la cer.

Apoi se opreşte şi zice blând:

— Trebuie să pleci?

Nici un observator atent n-ar putea decoda stenografia frăţească, tristeţea nutrită în timp a acestui dialog. Normele, regulile au fost stabilite de prea multă vreme ca să mai poată fi revizuite. Relativa bogăţie a lui Claude nu trebuie admisă făţiş. El rămâne fratele mai mic, nepotrivit, frustrat, furios. Tata se simte perplex în faţa

singurei rude apropiate care i-a mai rămas, dar e doar o senzaţie vagă. Nu dă înapoi şi de aceea pare batjocoritor. Dar nu e. E ceva mai rău decât batjocura: nu-i pasă şi nici nu-şi dă seama că nu-i pasă. De chirie, de bani sau de oferta lui Claude. Dar pentru că e un om prevenitor, se ridică politicos ca să-şi conducă vizitatorul spre ieşire, iar după ce a terminat cu asta şi s-a aşezat iarăşi la birou, banii care s-au aflat mai devreme acolo sunt daţi uitării, laolaltă cu Claude. Tata are din nou un creion într-o mână şi o ţigară în cealaltă. Îşi vede mai departe de singura ocupaţie care contează, să corecteze poemele şi să le pregătească pentru tipar, şi n-o să-şi ridice ochii din foi până n-o să se facă ora şase, când e timpul să bea un whisky cu apă. Mai întâi o să arunce musca din pahar.

Mă întorc în pântecele mamei mele ca dintr-o lungă călătorie. Pe balcon nu s-a schimbat nimic, cu excepţia faptului că-mi dau seama că sunt un pic beat. Ca pentru a saluta întoarcerea mea, Trudy scurge restul de vin din sticlă în pahar. Cuburile nu mai răcesc deloc, vinul e aproape cald, dar ea are dreptate: e mai bine să-l dea gata acum. N-o să ţină. Briza încă mai mişcă frunzele castanilor, iar traficul de după-amiază se înteţeşte. Pe măsură ce soarele apune, se face şi mai cald. Dar pe mine nu mă deranjează căldura. Când soseşte şi ultima porţie de Sauvignon Blanc, încep să reconsider situaţia. Am plecat, am reuşit să evadez fără scară sau frânghie, liber ca pasărea cerului, lăsând în urmă aici şi acum-ul meu. Realitatea mea restrictivă nu era chiar atât de reală: pot să ies când am chef, să-l dau afară din casă pe Claude, să-i fac o vizită tatălui meu la birou, să fiu un spion afectuos şi invizibil. Oare şi filmele-s la fel de tari ca treaba asta? O să aflu. Poţi să câştigi o pâine născocind excursii din astea. Dar realitatea curentă, delimitată, e şi ea la fel de captivantă şi-l aştept cu nerăbdare pe Claude să se întoarcă şi să

ne povestească ce s-a întâmplat cu adevărat. Mai mult ca sigur că versiunea mea e falsă.

Şi mama e nerăbdătoare să afle. Dacă n-am fi băut în doi, dacă n-aş fi fost şi eu aici, ca să împart sticla cu ea, acum ar aduna-o de pe jos. După douăzeci de minute intrăm în casă, traversăm biblioteca, apoi urcăm la etaj, luând-o spre dormitor. Ar trebui să fie atentă când merge aşa, desculţă, prin casa asta. Mama ţipă scurt când ceva i se sfărâmă sub picior, apoi ne clătinăm şi ne împleticim când se năpusteşte spre balustradă. Ne redresăm cât ea se opreşte să-şi inspecteze talpa. Murmură o înjurătură domoală, ceea ce înseamnă că-i curge sânge, dar nu prea mult. Străbate şchiopătând dormitorul, poate lăsând urme pe ceea ce ştiu că e un covor albicios, presărat cu haine aruncate peste tot, pantofi şi valize pe jumătate despachetate din călătorii de dinainte de vremea mea.

Ajungem în baia cea plină de ecou, care, din câte am auzit, e toată numai dezordine şi mizerie. Trage un sertar, cotrobăie prin conţinutul zornăitor şi foşnitor, apoi trage altul şi, în sfârşit, în cel de-al treilea găseşte plasturii pentru tăietura ei. Se aşază pe marginea căzii şi îşi pune bietul ei picior pe genunchi. Nişte uşoare icnete şi gâfâieli exasperate lasă să se înţeleagă că tăietura e într-un loc greu accesibil. Dacă aş putea să îngenunchez dinaintea ei ca s-o ajut! Deşi e tânără şi subţire, nu-i vine deloc uşor să se aplece în faţă, căci o stânjenesc proporţiile mele. Atunci, zice ea, ar fi mai bine, mai stabil, să facă un pic de loc pe pardoseala tare de gresie. Dar nici asta nu-i uşor. Şi totul e numai din vina mea.

Aici ne aflăm şi cu asta ne ocupăm când auzim vocea lui Claude, care strigă de la parter.

— Trudy! Doamne Dumnezeule! Trudy!

Bufnete rapide de paşi, după care el îi strigă încă o dată numele. Apoi îl aud răsuflând greu în baie.

— M-am tăiat la picior într-o prostie de ciob.

— E sânge peste tot în dormitor. Am crezut că…

Nu ne spune că spera ca eu să fi răposat. În schimb zice:

— Lasă-mă pe mine. N-ar trebui să curăţăm mai întâi rana?

— Lipeşte-l acolo şi gata.

— Nu te mai mişca.

Acum e rândul lui să icnească şi să gâfâie. Şi apoi:

— Ai băut?

— Du-te-n mă-ta. Lipeşte-l acolo.

În sfârşit s-a rezolvat, iar Claude o ajută să se ridice în picioare. Ne clătinăm amândoi.

— Doamne fereşte! Cât ai tras?

— Doar un pahar.

Se aşază iar pe marginea căzii.

Claude se duce în dormitor, apoi se întoarce după câteva clipe.

— N-o să mai scoatem niciodată sângele ăla de pe covor.

— Încearcă să-l freci cu ceva.

— Îţi zic că n-o să mai iasă. Uite, pata asta de-aici. Încearcă şi tu.

Rareori l-am auzit pe Claude vorbind aşa de direct. Cel puţin nu de la acel „Putem“ încoace.

Mama sesizează la rândul ei diferenţa şi-l întreabă:

— Ce s-a întâmplat?

Acum din vocea lui răzbate o undă de lamentaţie.

— A luat banii fără să-mi mulţumească. Şi fii atentă. A dat preavizul pentru apartamentul ăla din Shoreditch. Se mută înapoi aici. Zice că ai nevoie de el, indiferent cât i-ai spune tu că n-ai.

Ecourile băii se sting. În afară de răsuflările lor, nimic nu sparge tăcerea cât ei stau şi cugetă. Am o bănuială că se uită unul la celălalt, unul în ochii celuilalt – o privire lungă, grăitoare.

— Aşa stă treabă, spune el în cele din urmă în stilul său obişnuit, găunos.

Aşteaptă câteva clipe, apoi adaugă:

— Deci?

În acest moment inima mamei îşi accelerează susţinut bătăile. Nu sunt doar mai rapide, ci şi mai sonore, ca pocnetele dogite ale unei instalaţii sanitare defecte. Dar ceva se petrece şi în burta ei. Intestinele i se destind cu un chiorăit strident şi prelung, iar mai sus, undeva deasupra locului unde se află picioarele mele, sucurile prind să curgă rapid pe nişte tuburi întortocheate spre destinaţii necunoscute. Diafragma i se ridică şi coboară. Îmi apăs urechea mai tare de perete. În tot acest crescendo, ar putea foarte uşor să-mi scape o chestiune de viaţă şi de moarte.

Corpul nu poate minţi, dar mintea e un cu totul alt ţinut, aşa că în clipa când mama vorbeşte, vocea ei are un ton egal, bine stăpânit.

— De acord.

Claude se trage mai aproape, vorbeşte mai încet, aproape în şoaptă.

— Dar. Tu ce crezi?

Se sărută şi ea începe să tremure. Simt cum braţele lui Claude o cuprind pe după mijloc. Se sărută iarăşi, iar limbile lor nu scot nici un sunet.

— Mă ia cu frică, zice ea.

Iar el, ca şi cum ar răspunde la o glumă numai de ei ştiută, spune:

— De pisică.

Dar nu le vine să râdă. Simt cum Claude îşi împinge vintrele într-ale ei. Cum pot să fie excitaţi într-un asemenea moment?! Ce puţine ştiu. Ea îi dibuie şliţul, îi trage fermoarul în jos, îl dezmiardă, timp în care arătătorul lui se strecoară pe sub pantalonii ei scurţi. Îi simt apăsarea repetată pe frunte. Oare o să mergem în pat? Dar nu, slavă Domnului, el îşi continuă întrebarea.

— Hotărăşte-te.

— Mi-e teamă.

— Adu-ţi aminte. Peste şase luni. La mine-acasă, cu şapte milioane în bancă. Şi am plasat şi copilul pe undeva. Dar. Ce să. Hrm. Fie?

Propria-i întrebare practică îl calmează, făcându-l să-şi retragă degetul. Dar pulsul ei, care tocmai începuse să se domolească, o ia iarăşi la goană la auzul întrebării. Acum nu sexul e de vină, ci pericolul. Sângele ei pulsează în mine cu izbituri surde, ca un foc de artilerie îndepărtat, şi o simt cum se zbate să ia o decizie. Sunt un organ din corpul ei, deloc independent de gândurile ei. Sunt părtaş la ce e pe cale să facă. Când în sfârşit vine hotărârea ei, ordinul ei şoptit, enunţul ei perfid, pare a ieşi din propria mea gură nedeprinsă cu vorbirea. Ei se sărută iarăşi, iar ea îl rosteşte în gura iubitului său. Primul cuvânt al copilului.

— Otravă.

1. Regiune viticolă care la sfârşitul anilor 1970 a impus Noua Zeelandă în elita ţărilor producătoare de vin.
2. În original *„Ripeness isn't everything“*. Trimitere la W. Shakespeare, *Regele Lear*, actul V, scena 2: *„Ripeness is all“* („Maturitatea e totul“).

Cinci

Cum i se mai potriveşte solipsismul celui încă nenăscut. În timp ce Trudy cea desculţă doarme pe canapeaua din salon după cele cinci pahare pe care le-am băut împreună, iar casa noastră împuţită se rostogoleşte spre est în noaptea adâncă, stărui deopotrivă asupra acelui *plasat* al unchiului meu, precum şi asupra *otrăvii* mamei mele. Asemenea unui DJ aplecat peste platanele sale, frec replica aia ca pe un *sample*[1]. *Şi… am plasat şi copilul pe undeva*. Prin repetiţie, cuvintele sunt lustruite până devin curate ca adevărul şi viitorul care mi-a fost hărăzit străluceşte în toată splendoarea sa. *Plasat* nu e altceva decât ruda mincinoasă a lui *aruncat*. Aşa cum e *copilul* pentru *mine*. Şi *undeva* e mincinos. Mamă haină! Asta mă va distruge, va însemna prăbuşirea mea, pentru că numai în basme copiii nedoriţi îşi găsesc nişte părinţi mai de soi. N-o să vină ducesa de Cambridge să mă ia la ea. Zborul meu în simplă comandă, în care-mi plâng de milă, mă va depune undeva la etajul al treisprezecelea al inumanului bloc-turn la care mama zice că se uită câteodată cu tristeţe de la o fereastră a dormitorului de la etaj al casei. Se uită şi se gândeşte: Atât de aproape şi totuşi la fel de departe ca Valea Swatului[2]. Oare cum ar fi să trăieşti acolo?

Exact. O copilărie fără cărţi, cu jocuri pe computer, zahăr, grăsimi şi palme peste cap. Cu adevărat Valea Swatului şi mai multe nu.[3] Nu tu poveşti spuse seara la culcare, care să-mi hrănească maleabilul meu creier de copilaş. Peisajul mental al ţărănimii moderne din Anglia,

de unde a fost alungată orice urmă de curiozitate. Cum mai rămâne atunci cu fermele de larve din Utah? Vai de mine, vai de bietul băieţel de trei anişori, cu piept lat, tuns periuţă, îmbrăcat în pantaloni de camuflaj, pierdut ca într-o ceaţă în zgomotul televizorului şi fumând pasiv. Gleznele tatuate şi umflate ale mamei sale adoptive trec clătinându-se pe lângă el, urmate de câinele duhnitor al iubitului ei labil. Scumpul meu tată, salvează-mă din această Vale a Plângerii! Ia-mă cu tine în moarte. Mai bine să fiu otrăvit odată cu tine decât *plasat pe undeva*.

Răsfăţ tipic de trimestrul al treilea de sarcină. Tot ce ştiu despre englezii săraci a ajuns la urechile mele prin intermediul televizorului sau al recenziilor despre cine ştie ce romane satirice. Nu ştiu nimic. Dar am o bănuială întemeiată că sărăcia înseamnă privaţiuni la toate nivelurile. La etajul al treisprezecelea n-ai parte de lecţii de clavecin. Dacă singurul preţ pe care o să-l plătesc e ipocrizia, atunci aleg viaţa burgheză şi o să consider că am plătit puţin. Ba mai mult, o să-mi fac provizii de grâne, o să fiu bogat, o să am un blazon. NON SANZ DROICT[4] – iar dreptul meu este dreptul la dragostea unei mame şi e unul absolut. Refuz să consimt la planurile ei de a mă abandona. Nu eu o să fiu surghiunit, ci ea. O s-o leg cu funia asta slinoasă, o s-o iau cu arcanul chiar de ziua mea cu o privire ameţită de nou-născut, cu un singur urlet tânguitor, ca de pescăruş, care o să-i străpungă şi o să-i captureze inima. Atunci, când această dragoste cu forţa o va obliga prin contract să devină doica mea permanentă, iar libertatea ei nu va mai fi decât un ţărm natal tot mai îndepărtat, atunci Trudy va fi a mea, nu a lui Claude, şi o să fie la fel de dispusă să mă lepede cât ar fi să-şi smulgă sânii din cutia toracică şi să-i arunce peste bord. Şi eu pot să fiu hain.

***

Şi am ţinut-o tot aşa, beat, cred, exuberant şi alăturea cu drumul, până când ea s-a trezit, a emis câteva gemete şi a bâjbâit sub canapea după sandale. Coborâm amândoi, şchiopătând, în bucătăria jilavă, unde, în semiîntunericul care aproape că ascunde mizeria, ea se apleacă şi bea îndelung de la robinetul de apă rece. E tot în ţinuta de plajă. Aprinde lumina. Nici urmă de Claude, nici un bilet. Ne îndreptăm spre frigider şi ea se uită încrezătoare înăuntru. Văd – îmi imaginez că văd pe o retină neîncercată – braţul ei pal şovăind în lumina rece. Îmi place la nebunie braţul ei frumos. Pe un raft de mai jos ceva odinioară viu, acum purulent, pare a se mişca în punga de hârtie, smulgându-i un suspin plin de respect şi obligând-o să închidă uşa. Aşa că ne ducem în partea cealaltă a încăperii, la dulapul cu alimente uscate, şi ea dibuie o pungă cu alune sărate. Imediat o aud cum îl sună pe iubitul ei.

— Mai eşti acasă?

Pe el nu-l aud din cauza mestecatului ei.

— Aha, zice ea după ce ascultă. Adu-o încoace. Trebuie să stăm de vorbă.

După tandreţea cu care pune telefonul jos, presupun că el e pe drum. Destul de rău. Dar m-a apucat prima mea migrenă, care-mi încinge fruntea ca o bandană bătătoare la ochi, o durere nonşalantă care dansează în ritmul pulsului mamei mele. Dacă ar împărţi-o cu mine, s-ar putea să apeleze la un analgezic. De drept, durerea e a ei. Dar ea înfruntă iarăşi frigiderul şi iată că a descoperit pe un raft de plexiglas o bucată de vreo douăzeci de centimetri de parmezan datând din timpuri imemoriale, vechi ca dracu' şi tare ca diamantul. Dacă o să reuşească să-şi înfigă dinţii în el, o să îndurăm amândoi, după alune, o a doua maree de sare revărsându-se prin estuare şi îngroşându-ne sângele până când o să devină o mâzgă sălcie. Apă, ar trebui să bea mai

multă apă. Mâna mea se deplasează în sus, unde dă peste tâmple. Monstruoasă nedreptate: să îndur o asemenea durere încă înainte să-mi încep viaţa.

Am auzit voci care susţin că acum multă vreme conştiinţa s-a zămislit din durere. Ca să evite vătămări grave, o fiinţă simplă a trebuit să-şi dezvolte bicele şi pintenii unei bucle subiective, unei experienţe percepute. Nu doar un beculeţ roşu de avertizare în cap – căci cine e acolo ca să-l vadă? –, ci o înţepătură, o durere, un zvâcnet care *doare*. Piedicile şi greutăţile ne-au obligat să dobândim conştiinţă, iar asta funcţionează, ne frige când ne apropiem prea tare de foc, când iubim cu prea multă pasiune. Aceste senzaţii percepute reprezintă primul pas în inventarea sinelui. Şi dacă asta funcţionează, atunci de ce să nu ne încerce dezgustul în faţa căcatului, de ce să nu ne temem de marginea prăpastiei şi de străini, de ce să nu ne aducem aminte de insulte şi de favoruri, de ce să nu ne placă sexul şi mâncarea? Dumnezeu a spus: Să fie durere. Şi s-a făcut poezie. În cele din urmă.

Aşa că la ce foloseşte să te doară capul, să te doară inima? Ce avertisment mi se dă sau ce mi se transmite să fac? Nu îi lăsa pe unchiul tău incestuos şi pe mama ta incestuoasă să-l otrăvească pe tatăl tău. Nu-ţi irosi ziua preţioasă stând acolo inert şi cu capul în jos. Naşte-te şi acţionează!

Ea se lasă să cadă pe un scaun de bucătărie cu un geamăt tipic de mahmureală, melodia acestei maladii pe care omul şi-o provoacă de bunăvoie. Nu există multe opţiuni pentru seara care urmează unei după-amiezi de pileală. De fapt nu există decât două: regrete sau o nouă pileală şi apoi regrete. Mama a ales-o pe prima, dar e încă devreme. Caşcavalul zace pe masă, deja uitat. Claude se întoarce de-acolo de unde va locui mama, devenită milionară, după ce va scăpa de mine. O să traverseze toată Londra cu taxiul,

pentru că n-a învăţat nici până acum să conducă maşina.

Încerc s-o văd aşa cum este, aşa cum trebuie să fie: o gravidă de douăzeci şi opt de ani cu sarcină avansată, prăbuşită tinereşte (insist asupra adverbului) peste masă, blondă şi cu cosiţe ca de războinic saxon, frumoasă dincolo de puterea de cuprindere a realismului, suplă dacă faci abstracţie de mine, aproape goală, cu partea de sus a braţelor colorată în roz de soare, încercând să găsească pe masa din bucătărie un loc unde să-şi sprijine coatele printre farfurii smălţuite cu gălbenuş de luna trecută, firimituri de pâine prăjită şi de zahăr pe care muştele vomită în fiecare zi, ambalaje de carton împuţite, linguri acoperite cu un strat de murdărie, plicuri cu reclame şi oferte pe care lichidele s-au uscat, lăsând cruste. Încerc s-o văd şi s-o iubesc aşa cum ar trebui, apoi îmi imaginez toate lucrurile care o împovărează: ticălosul pe care şi l-a luat de iubit, sfântul pe care-l părăseşte, fapta în favoarea căreia s-a pronunţat, copilaşul drag pe care o să-l lase în mâini străine. Mai poţi s-o iubeşti după toate astea? Dacă nu, atunci n-ai iubit-o niciodată. Dar eu am iubit-o, am iubit-o. O iubesc.

Îşi aduce aminte de parmezan, întinde mâna după cuţitul cel mai apropiat şi reuşeşte să facă o tăietură satisfăcătoare. O bucată se desprinde şi-i ajunge imediat în gură: o pietricică seacă pe care o s-o sugă cât reflectează la situaţia ei. Trec câteva minute. Nu-i prea bună starea în care se află, aş zice eu, deşi până la urmă sângele n-o să ni se îngroaşe, căci o să aibă nevoie de sarea pe care o mănâncă pentru ochi, pentru obraji. Pe copil îl doare s-o audă pe mama sa plângând. Iar ea dă piept cu lumea irefutabilă pe care a creat-o, cu toate lucrurile la care a consimţit, cu noile ei îndatoriri, pe care trebuie să le enumăr iarăşi: să-l omoare pe John Cairncross, să-i vândă dreptul dobândit prin naştere, să împartă banii, să scape de

copil. Eu ar trebui să fiu cel care varsă lacrimi. Dar copiii încă nenăscuţi sunt nişte stoici cu chipuri grave, nişte Buddha scufundaţi şi inexpresivi. Spre deosebire de cunoştinţele noastre mai puţin evoluate, bebeluşii plângăcioşi, noi acceptăm faptul că lacrimile sunt în firea lucrurilor. *Sunt lacrimae rerum.* Bocetele infantile te fac doar să-ţi scape complet esenţialul. Toată chestia e să aştepţi. Şi să gândeşti!

Şi-a revenit deja atunci când îl auzim în hol pe iubitul ei înjurând şi răvăşind gunoiul cu pantofii lui Oxford supradimensionaţi, cu care ei îi place să-l vadă. (Are cheia de la casă. Tata e cel care trebuie să sune la sonerie.) Claude coboară în bucătăria de la demisol. Foşnetul care se aude vine dinspre o sacoşă de plastic ce conţine cumpărături sau instrumente ale morţii – sau ambele.

El remarcă imediat starea în care se găseşte Trudy şi zice:

— Ai plâns.

Vorbele lui nu trădează o îngrijorare reală, ci sună mai degrabă ca o constatare sau ca un ordin. Ea ridică din umeri şi se uită în altă parte. Claude scoate din sacoşă o sticlă şi o trânteşte pe masă, aşezând-o în aşa fel încât ea să poată vedea eticheta.

— Un Cuvée le Charnay Menetou-Salon Jean-Max Roger din 2010. Mai ţii minte? Taică-tău a murit într-un accident de avion.

Vorbeşte de taţi morţi.

— Dacă e alb şi rece, o să-mi placă.

A uitat. Restaurantul unde chelnerul n-a aprins lumânarea îndeajuns de prompt. Atunci i-a plăcut, iar mie mi-a plăcut şi mai mult. Acum aud pocnetul dopului, clinchetul paharelor – sper că sunt curate – şi pe Claude turnând vinul. Nu pot să refuz.

— Hai noroc.

Tonul mamei mele s-a îndulcit brusc.

El îi mai toarnă în pahar, apoi spune:

— Zi-mi ce s-a întâmplat.

Când mama începe să vorbească, vocea i se gâtuie.

— Mă gândeam la motanul nostru. Aveam cinşpe ani. Îl chema Hector. Era un motan bătrân şi simpatic, răsfăţatul întregii familii, şi avea cu doi ani mai mult ca mine. Negru, cu şosetuţe şi bărbiţă albe. Într-o zi m-am întors de la şcoală într-o dispoziţie mizerabilă. Motanul se urcase pe masa din bucătărie, unde n-avea voie. Căuta mâncare. I-am tras un dupac de l-am zburat de-acolo. Când a aterizat, am auzit cum i-au pârâit oasele lui bătrâne. După asta a dispărut zile întregi. Am lipit afişe pe copaci şi pe stâlpii de iluminat. Apoi cineva l-a găsit zăcând lângă un zid, pe un morman de frunze, unde se târâse să moară. Vai, săracu' Hector, era ţeapăn ca scândura! N-am zis niciodată nimănui, n-am avut curaj, dar am ştiut că eu l-am omorât.

Deci nu despre fapta ei infamă era vorba, nu despre inocenţa pierdută, nu despre copilul pe care urma să-l dea. Începe să plângă, mai tare ca înainte.

— Îi cam venise vremea, zice Claude. N-ai de unde să ştii c-a fost din vina ta.

Acum mama plânge în hohote.

— Ba a fost, a fost. A fost din vina mea. O, Doamne Dumnezeule!

Ştiu, ştiu. Unde am auzit asta? *Pe maică-sa o omoară, dar pantaloni cenuşii nu poate să poarte.*[5] Dar să fim generoşi. E o femeie tânără, cu burta şi sânii umflaţi de mai-mai să-i plesnească, în timp ce la orizont se conturează ameninţător durerea menită de Dumnezeu, după care vor urma laptele şi rahatul şi o călătorie printr-un tărâm proaspăt descoperit, cu corvezi prea puţin atrăgătoare, în care dragostea brutală îi va fura viaţa – iar fantoma unei pisici bătrâne o va urmări păşind cu şosetuţele ei şi cerând răzbunare pentru propria-i viaţă furată.

Dar chiar şi aşa. Femeia care unelteşte cu sânge-rece să… plânge pentru… Hai să nu intrăm în detalii.

— Pisicile pot să fie o pacoste, spune Claude cu un ton amabil. Îşi ascut ghearele pe mobilă. Dar.

N-are nimic antitetic de adăugat. Aşteptăm până ce ei îi seacă şuvoiul lacrimilor. Apoi e timpul pentru încă un pahar. De ce nu? Două înghiţituri, o pauză de neutralizare, după care Claude cotrobăie iarăşi în sacoşa lui, făcând-o să foşnească, şi acum ţine în mână un alt soi de vin. Scoate un sunet mai uşor când o aşază pe masă. E o sticlă de plastic.

De data asta Trudy citeşte eticheta, dar nu cu voce tare.

— Vara?

— Antigelul conţine etilenglicol, o chestie destul de mişto. I-am dat o dată aşa ceva câinelui unui vecin, un lup enorm, care mă înnebunea de cap, lătra zi şi noapte. În fine. E incolor, inodor, plăcut la gust, mai degrabă dulce, deci merge la fix într-un *smoothie*. Hrm. Distruge rinichii, durerea e atroce. Are nişte cristale mici care despică celulele. O să se clatine pe picioare şi o să i se-mpleticească limba-n gură, dar n-o să miroasă neam a alcool. Greaţă, vomitături, hiperventilaţie, convulsii, atac de cord, comă, insuficienţă renală. Cortina. Durează un pic de timp, asta dacă nu se apucă cineva să-i acorde îngrijiri de urgenţă şi să strice totul.

— Lasă vreo urmă?

— Orice lasă o urmă. Trebuie să te gândeşti la avantaje. Faci uşor rost de el chiar şi vara. Ar merge şi cu soluţie de curăţat covoare, dar nu e la fel de plăcută la gust. Se administrează fără bătaie de cap. Merge ca uns. Nu trebuie decât să ne asigurăm că n-o să poţi fi implicată în cauză atunci când o să se-ntâmple.

— Eu? Păi, de ce nu tu?

— Nu-ţi face griji. Eu n-o să fiu implicat.

Nu la asta se referise mama, dar nu mai insistă asupra chestiunii.

1. (Aici) Extras dintr-o înregistrare, care este mixat în diferite contexte.
2. Regiune pitorească din nord-vestul Pakistanului, supranumită Elveţia Orientului.
3. Joc de cuvinte intraductibil. În engleză *swat* înseamnă „plici de muşte“, dar şi „lovitură uşoară“.
4. „Nu fără drept“ (în limba franco-normandă), mottoul de pe blazonul lui William Shakespeare.
5. James Joyce, *Ulise*, ed. cit, p. 16.

Şase

Trudy şi cu mine ne îmbătăm iarăşi şi ne simţim mai bine, în timp ce Claude, care a început mai târziu şi are o masă corporală mai mare, are de recuperat. Mama şi cu mine împărţim două pahare de Sancerre, el bea restul, apoi apelează din nou la sacoşa de plastic, de unde scoate un vin de Burgundia. Sticla gri de plastic, cea cu glicol, stă alături de cea goală, de strajă chefului pe care l-am încins. Sau servind drept *memento mori*. După un alb pătrunzător, un Pinot Noir e ca atingerea alinătoare a unei mame. Ah, să fii contemporan cu un asemenea vin! O splendoare, un buchet de pace şi raţiune. Nimeni nu pare dispus să citească tare ce scrie pe etichetă, aşa că sunt obligat să ghicesc şi risc să numesc un Échézeaux Grand Cru. Dacă mi-aţi pune la cap penisul lui Claude sau – ceva mai puţin stresant – un pistol ca să ghicesc domeniul, aş pronunţa un la Romanée-Conti, fie şi numai pentru aromele înţepătoare de coacăze şi cireşe negre. Urmele de violete şi taninurile uşoare sugerează vara aceea potolită, blândă, neafectată de valuri de căldură, din 2005, deşi aroma vagă de cafea, precum şi aceea, mai clar perceptibilă, de banană cu coaja neagră, ar evoca domeniul Jean Grivot, recolta din 2009. Dar n-am de unde să ştiu. Pe măsură ce ansamblul insinuant de arome, creat într-un moment de apogeu al civilizaţiei, îşi croieşte drum spre mine, prin mine, mă trezesc cuprins de groază, într-o dispoziţie meditativă.

Încep să bănuiesc că neajutorarea mea nu e pasageră. Oferiţi-mi toate puterile pe care le poate suporta corpul uman, redaţi-mi eul meu de panteră tânără, cu muşchi sculpturali şi privire lungă şi

rece, şi îndemnaţi-l să aplice măsura extremă: să-l ucidă pe unchiul său pentru a-l salva pe tată. Puneţi-i în mână o armă, o cheie de roţi, un picior de miel congelat, şi faceţi-l să stea în spatele scaunului unchiului său, de unde să poată vedea antigelul, fapt care să-l îndârjească aprig. Ia întrebaţi-vă, ar putea el – aş putea eu – să facă aşa ceva, să-i zdrobesc protuberanţa aceea osoasă, acoperită cu păr, şi să-i împrăştii conţinutul cenuşiu peste mizeria de pe masă? Apoi s-o omor pe mama, unicul martor al crimei, şi să mă debarasez de două cadavre din bucătăria de la demisolul unei case, o misiune pe care o poţi îndeplini doar în vis? Iar ulterior să curăţ bucătăria cu pricina – altă misiune imposibilă? Adăugaţi la asta perspectiva închisorii, a plictiselii înnebunitoare şi a infernului altor oameni – şi nu neapărat cei mai buni oameni. Colegul tău de celulă, care e mai puternic decât tine, vrea să se uite timp de treizeci de ani la programele TV din timpul zilei. Ai curaj să-i refuzi plăcerea asta? Atunci priveşte-l cum umple cu pietre o faţă de pernă îngălbenită şi-şi întoarce uşor privirea spre tine, spre propria-ţi protuberanţă osoasă.

Sau să ne imaginăm ce-i mai rău, că fapta s-a comis – ultimele celule renale ale tatălui tău sunt spintecate de un cristal de otravă. Şi-a vomitat plămânii şi inima în poală. Agonie, apoi comă, apoi moarte. Cum rămâne cu răzbunarea? Avatarul meu ridică din umeri şi întinde mâna să-şi ia haina, murmurând în timp ce se îndreaptă spre ieşire că o crimă în numele onoarei nu-şi are locul în polisul modern. Dar să-l lăsăm pe el să vorbească.

— Să iei legea în propriile mâini… asta e ceva depăşit, potrivit doar bătrânilor albanezi, cu vendetele lor străvechi, şi unor subdiviziuni tribale islamice. Răzbunarea a murit. Hobbes avea dreptate, tinere prieten. Statul trebuie să deţină monopolul violenţei, puterea comună de a ne ţine pe toţi la respect.

— Atunci, iubite avatar, sună-l acum pe Leviathan, cheamă poliţia, pune-i să investigheze.

— Ce, mai exact? Umorul negru al lui Claude şi al lui Trudy?

Poliţistul:

— Şi sticla asta de glicol de pe masă, doamnă?

— Ne-a recomandat-o un instalator, domnule poliţist, ca să nu îngheţe caloriferele noastre vechi în timpul iernii.

— În cazul acesta, dragul meu eu viitor şi superior, ia du-te tu până la Shoreditch şi pune-l în gardă pe tata, spune-i tot ce ştii.

— Că femeia pe care o iubeşte şi o venerează plănuieşte să-l omoare? Cum am obţinut această informaţie? Am fost părtaş la o conversaţie dinainte de culcare? Stăteam ascuns sub pat?

Prin urmare, iată forma ideală a unei fiinţe puternice şi avizate. Şi atunci care ar fi şansele mele, un sărman orb ce stă cu capul în jos, un copil în devenire, care încă mai locuieşte în casa părintească, prins cu cordoane de sânge arterial şi venos de fusta viitoarei ucigaşe?

Dar şşşt! Conjuraţii vorbesc!

— Ăsta nu-i un lucru rău, că de-abia aşteaptă să se mute înapoi aici, spune Claude. Prefă-te şi tu un pic că te opui, apoi lasă-l să vină.

— Păi, sigur, zice ea pe un ton rece şi sarcastic. Şi pregăteşte-i un *smoothie* de bun venit.

— N-am spus asta. Dar.

Dar cred că a fost cât pe-aci s-o spună.

Fac o pauză de gândire. Mama întinde mâna şi apucă paharul cu vin. Epiglota îi urcă şi-i coboară cleioasă când înghite, iar lichidul îi inundă culoarele naturale, curgând – la fel cum curg atâtea – pe lângă tălpile mele, făcând un cot spre interior şi apoi îndreptându-se direct spre mine. Cum să nu-mi placă de ea?

Mama pune jos paharul şi zice:

— Nu putem să-l aducem să moară aici.

Cu câtă lejeritate vorbeşte despre moarte!

— Ai dreptate. Mai bine la Shoreditch. Ai putea să te duci să-i faci o vizită.

— Şi să iau la mine o sticlă cu antigel de calitate, în amintirea vremurilor bune!

— Îi duci un picnic. Somon afumat, salată de varză, batoane de ciocolată. Şi… chestia.

— Mhaa!

Îmi vine greu să redau sunetul prin care mama îşi exprimă scepticismul exploziv.

— Îi dau papucii, îl alung din propria lui casă, îmi iau un amant. După care îi duc un picnic!

Până şi eu pot să-mi dau seama cât de ofensat trebuie să se simtă unchiul la auzul cuvintelor „îmi iau un amant“ – ca şi cum ar fi unul dintre mulţii anonimi, unul dintre mulţii care au să mai urmeze. Şi acel „îmi iau“, acel „un“… Bietul de el. Nu încerca decât să fie de ajutor. Stă într-o bucătărie înăbuşitoare, dinaintea unei femei tinere, frumoase, cu cosiţe blonde, care are pe ea sutienul de la bikini şi nişte pantaloni scurţi, iar ea e un fruct pârguit, splendid, un trofeu pe care nu-şi poate permite să-l piardă.

— Nu, spune el cu mare grijă.

Afrontul adus orgoliului său i-a adăugat o notă stridentă în voce.

— E o vizită de împăcare. Vrei *să îndrepţi* lucrurile. Îl rogi să se-ntoarcă la tine. Să fiţi din nou împreună. O propunere de pace, trebuie să sărbătorim, să-ntindem masa, chestii d-astea. Să ne bucurăm!

Tăcerea ei îl răsplăteşte. Mama stă pe gânduri. Şi eu la fel. Vechea întrebare. Cât de idiot e de fapt Claude?

Încurajat de această tăcere, el adaugă:

— Şi salata de fructe e o variantă.

E ceva poetic în insipiditatea lui – o formă de nihilism care revigorează prozaicul. Sau, dimpotrivă, banalitatea dezarmează până şi cea mai mârşavă idee. Numai el ar putea eclipsa aşa

ceva – şi chiar o face după ce cugetă cinci secunde.

— Îngheţata iese din discuţie.

E ceva de bun-simţ. Trebuie spus. Cine ar vrea sau ar putea să facă îngheţată cu antigel?

Trudy oftează. Apoi spune în şoaptă:

— Ştii, Claude, cândva l-am iubit.

Oare el o vede aşa cum mi-o închipui eu? Privirea ei verde devine sticloasă şi, încă o dată, o lacrimă timpurie îi străbate pometele. Pielea îi e trandafirie şi jilavă, fire delicate de păr i s-au desprins din cosiţe şi acum sunt luminate din spate de becurile din tavan.

— Eram prea tineri când ne-am cunoscut. Vreau să spun că ne-am cunoscut prea devreme. Pe un teren de atletism. Era aruncător de suliţă la un club şi a depăşit nu ştiu ce record local. Mi s-au muiat genunchii când l-am văzut cum alerga cu suliţa aia. Ca un zeu grec. După o săptămână mă ducea la Dubrovnik. Nici măcar n-aveam balcon la cameră. Cică ar fi un oraş frumos.

Aud scârţâitul stingher al unui scaun de bucătărie. Claude vede tăvile de la mâncarea comandată în cameră îngrămădite unele peste altele în faţa uşii, cearşafurile răvăşite şi lipicioase din dormitor, fata de nouăsprezece ani, aproape goală la măsuţa de toaletă din placaj, cu spatele ei desăvârşit şi cu un prosop de la hotel, subţiat de atâta spălat, aşezat în poală – o măruntă concesie făcută decenţei. Gelozia îl face să-l elimine din decor pe John Cairncross, care nu se vede deloc în imagine, dar e acolo, uriaş şi gol, la rândul său.

Indiferentă la tăcerea iubitului ei, Trudy se grăbeşte să adauge în crescendo înainte ca nodul din gât să-i înăbuşe cuvintele:

— Toţi anii ăia în care ne-am chinuit să facem un copil! Şi tocmai când, tocmai când…

Tocmai când! Gablonţ adverbial lipsit de valoare! În momentul când se săturase de tata şi de poezia lui, eram prea temeinic instalat ca să mai

pot fi evacuat din casă. Plânge după John cum a plâns după motanul Hector. Poate că firea mamei nu îi îngăduie o a doua crimă.

— Hrm, zice în cele din urmă Claude, oferindu-i o fărâmă din înţelepciunea lui. N-are rost să plângi după laptele vărsat, alea-alea.

Lapte! Dezgustător pentru cel încă nenăscut şi hrănit cu sânge, mai ales după vin – dar totodată şi viitorul meu.

Aşteaptă răbdător să-şi prezinte conceptul de picnic. Nu-l ajută să audă cum mama jeleşte după rivalul lui. Sau poate că asta îl face să-şi concentreze mai bine mintea. Bate uşor darabana pe masă, unul dintre obiceiurile lui. Când stă în picioare, îşi zornăie cheile casei în buzunarul de la pantaloni sau îşi drege inutil glasul. Gesturile astea fără conţinut, făcute inconştient şi reflex, sunt sinistre. Claude are un iz de pucioasă. Dar pentru moment suntem la unison, pentru că şi eu aştept, stăpânit de o fascinaţie bolnavă, să-i aflu uneltirile, aşa cum cineva aşteaptă să afle finalul unei piese. Nu-şi prea poate expune gândurile cât ea plânge.

După o clipă ea îşi suflă nasul şi spune cu o voce răguşită:

— În fine, acum îl urăsc.

— Te-a făcut foarte nefericită.

Ea dă din cap şi îşi suflă iarăşi nasul. Acum stăm şi ascultăm, în timp ce el îşi prezintă broşura verbală. Discursul lui e cel al unui evanghelist care sună la uşa ei şi încearcă s-o aducă pe calea cea dreaptă. Esenţial, ne spune el, e ca mama şi cu mine să facem măcar o vizită la Shoreditch înainte de ultima, cea fatală. I-ar fi imposibil să le ascundă criminaliştilor că a pus vreodată piciorul acolo. Dar ar fi util să se ştie clar că ea şi cu John erau iarăşi în relaţii bune.

Totul, zice Claude, trebuie să dea impresia de sinucidere, ca şi cum Cairncross şi-ar fi făcut un cocteil care să mai atenueze gustul otrăvii. Prin urmare, în momentul ultimei sale vizite, mama o

să lase acolo sticla goală de glicol şi *smoothie*-ul cumpărat de la bar. Recipientele nu trebuie să aibă pe ele nici o amprentă de-a ei. Va trebui să-şi dea cu ceară pe vârfurile degetelor. Are el tot ce-i necesar. O chestie meseriaşă. Înainte să plece de la apartamentul lui John, o să pună resturile de la picnic în frigider. Vasele sau ambalajele nu trebuie să aibă nici ele vreo amprentă de-a mamei. Totul să arate că a mâncat singur. Ca beneficiară a testamentului tatei, o să fie anchetată, se va bănui ceva premeditat. Aşa că toate urmele lui Claude, cele din dormitor şi în special cele din baie, trebuie eliminate, curăţate până la dispariţie, până la ultimul fir de păr şi ultima particulă de piele moartă. Şi – simt cum se gândeşte – până la ultima codiţă care nu mai descrie de-acum mişcarea ei flagelară, până la ultimul cap de-acum imobil, al celui din urmă spermatozoid. Asta s-ar putea să ia ceva timp.

Claude continuă. Să nu încerce să ţină secrete convorbirile lor telefonice. Compania de telefonie are oricum evidenţa lor.

— Dar să ţii minte: nu sunt decât un prieten.

Nu-i vine tocmai lesne să rostească aceste ultime cuvinte, mai ales că mama le repetă ca pe un text din catehism. Cuvintele, încep eu să înţeleg, pot face lucrurile să dobândească realitate.

— Nu eşti decât un prieten de-al meu.

— Da. Trec pe la tine din când în când. Să mai stăm de vorbă. Cumnatul tău. Te mai ajut cu una, cu alta. Nimic mai mult.

Explicaţiile lui au fost rostite pe un ton neutru, de parcă aşa şi-ar câştiga existenţa, omorând în fiecare zi fraţi şi soţi, de parcă meseria lui ar fi aceea de măcelar onest, de lux, al cărui şorţ plin de sânge se amestecă printre celelalte rufe ale familiei, printre cearşafuri şi prosoape.

— Ascultă… începe să zică mama, dar Claude o întrerupe, fiindcă îşi aduce aminte brusc de ceva.

— Ai văzut? O casă de pe strada noastră, pe aceeaşi parte, la fel de mare şi în aceeaşi stare! Scoasă la vânzare cu *opt* milioane!

Mama asimilează cuvintele în tăcere. „A noastră“, asta încearcă ea să digere.

Aşa vasăzică. Am mai făcut un milion pentru că nu l-am omorât pe tata mai devreme. Cât adevăr în zicala aia: omul îşi face singur norocul. Dar (cum ar spune Claude). Încă nu ştiu mare lucru despre crimă. Cu toate astea, planurile lui sunt mai mult de brutar decât de măcelar. Necoapte. Absenţa amprentelor de pe sticla de glicol va stârni suspiciuni. Când tata va începe să se simtă rău, ce-o să-l împiedice să cheme ambulanţa? O să-i facă spălături stomacale. O să-şi revină. Şi atunci?

— Nu mă interesează preţul caselor, zice Trudy. Asta o să vedem mai târziu. Întrebarea mai arzătoare e următoarea. Tu ce rişti, la ce pericol te expui tu când emiţi pretenţii la o parte din bani? Dacă ceva merge rău şi eu mă duc la fund, tu unde o să fii, de vreme ce am curăţat orice urmă de-a ta din dormitor?

Francheţea ei mă surprinde. Şi atunci mă încearcă nu chiar bucuria, ci perspectiva acesteia, ca o destindere liniştitoare în stomac. O ceartă între nelegiuiţi, complotul deja zadarnic se duce de râpă, tata e salvat.

— Trudy, eu o să fiu alături de tine pas cu pas.

— Tu o să fii la adăpost. Cu alibiuri beton. Poţi dezminţi fără probleme.

Deci s-a gândit la asta. S-a gândit fără ştirea mea. E o tigroaică.

— Chestia e… spune Claude.

— Ce vreau eu, rosteşte mama cu o vehemenţă ce face să se întărească pereţii care mă-nconjoară, e să fii implicat în chestia asta, adică implicat cu totul, nu aşa. Dacă eu pic, pici şi tu odată cu mine. Dacă eu…

Soneria de la uşă sună o dată, de două ori, de trei ori, iar noi îngheţăm. Din experienţa mea de până acum, nimeni n-a mai sunat la uşă atât de târziu. Planul lui Claude e aşa de imposibil, că a eşuat deja, de vreme ce a venit poliţia. Nimeni nu sună la uşă cu atâta insistenţă îndărătnică. Pesemne că au montat demult microfoane în bucătărie şi au auzit totul. O să fie aşa cum vrea Trudy – o să ne ducem la fund cu toţii. *Bebeluşi după gratii* a fost un documentar interminabil de la radio, pe care l-am ascultat într-o după-amiază. Mame condamnate pentru crimă în Statele Unite şi cărora li se îngăduia să-şi crească copiii în celule. Situaţia era prezentată ca o inovaţie luminată. Dar îmi amintesc că mi-am zis: Bebeluşii ăştia n-au greşit cu nimic! Lăsaţi-i liberi. În fine. Asta numai în America poţi vedea.

— Mă duc eu.

Claude se ridică şi traversează bucătăria, îndreptându-se spre videointerfonul de pe peretele de lângă uşă. Se chiorăşte în ecran.

— E soţul tău, spune el pe un ton plat.

— Doamne.

Mama stă un moment pe gânduri.

— N-are rost să mă prefac că nu-s acasă. Tu ascunde-te pe undeva. În spălătorie. El niciodată…

— Mai e cineva cu el. O femeie. Una tânără. Drăguţă, aş zice.

Încă un moment de tăcere. Soneria sună iarăşi. Mai îndelung.

Vocea mamei e calmă, deşi tensionată.

— În cazul ăsta du-te şi deschide-le. Dar, Claude, iubire… Fii bun şi ascunde sticla aia de glicol.

Şapte

Există artişti ai condeiului sau ai penelului care, asemenea bebeluşilor în devenire, se dezvoltă mai bine în spaţii închise. Temele lor limitate îi derutează sau îi dezamăgesc pe unii şi pe alţii. Cum se făcea curte în sânul micii nobilimi din secolul al XVIII-lea, viaţa pe mare, iepuri vorbitori, iepuri sculptaţi, picturi în ulei înfăţişând oameni graşi, portrete de câini, portrete de cai, nuduri tolănite, Naşteri ale Domnului cu milioanele, şi Răstigniri, şi Adormiri ale Maicii Domnului, boluri cu fructe, vaze cu flori. Şi naturi moarte olandeze cu pâine şi brânză, cu sau fără un cuţit alături. În proză unii se apleacă în totalitate asupra sinelui. În ştiinţe, la fel: unul îşi consacră întreaga viaţă studierii unui melc din Albania, altul, unui virus. Darwin şi-a dedicat opt ani din viaţă ciripedelor. Iar spre sfârşitul vieţii, la vârsta senectuţii înţelepte, râmelor. Bosonul lui Higgs, un lucru mititel, poate nici măcar un lucru, a constituit ţelul de-o viaţă a mii şi mii de oameni. Să fii închis într-o coajă de nucă, să vezi lumea în cinci centimetri de fildeş, într-un grăunte de nisip. De ce nu, de vreme ce întreaga literatură, întreaga artă, întreaga strădanie umană nu-i decât o fărâmă în universul lucrurilor posibile? Şi chiar şi acest univers s-ar putea să fie doar o fărâmă într-o multitudine de universuri concrete şi posibile.

Aşa că de ce să nu fii un poet al bufniţelor?

Îi recunosc după paşi. Mai întâi pe scările deschise care duc jos, în bucătărie, coboară Claude, apoi tata, urmat de prietena lui pe care a antamat-o pentru publicare, în pantofi cu toc înalt, poate în ghete, nu tocmai încălţămintea ideală când

pândeşti bufniţe prin habitate forestiere. Asociind-o cu noaptea de afară, o văd îmbrăcată într-o geacă de piele neagră, strâmtă, şi în blugi negri, strânşi pe picior. Hai să zicem că e tânără, palidă la faţă, drăguţă, independentă. Placenta mea, asemenea unor antene radio ramificate, fin acordate, recepţionează semnale care-mi dau de veste că mama o detestă instantaneu. Gânduri iraţionale îi perturbă pulsul lui Trudy, un ritm nou şi ameninţător se înalţă ca dintr-un sat pierdut în junglă, vorbind de posesiune, furie, gelozie. S-ar putea să se anunţe necazuri la orizont.

Mă văd dator, de dragul tatălui meu, să-i iau apărarea vizitatoarei noastre: tema ei nu e chiar atât de restrânsă, bufniţele fiind mai mari decât bosonii sau ciripedele, numărând două sute de specii şi având varii semnificaţii în folclor. Majoritatea de rău augur. Spre deosebire de Trudy, cu certitudinile ei viscerale, eu freamăt de îndoieli. Fie tata, nefiind nici tont, nici sfânt, a venit să-şi prezinte iubita, s-o pună pe mama la locul ei (care e unul aflat în trecutul lui) şi să arate că îl lasă rece infamia fratelui său. Fie e şi mai tont, din cale-afară de sfânt, şi nu face altceva decât să treacă pe la mama însoţit de unul dintre autorii săi ca o formă de protecţie socială, nutrind speranţa că o să poată rămâne în prezenţa lui Trudy atât cât îl va îngădui ea. Sau e ceva dincolo de aceste două variante, ceva prea abscons ca să poată fi identificat. E mai simplu, cel puţin pentru moment, să accept intuiţia mamei şi să presupun că e amanta tatălui meu.

Nici un copil – în nici un caz un fetus – nu a stăpânit vreodată arta conversaţiei mărunte şi nici nu şi-ar dori aşa ceva. E o şmecherie de-a adulţilor, un legământ cu plictiseala şi amăgirea. În cazul nostru, mai ales cu aceasta din urmă. După hârşâitul ezitant al scaunelor pe podea, oferirea unui pahar de vin şi destuparea unei sticle, un comentariu al lui Claude despre caniculă îi smulge

tatălui meu un mormăit de încuviinţare. Un schimb de replici intermitent între fraţi lansează minciuna potrivit căreia vizitatorii noştri erau acolo întâmplător, în trecere. Trudy rămâne tăcută chiar şi în momentul în care poeta este prezentată sub numele de Elodie. Nimeni nu face vreo remarcă asupra elegantei geometrii sociale a doi oameni căsătoriţi şi a amanţilor acestora, ce stau cu toţii la masă şi ciocnesc un pahar, un *tableau vivant* al nestatornicei vieţi contemporane.

Tata nu pare deloc tulburat să dea de fratele lui în bucătăria propriei case, destupând sticlele cu vin şi jucând rolul de gazdă. Deci John Cairncross n-a fost niciodată un fraier, soţul încornorat care nu ştie nimic. Tatăl meu cel subestimat soarbe calm din vin şi o întreabă pe Trudy cum se mai simte. Nu prea obosită, speră el. Ceea ce poate e, poate nu e o înţepătură subtilă, o aluzie sexuală. Tonul ăla plângăreţ al lui s-a evaporat. Răceala sau ironia i-a luat locul. Numai dorinţa satisfăcută l-ar fi putut elibera. Trudy şi Claude probabil că se întreabă ce caută aici victima lor, ce vrea de fapt, dar n-ar fi indicat să-l întrebe.

În loc de asta, Claude o întreabă pe Elodie dacă locuieşte în zonă. Nu, nu locuieşte. Stă în Devon, într-o garsonieră, la o fermă, pe malul unui râu – şi prin asta s-ar putea să-i dea de înţeles lui Trudy că aici, în Londra, va înnopta în aşternuturile din Shoreditch, acasă la John. Îşi revendică un drept. Îmi place vocea ei, ce aduce, aş zice, cu o variantă umană a sonorităţii oboiului, un pic spartă şi rostind vocalele cu un uşor măcăit. Iar spre finalul frazei scoate un soi de gâlgâit sau de mormăit pe care lingviştii americani l-au botezat *„vocal fry“*[1]. S-a răspândit rapid în lumea occidentală: discutat îndelung la radio, cu etiologie necunoscută, se crede că e o marcă a rafinamentului şi e întâlnit mai ales la femeile tinere şi educate. O enigmă atrăgătoare. Cu o asemenea voce, ar putea rivaliza cu mama.

Nimic din atitudinea tatălui meu nu trădează faptul că nu mai devreme de după-amiaza asta fratele lui i-a trântit în faţă cinci mii de lire, bani gheaţă. Nici cel mai umil semn de recunoştinţă, acelaşi dispreţ fratern dintotdeauna. Ceea ce probabil că aţâţă în Claude o ură străveche. Iar în mine, ceva mai ipotetic, o ranchiună *potenţială*. Pe când îl distribuiam pe tata în rolul de fraier părăsit de iubită, mi-am zis tot timpul că dacă lucrurile o să devină de nesuportat cu Claude şi dacă n-am să reuşesc să-i împac pe părinţii mei, m-aş putea duce să locuiesc cu tata, cel puţin pentru o vreme. Până când o să fiu pe picioarele mele. Dar nu cred că poeta asta o să mă ia în grija ei – blugii negri, strânşi pe picior, şi geaca de piele nu prea sunt haine de mamă. Astea fac parte din farmecul ei. După felul meu mărginit de a vedea lucrurile, tatălui meu i-ar fi mai bine singur. Un chip frumos şi palid şi un glas de raţă sigură pe ea nu sunt aliaţii mei. Dar s-ar putea să nu fie nimic între ei. Şi-mi place de ea.

— O garsonieră? La o fermă? Fantastic, tocmai a zis Claude.

Elodie descrie cu hârâitul ei urban o cabană în formă de A pe malul unui râu cu ape întunecate şi repezi care spumegă în jurul bolovanilor de granit, un podeţ instabil până pe malul celălalt, un crâng de fagi şi mesteceni, un luminiş smălţat de anemone şi rostopască, clopoţei şi laptele-cucului.

— Perfect pentru un poet al naturii, zice Claude.

E ceva atât de evident şi de banal, încât Elodie se poticneşte. Claude insistă:

— Şi cât de departe sunt toate astea de Londra?

Prin „toate astea“ se referă la râul şi pietrele şi copacii şi florile alea fără noimă. Complet dezumflată, ea abia dacă-şi mai poate hârâi cuvintele:

— Cam la vreo trei sute douăzeci de kilometri.

Îşi dă seama că o s-o întrebe care-i cea mai apropiată gară şi cât durează călătoria până acolo, informaţii pe care o să le uite repede. Cu toate astea, el întreabă, ea îi răspunde, iar noi trei ascultăm, deloc stupefiaţi, nici măcar uşor plictisiţi. Fiecare dintre noi, deşi din perspective diferite, e preocupat de ceea ce nu se spune. Amanţii – dacă Elodie e aşa ceva –, cele două elemente exterioare căsătoriei, reprezintă încărcătura dual㠄 de exploziv care va arunca în aer căsnicia aceasta. Iar pe mine mă va arunca în sus, în infern, spre etajul al treisprezecelea.

Pe un ton domol, ca pentru a ne veni în ajutor, John Cairncross menţionează că îi place vinul, iar Claude ia asta drept un îndemn de a-i mai turna în pahar. În timp ce îl serveşte, peste noi se lasă tăcerea. Îmi evoc o coardă de pian întinsă care aşteaptă lovitura bruscă a ciocănelului învelit în pâslă. Trudy e gata-gata să spună ceva. Îmi dau seama după ritmul sincopat pe care îl capătă bătăile inimii ei chiar înainte să rostească primul cuvânt.

— Bufniţele astea. Sunt reale sau, ştiu eu, simbolizează ceva?

— A, nu, zice grăbită Elodie. Sunt reale. Eu descriu viaţa. Dar cititorii, mă rog, *importă* simbolurile, asociaţiile. Nu pot să-i împiedic. Aşa funcţionează poezia.

— Eu întotdeauna mă gândesc la bufniţe ca la ceva înţelept, spune Claude.

Poeta face o pauză, încercând să depisteze o urmă de sarcasm. Când îşi dă seama ce hram poartă Claude, spune pe un ton egal:

— Ei, vedeţi? Nu pot face nimic în privinţa asta.

— Bufniţele sunt rele, zice Trudy.

ELODIE: Şi măcălendrii sunt răi. Şi natura e rea.

TRUDY: Şi-s necomestibile, din câte se pare.

ELODIE: Iar bufniţa care cloceşte e otrăvitoare.

TRUDY: Da, aia care cloceşte poate să te omoare.

ELODIE: Nu prea cred. Te poate doar îmbolnăvi.

TRUDY: Vreau să zic, dacă îţi înfige ghearele în faţă.

ELODIE: Asta nu se-ntâmplă niciodată. E prea timidă.

TRUDY: Nu şi când e provocată.

Dialogul e relaxat, tonul e anodin. Flecăreală sau un schimb de ameninţări şi insulte? Îmi lipseşte experienţa socială ca să-mi pot da seama. De vreme ce eu sunt beat, şi Trudy trebuie să fie aşa, dar nimic din comportamentul ei nu o trădează. Aversiunea faţă de Elodie, pe care acum o consideră o rivală, ar putea fi un elixir al limpezimii minţii.

John Cairncross pare mulţumit să i-o plaseze pe soţia sa lui Claude Cairncross. Asta-i împietreşte inima mamei, care socoteşte că doar ea are dreptul să decidă în privinţa debarasării şi plasării. E posibil să-i refuze tatălui meu dreptul la Elodie. E posibil să-i refuze chiar şi dreptul la viaţă. Dar s-ar putea să mă-nşel. Tata, care recita în bibliotecă, tata, care părea să preţuiască fiecare secundă petrecută în prezenţa mamei, care-i îngăduia să-i dea brânci afară în stradă (*Du-te!*). Nu mă pot încrede în propria judecată. Nimic nu se potriveşte.

Dar acum nu-i timp de gândit. Tata s-a ridicat în picioare, cu silueta lui dominându-ne ameninţător, cu paharul de vin în mână, fără să se clatine aproape deloc şi pregătit să rostească un discurs. Toată lumea tace.

— Trudy, Claude, Elodie, poate că voi fi succint sau poate că nu. Ce mai contează? Ţin să spun asta. Când dragostea moare şi căsnicia s-a

năruit, prima victimă e amintirea sinceră, evocarea decentă şi imparţială a trecutului. Pare ceva prea incomod, prea incriminator pentru prezent. E spectrul fericirii apuse, care se întrezăreşte la festinul eşecului şi al dezolării. Aşa că, dinaintea vântului potrivnic al uitării, aş vrea să-mi aşez mica mea lumânare a adevărului şi să văd cât de departe îşi aruncă lumina. Cu aproape zece ani în urmă, pe coasta dalmată, într-un hotel ieftin, fără vedere la Marea Adriatică, într-o cameră de opt ori mai mică decât asta, într-un pat de nici un metru lăţime, Trudy şi cu mine ne-am prăvălit în braţele iubirii, ale extazului şi ale încrederii, ale fericirii şi ale păcii fără orizont, fără timp, dincolo de cuvinte. Am întors spatele lumii pentru a inventa şi a construi una a noastră. Ne înfioram unul pe altul cu pretinse ameninţări violente, ne răsfăţam şi ne alintam, ne dădeam reciproc porecle, aveam un limbaj secret. Lăsasem în urmă orice ruşine. Dădeam şi primeam şi permiteam orice. Eram nişte eroi. Trăiam senzaţia că ne aflăm pe o culme pe care nimeni altcineva, nici în viaţă, nici în întreaga poezie, nu urcase vreodată. Dragostea noastră era aşa de minunată şi de măreaţă, încât ni se părea un principiu universal. Era un sistem etic, un mijloc de a te raporta la ceilalţi care era atât de fundamental, încât lumea îl ignorase cumva. Când ne întindeam faţă în faţă în patul îngust, ne uitam adânc unul în ochii celuilalt şi vorbeam, ne trezeam eurile la viaţă. Ea îmi lua mâinile, mi le săruta, şi pentru prima oară în viaţă nu-mi era ruşine de mâinile mele. Familiile noastre, pe care ni le descriam unul altuia în amănunt, însemnau în sfârşit ceva pentru noi. Le iubeam cu stringenţă, în ciuda problemelor din trecut. La fel stăteau lucrurile cu prietenii noştri cei mai buni, cei mai preţioşi. Îi puteam izbăvi pe toţi cei pe care-i cunoşteam. Iubirea noastră lucra spre binele întregii lumi. Trudy şi cu mine nu vorbiserăm şi nici nu ascultaserăm niciodată cu atâta atenţie.

Făceam dragoste ca o prelungire a discuţiilor noastre, iar discuţiile noastre erau o prelungire a momentelor în care făceam dragoste. Când săptămâna aceea s-a încheiat şi ne-am întors pentru a ne instala aici, în casa mea, iubirea a continuat luni de zile, apoi ani. Se părea că niciodată n-o să i se pună ceva împotrivă. Aşa că, înainte să trec mai departe, ridic paharul pentru acea iubire. Să nu fie niciodată tăgăduită, uitată, denaturată sau considerată o iluzie. Pentru iubirea noastră. S-a întâmplat. A fost reală.

Aud un târşâit, un murmur de aprobare reticent şi, ceva mai aproape de mine, o aud pe mama înghiţind zdravăn în sec înainte de a se preface că închină şi ea paharul. Cred că i-a displăcut partea cu „casa mea“.

— Acum, continuă tata, coborându-şi vocea de parcă ar intra într-o casă funerară, iubirea aceasta şi-a încheiat parcursul. Nu a eşuat transformându-se în rutină sau într-un adăpost pentru bătrâneţe. S-a stins rapid, tragic, aşa cum se-ntâmplă cu marile iubiri. Cortina a căzut. S-a terminat şi eu mă bucur. Şi Trudy se bucură. Toţi cei care ne cunosc se bucură şi răsuflă uşuraţi. Am avut încredere unul în altul. Acum nu mai avem. Ne-am iubit unul pe celălalt. Acum eu o urăsc la fel de tare cum mă urăşte ea pe mine. Trudy, scumpa mea, abia dacă pot să te văd în ochi. Uneori îmi venea să te strâng de gât. Am avut vise, vise fericite, când parcă vedeam cum mi se încleştează degetele pe arterele tale carotide. Ştiu că şi tu nutreşti aceleaşi sentimente faţă de mine. Dar nu e cazul să ne pară rău. Dimpotrivă, să ne bucurăm. Nu sunt decât nişte sentimente urâte, de care trebuie să ne eliberăm ca să putem renaşte într-o viaţă nouă şi o dragoste nouă. Elodie şi cu mine am găsit această dragoste şi ea ne leagă acum pentru tot restul vieţilor noastre.

— Stai puţin, exclamă Elodie.

Cred că se teme de înclinaţia tatălui meu spre indiscreţie.

Dar el n-o lasă să-l întrerupă.

— Trudy şi Claude, mă bucur pentru voi. V-aţi întâlnit la momentul oportun. Nimeni nu poate să nege că vă meritaţi cu adevărat unul pe altul.

Ăsta e un blestem, deşi tonul tatălui meu trădează o sinceritate impenetrabilă. Să fii legat de un om atât de insipid, dar înzestrat cu atâta vigoare sexuală, cum e Claude, presupune un destin complicat. Fratele său ştie asta. Dar şşşt. Tata nu a terminat de vorbit.

— Mai avem nişte aranjamente de făcut. O să intervină certuri şi mult stres. Dar pe ansamblu schema e simplă, iar în privinţa asta suntem norocoşi, Claude, că ai şi tu ditamai locuinţa în Primrose Hill, aşa că tu, Trudy, te poţi muta acolo. Eu o să-mi aduc mâine nişte lucruri aici. După ce eliberaţi casa şi zugravii o să-şi termine treaba, Elodie o să se mute aici cu mine. Aş zice să nu ne mai vedem un an sau ceva de genul ăsta, după care ne mai gândim ce şi cum. Divorţul trebuie să fie unul fără complicaţii. Important e să ţinem minte în orice moment să ne comportăm rezonabil şi civilizat şi să ne gândim ce noroc avem că ne-am găsit iarăşi dragostea. OK? Bine. Nu, nu, nu vă ridicaţi. Nu e nevoie să ne conduceţi, ne descurcăm singuri. Trudy, dacă o să fii aici, ne vedem mâine-dimineaţă, în jur de zece. Nu stau mult. Trebuie s-ajung tocmai în St Albans. A, apropo, mi-am găsit cheia.

Se aude zgomotul unui scaun când Elodie se ridică.

— Stai puţin… adică pot să spun şi eu ceva?

Glasul tatei e binevoitor şi ferm.

— N-ar fi nici pe departe indicat.

— Dar…

— Hai. E timpul să mergem. Mulţumesc pentru vin.

Cineva îşi drege o clipă vocea, apoi zgomotul paşilor care traversează bucătăria şi o iau în sus pe scări se îndepărtează.

Mama şi amantul ei rămân tăcuţi cât îi ascultăm pe cei doi plecând. Auzim deasupra noastră cum uşa de la intrare se închide cu un zgomot final, definitiv. Punct. Trudy şi Claude sunt stupefiaţi. Eu sunt cuprins de zbucium. Ce am fost eu în peroraţia tatălui meu? Mort. Cu capul înainte în gorganul din burta fostei lui soţii, pe care o urăşte. Nici măcar nu m-a pomenit, fie şi într-un aparteu, nici măcar nu m-a dat deoparte ca pe ceva insignifiant. Trebuie să treacă un an „sau ceva de genul ăsta“ înainte ca salvatorul meu să mă vadă. A adus un omagiu amintirii sincere, dar pe mine m-a uitat. În graba lui spre propria-i renaştere, a aruncat-o la gunoi pe a mea. Taţi şi fii. Am auzit-o o dată şi n-am s-o uit. *Şi ce-i leagă pe ei de mersul firii? O clipă de rut orb.*[2]

Ia să vedem. S-a mutat în Shoreditch ca să-şi poată da rendez-vous cu Elodie. A eliberat casa din Hamilton Terrace ca să-l lase pe Claude să se mute în locul lui, oferindu-i astfel un motiv întemeiat ca s-o dea afară pe Trudy. Vizitele lui pline de îngrijorare, poeziile lui pline de sinceritate, chiar şi cheia pierdută nu erau decât nişte diversiuni, menite s-o facă să se simtă în siguranţă cu Claude, să-i aducă şi mai aproape unul de altul.

Claude mai toarnă nişte vin. În situaţia dată, e o adevărată alinare felul în care reuşeşte, cu o precizie ternă, să dea glas gândului său cel mai stupid.

— Ca să vezi.

Timp de vreo jumătate de minut, Trudy nu scoate nici un cuvânt. Când în cele din urmă vorbeşte, limba i se împleticeşte, dar hotărârea îi e clară.

— Vreau să moară. Şi asta chiar mâine.

1. Stil de a vorbi cu o voce mai răguşită pentru a impune autoritatea. În ultimii ani a fost adoptat de vedetele feminine din show-business, bucurându-se de succes.
2. James Joyce, *Ulise*, ed. cit., p. 195.

Opt

În exteriorul acestor pereţi calzi şi vii, o poveste care te-ngheaţă se îndreaptă spre finalul ei înfiorător. Norii din miez de vară sunt groşi, luna nu se zăreşte, nu adie nici cea mai uşoară briză. Dar vorbele mamei şi ale unchiului meu stârnesc un vifor de iarnă. Se destupă altă sticlă, apoi, mult prea repede, încă una. Sunt măturat la vale de şuvoaiele beţiei, simţurile mele amorţite le disting încâlcit cuvintele, dar desluşesc în ele forma distrugerii mele. Umbrele unor siluete profilate pe un ecran însângerat se ceartă, încleştate într-o luptă deznădăjduită cu propriul destin. Vocile li se aud când mai tare, când mai încet. Când nu se acuză şi nu se ciondănesc, uneltesc. Ceea ce se spune pluteşte în aer ca smogul din Beijing.

O să se sfârşească rău, iar casa simte şi ea distrugerea. În toiul verii, viscolul de februarie smuceşte şi rupe ţurţurii care atârnă la streşini, macină zidăria de cărămidă de la capetele frontoanelor, smulge plăcile de ardezie – tablele acelea nescrise – de pe acoperişurile ţuguiate. Frigul îşi dă toată silinţa să pătrundă pe lângă chitul putred al geamurilor nespălate, răbufneşte prin scurgerile de la bucătărie. Dârdâi din toate mădularele aici. Dar n-o să se sfârşească, răul nu va avea sfârşit, aşa că până şi un sfârşit rău va părea o binecuvântare. Nimic nu va fi uitat, nimic nu va fi curăţat de apă. Materii urât mirositoare rămân în coturi nevăzute ale instalaţiei, acolo unde instalatorul nu poate ajunge, stăruie în şifoniere alături de hainele de iarnă ale lui Trudy. Această prea compactă duhoare îi hrăneşte pe şoriceii sperioşi din spatele plintei până se fac ditamai

şobolanii. Îi auzim cum rod, le auzim înjurăturile rebele, dar nimeni nu se miră. Din timp în timp mama şi cu mine ne retragem pentru ca ea să se poată lăsa pe vine, să se pişe îmbelşugat şi să geamă. Simt cum vezica i se destinde, nu mă mai apasă pe ţeastă, şi mă bucur. Înapoi la masă, la alte uneltiri şi îndelungi tirade. Unchiul meu înjura, nu şobolanii. Iar cea care rodea era mama, ronţăia alunele alea sărate. Mănâncă încontinuu pentru mine.

Aici, înăuntru, visez la dreptul meu: protecţie, pace imponderabilă, lipsă de obligaţii, absenţa oricărei fărădelegi ori vinovăţii. Mă gândesc ce ar fi al meu aici, în recluziunea mea. Mă bântuie două idei opuse. Am aflat de ele dintr-un podcast pe care mama l-a lăsat să curgă în timp ce vorbea la telefon. Stăteam pe canapea în biblioteca tatei, cu ferestrele deschise, într-o altă amiază sufocantă, zăpuşitoare. Plictiseala, spunea un anume *monsieur* Barthes, nu e departe de desfătare – e desfătarea văzută de pe malurile plăcerii.[1] Chiar aşa. Condiţia fetusului modern. Ia gândiţi-vă: n-ai altceva de făcut decât să exişti şi să creşti, iar crescutul cu greu poate fi considerat un act conştient. Fericirea existenţei pure, monotonia zilelor care nu se deosebesc unele de altele. Desfătarea extinsă este plictiseală de tip existenţial. Această recluziune nu trebuie neapărat să fie o temniţă. Aici, înăuntru, beneficiez de privilegiul şi luxul solitudinii. Vorbesc ca o fiinţă nevinovată, dar invoc prezenţa unui orgasm prelungit în eternitate – iată, aşa arată plictiseala pe tărâmul sublimului.

Acesta era patrimoniul meu până când mama a vrut ca tata să moară. Acum trăiesc înăuntrul unei poveşti şi mă frământ în privinţa urmărilor ei. Unde sunt plictisul şi desfătarea în chestia asta?

Unchiul meu se ridică de la masa de bucătărie şi, bălăbănindu-se pe picioare, se îndreaptă spre perete, ca să stingă becurile şi să dezvăluie lumina

zorilor. Să fi fost el tata, ar fi recitat o aubadă. Dar acum nu-l preocupă decât o chestiune practică: e timpul să se ducă la culcare. Ce izbăvire că sunt prea beţi pentru sex! Trudy s-a ridicat în picioare şi ne clătinăm amândoi. Dacă aş putea să stau drept o clipă, mi-ar fi mai puţin rău. Ce dor îmi e de zilele când aveam loc să mă rostogolesc într-un ocean întins!

Pune piciorul pe prima treaptă şi se opreşte ca să estimeze urcuşul care o aşteaptă. Se înalţă necruţător şi dispare în zare, de parcă ar sui până la lună. Simt cum se apucă de balustradă, din consideraţie faţă de mine. Încă o mai iubesc şi aş vrea să o ştie, dar dacă se-ntâmplă să se prăbuşească în spate, am murit. Acum în general urcăm. În general Claude e în faţa noastră. Ar trebui să ne lege cu o frânghie. Ţine-te mai bine, Mamă! Trebuie efort, nu glumă, şi nimeni nu scoate o vorbă. După multe minute, multe oftaturi şi gemete, ajungem pe palierul de la etaj, iar restul drumului, ultimii patru metri, sunt şi ei anevoioşi.

Mama se aşază pe partea ei de pat ca să-şi scoată o sanda, se rostogoleşte pe-o parte şi adoarme cu sandaua în mână. Claude o scutură ca s-o trezească. Se duc amândoi în baie şi scotocesc prin sertarele ce dau pe dinafară de pline ce sunt, în căutarea a două grame de paracetamol de căciulă, un mijloc de a ţine mahmureala la distanţă.

— Mâine-i o zi încărcată, comentează Claude.

Vrea să zică azi. Tata trebuie să vină la zece, iar acum e aproape şase. În sfârşit suntem în pat. Mama se plânge că lumea, lumea ei, se învârte. Claude mi se părea mai stoic, mi se părea făcut – cum ar zice el – dintr-un aluat mai ţeapăn. Nu-i deloc aşa. N-au trecut decât câteva minute şi s-a repezit în încăperea de alături, unde s-a lăsat în genunchi şi a luat în braţe vasul de toaletă.

— Să ridici colacul, îi strigă Trudy.

O clipă de tăcere, apoi îi vine: un şuvoi căznit. În schimb, face multă gălăgie. Un urlet lung, retezat brusc, ca al unui suporter de fotbal care a fost înjunghiat în spate în mijlocul scandării unei lozinci.

La şapte dorm amândoi. Eu nu. Gândurile mi se-nvârt în cap odată cu lumea mamei. Cum m-a respins tata, posibila lui soartă, responsabilitatea mea, apoi propria mea soartă, neputinţa mea de a-l avertiza sau de a acţiona. Şi colegii mei de pat. Prea matoli ca să treacă la fapte? Sau, mai rău, gata să treacă şi să dea greş, să fie prinşi şi arestaţi. Şi astfel apare iar spectrul închisorii, care m-a bântuit în ultima vreme. Să-ţi începi viaţa într-o celulă, să nu cunoşti desfătarea, iar plictiseala să fie un privilegiu pentru care trebuie să lupţi. Iar dacă planul le reuşeşte, atunci mă aşteaptă Valea Swatului. Nu întrezăresc nici o strategie, nici o cale plauzibilă spre vreo formă imaginabilă de fericire. Aş vrea să nu mă mai nasc niciodată…

***

Am dormit prea mult. Sunt trezit de un strigăt şi de nişte zgâlţâituri violente, neregulate. Mama e pe Zidul Morţii. Nu chiar. Sau nu pe zidul acela. De fapt coboară scările mult prea repede, ţinându-se neglijent de balustradă. Iată cum s-ar putea termina totul: o vergea de fixare a mochetei ieşită de la locul ei sau marginea întoarsă în sus a mochetei roase până la urzeală, un plonjon cu capul înainte, apoi bezna mea individuală pierdută în întunecimea veşnică. N-am nimic altceva de care să mă agăţ în afară de speranţă. Strigătul era al unchiului meu. Acum răcneşte iar.

— Am ieşit să cumpăr băutura. Mai avem douăzeci de minute. Fă cafeaua. Eu mă ocup de restul.

Planurile lui confuze cu mama mergând în vizită în Shoreditch au fost abandonate din cauza dorinţei nestăpânite a mamei de a grăbi lucrurile. În cele din urmă s-a dovedit că John Cairncross nu e fraierul ei. O s-o dea afară din casă – şi încă foarte curând. Trebuie să acţioneze chiar astăzi. Nu-i momentul să stea şi să-şi împletească părul. A primit-o în casă pe amanta soţului ei – i s-au dat papucii înainte s-apuce ea să-i dea lui papucii, cum se spune în emisiunile TV de după-amiază cu sfaturi în dragoste. (Unde adolescentele sună să-şi povestească problemele lor, care l-ar pune în încurcătură şi pe un Platon sau un Kant.) Furia lui Trudy e oceanică – vastă şi adâncă –, e mediul ei, individualitatea ei. Îmi dau seama după sângele ei, care se revarsă prin mine, după disconfortul granular ce face ca toate celulele să fie deranjate şi comprimate, iar trombocitele, crăpate şi ciobite. Inima mea se luptă cu sângele furios al mamei.

Am ajuns teferi la parter, în mijlocul intensului bâzâit matinal al muştelor care se plimbă pe gunoiul adunat în hol. Pentru ele, sacii de plastic dezlegaţi la gură se înalţă ca nişte ansambluri rezidenţiale superbe, cu grădini pe acoperiş. Muştele se duc acolo ca să poată mânca şi vomita în voie. Starea lor generală de lenevie şi trupurile lor umflate evocă o societate caracterizată prin relaxare plăcută, ţeluri comune şi toleranţă reciprocă. Acest grup toropit, non-cordat, este în armonie cu lumea, iubeşte viaţa îmbelşugată în toată putrefacţia ei. Pe câtă vreme noi suntem nişte entităţi inferioare, temătoare şi aflate permanent în conflict. Avem draci, ne lipseşte răbdarea.

Mâna lui Trudy, care se sprijină în urma ei pe balustradă, se agaţă acum de stâlpul scării şi ne rotim în viteză la o sută optzeci de grade. Încă zece paşi şi suntem în capul scării care coboară în bucătărie. Aici nu mai există vreo balustradă de care să ne ţinem până jos. Am auzit că s-ar fi desprins din perete, într-un nor de praf şi fibre de

tapiţerie, înainte să-mi vină vremea – dacă acum se poate spune că mi-a venit vremea. N-au mai rămas decât nişte găuri neregulate în perete. Treptele goale din lemn de pin, cu arabescuri de grăsime şi de slin, palimpseste ale unor chestii vărsate cândva, bucăţi de carne scăpate pe jos şi călcate în picioare, grăsime şi unt topit scurse de pe bucata de pâine prăjită pe care tata obişnuia s-o ducă în bibliotecă fără farfurie. Mama coboară iarăşi în viteză şi ăsta ar putea fi momentul saltului cu capul înainte. Nici n-a apucat bine gândul acesta să-mi lumineze temerile, că şi simt un picior care alunecă în spate, apoi o tendinţă de a se avânta în zbor, contracarată instantaneu de o încordare panicată a muşchilor de la nivelul şalelor, iar de undeva din spatele umărului meu aud sunetul dureros al unor tendoane care se întind, vrând parcă să-şi încerce ancorele care le fixează de os.

— Spatele meu, mârâie ea. Futu-i spatele mă-sii.

Dar a meritat chinul, pentru că şi-a recăpătat echilibrul şi abordează ultimele trepte cu grijă. Claude, care trebăluieşte la chiuvetă, se opreşte o clipă ca să scoată un sunet compătimitor, apoi îşi vede mai departe de îndeletnicirile lui. Timpul n-aşteaptă pe nimeni, cum ar zice el.

Mama e acum lângă el.

— Capul meu, murmură ea.

— Şi al meu.

Apoi îi arată:

— Cred că e preferatul lui. Banane, ananas, mentă, germeni de grâu.

— Răsărit Tropical?

— Mdea. Şi aici e chestia aialaltă. Destul cât să doborască şi zece boi.

— Să doboare.

Claude toarnă cele două lichide în blender şi porneşte aparatul.

Când vacarmul încetează, mama zice:

— Pune-l în frigider. Eu o să fac cafeaua. Piteşte paharele alea de hârtie. Să nu le atingi fără mănuşi.

Stăm lângă cafetieră. Mama a găsit filtrele, pune cafeaua cu linguriţa, toarnă apa. Hai că s-a descurcat.

— Spală nişte căni, zice ea. Şi pune-le la vedere. Pregăteşte şi tot ce mai trebuie pentru maşină. Mănuşile lui John sunt în anexă. Vezi că trebuie scuturate de praf. Şi e şi un sac de plastic pe undeva.

— Bine, bine.

Claude s-a trezit cu mult înaintea ei şi acum pare iritat că mama preia controlul. Mă străduiesc să le aud dialogul.

— Chestia aia a mea şi extrasul de cont sunt pe masă.

— Ştiu.

— Să nu uiţi bonul.

— Nu-l uit.

— Strânge un pic capacul.

— L-am strâns.

— Cu mănuşile tale. Nu cu ale lui.

— Da!

— Ai purtat pălăria aia a lui când ai fost la barul din Judd Street?

— Evident.

— Pune-o undeva ca s-o vadă.

— Am *pus-o*.

Dar Claude e la chiuvetă, unde spală ceştile pe care mizeria s-a întărit, formând o crustă, şi face tot ce i se spune. Fără să-i ia în seamă tonul, mama adaugă:

— Ar trebui să facem şi noi un pic de curăţenie pe-aici.

Unchiul meu scoate un mârâit. O idee imposibilă. Trudy, soţia devotată care vrea să-şi primească soţul într-o bucătărie curată.

Dar cu siguranţă nimic din toate astea n-o să meargă. Elodie ştie că tata urmează să vină aici.

După cum poate că ştiu încă vreo jumătate de duzină de prieteni. Londra, de la nord la est, va arăta cu degetul peste cadavru. Iată o frumoasă *folie à deux*. Va putea oare mama, care n-a avut niciodată o slujbă, să se lanseze într-o carieră de ucigaş? O profesie dură, nu numai în ceea ce priveşte planificarea şi execuţia, dar şi imediat după aceea, când începe de fapt cariera. Gândeşte-te, aş vrea să-i spun, înainte chiar s-ajungem la problema morală, gândeşte-te şi la dezavantaje: închisoarea sau sentimentul de vinovăţie sau amândouă, orele nesfârşite, weekendurile la fel – noapte de noapte, toată viaţa. Nu tu salariu, nu tu prime, nu tu pensie, nimic altceva decât remuşcări. Face o mare greşeală.

Dar îndrăgostiţii sunt concentraţi la ale lor, aşa cum numai îndrăgostiţii pot fi. Faptul că-şi fac de lucru la chiuvetă le menţine calmul. Strâng de pe masă resturile de azi-noapte, mătură cu palma rămăşiţele de mâncare pe podea, apoi dau pe gât alte analgezice cu o gură de cafea. Ăsta-i tot micul dejun cu care mă aleg. Cad amândoi de acord că la chiuvetă nu mai e nimic de făcut. Mama murmură ordine sau instrucţiuni. Claude intervine la fel de sec ca întotdeauna. Îi taie vorba de fiecare dată. S-ar putea să aibă îndoieli.

— Binedispuşi, da? Ca şi cum am stat şi ne-am gândit la ce ne-a zis azi-noapte şi am hotărât să…

— Bine.

După câteva minute de tăcere:

— Nu sări prea repede cu oferta. O să avem nevoie…

— N-o să sar.

Şi iar:

— Pune două pahare goale, ca să arătăm că am băut deja şi noi. Şi paharul de *smoothie* Paradis…

— S-a făcut. Sunt în spatele tău.

În momentul când Claude rosteşte ultimul cuvânt, tresărim la auzul vocii tatei din capul scărilor de la bucătărie. Bineînţeles, are şi el cheia. A intrat deja în casă.

Strigă în jos, spre noi:

— Numai puţin, să descarc maşina. Apoi vin la voi.

Are un glas răguşit, de om capabil. Sublima iubire l-a transformat într-un ins practic.

— Dac-o încuie? şopteşte Claude.

Stau aproape de inima mamei şi cunosc ritmurile şi modificările bruşte ale acesteia. Iar acum… Bătăile i se înteţesc când aude vocea soţului ei şi se mai distinge un sunet, o perturbaţie în cavităţile inimii, ca un zornăit surd de *maracas* sau de pietricele într-o cutie de conserve pe care o scuturi. De aici, de jos, aş zice că e o valvă în formă de semilună ale cărei cuspide se închid prea strâns şi rămân aşa, lipite. Sau ar putea fi dinţii ei.

Dar celor din exterior mama le pare senină. Ea rămâne suzerana şi doamna vocii ei, care e egală şi nu se umileşte să coboare într-o şoaptă.

— E poet. Nu încuie niciodată maşina. Când îţi fac eu semn, te duci şi pui lucrurile înăuntru.

1. Roland Barthes, *Plăcerea textului*, traducere din limba franceză de Marian Papahagi, Editura Echinox, Cluj, 1994, p. 41.

Nouă

Dragă tată,

Înainte să mori, aş vrea să-ţi spun o vorbă. N-avem prea mult timp. În orice caz, mult mai puţin decât ai crede, aşa că iartă-mă dacă trec direct la subiect. Trebuie să-ţi sondez un pic memoria. Era într-o dimineaţă, în biblioteca ta, o duminică în care o ploaie neaşteptată de vară a curăţat aerul de praf. Ferestrele erau deschise şi auzeam picurii răpăind pe frunze. Tu şi cu mama aproape că păreaţi un cuplu fericit. I-ai recitat un poem – prea bun ca să fie al tău, cred că ai fi primul care ar recunoaşte acest lucru. Scurt, dens, amar până la resemnare, dificil de înţeles. Din genul acela care te loveşte în moalele capului, care te doare înainte să apuci să-nţelegi exact ce s-a spus în el. Îi era adresat unui cititor neatent, indiferent, unei iubite pierdute, unei persoane reale, aş zice. În paisprezece versuri, vorbea de afecţiune fără speranţă, de interes jalnic, de dor nestăpânit şi neîmpărtăşit. Invoca un rival, redutabil în ce priveşte talentul sau rangul social sau amândouă, şi se pleca modest în faţa lui. În cele din urmă timpul va răzbuna totul, dar nimeni nu se va sinchisi şi nici măcar nu-şi va mai aduce aminte, asta dacă nu va ajunge cumva să citească aceste versuri.

Mă gândesc la persoana căreia îi era adresată poezia ca fiind lumea cu care sunt gata să dau ochii. Deja o iubesc prea tare. Nu ştiu ce va face ea din mine. Nu ştiu dacă va avea grijă de mine sau nici măcar nu mă va băga în seamă. Judecată de aici, pare haină, indiferentă faţă de viaţă, faţă de vieţi. Ştirile sunt dure, ireale, un coşmar din care nu ne putem trezi. Ascult împreună cu mama, amândoi concentraţi şi mâhniţi. Adolescente transformate în sclave, proslăvite şi apoi violate. Butoaie umplute cu explozibil şi lansate ca nişte bombe din avioane şi elicoptere deasupra oraşelor. Copii folosiţi ca bombe umane în pieţe. Aflăm despre un camion încuiat, abandonat pe marginea unei şosele din Austria, cu

şaptezeci şi unu de imigranţi lăsaţi să fie cuprinşi de panică, să se sufoce şi să putrezească înăuntru. Doar cei curajoşi îşi lasă imaginaţia să le evoce ultimele clipe de viaţă. Trăim vremuri noi. Ori poate că sunt străvechi. Dar poemul acela m-a făcut să mă gândesc şi la tine, la discursul tău de azi-noapte şi la felul în care nu vrei sau nu poţi să răspunzi dragostei mele. De aici de unde stau eu, tu şi mama şi lumea întreagă una sunteţi. Hiperbolă, ştiu. Lumea e totodată plină de minunăţii, de aceea şi sunt îndrăgostit prosteşte de ea. Şi vă iubesc şi vă admir pe amândoi. Ce vreau să spun e că mă tem teribil că o să fiu respins.

Aşa că recită-mi iarăşi poemul acela cu răsuflarea ta cea de pe urmă, iar eu o să ţi-l recit la rându-mi. Să fie ultimul lucru pe care o să-l mai auzi. Atunci o să înţelegi ce vreau să zic. Sau alege calea mai plăcută, trăieşte în loc să mori, acceptă-ţi fiul, ţine-mă în braţe, cere să fiu al tău. În schimb, eu o să-ţi dau un sfat. Nu coborî aici la noi. Ia-ţi nonşalant la revedere, suie-te în maşină şi du-te. Sau, dacă trebuie neapărat să cobori, refuză băutura de fructe şi nu sta mai mult decât e nevoie ca să-ţi iei rămas-bun. O să-ţi explic mai târziu ce şi cum. Până atunci rămân al tău supus fiu…

Stăm în tăcere la masa din bucătărie, trăgând cu urechea la bufnetele intermitente ale paşilor tatei, care răzbat de la parter pe măsură ce el aduce înăuntru cutii cu cărţi şi le lasă în salon. Ucigaşilor care aşteaptă să-şi comită fapta nu le arde de flecăreală, li se pare prea împovărătoare. Gura uscată, pulsul slab, gânduri care se învârtejesc în cap. Până şi Claude pare încurcat. El şi Trudy beau şi mai multă cafea. După fiecare înghiţitură, lasă ceştile jos fără să facă nici un zgomot. Nu folosesc farfurioare. Există şi un ceas pe care nu l-am remarcat până acum şi care ticăie în iambi plini de gravitate. Pe stradă se aude muzică pop când mai aproape, când mai departe, cu un vag efect Doppler, iar unda urcă sau coboară cu un microton, dar rămâne pe aceeaşi lungime. E acolo un mesaj pentru mine, doar că nu pot ajunge la el. Analgezicele încep să-şi facă efectul, dar nu

reuşesc decât să-mi limpezească şi mai mult mintea exact când amorţeala mi-ar fi picat mai bine. Au recapitulat totul de două ori şi lucrurile sunt în ordine. Paharele, băutura, „chestia“, ceva de la bancă, pălăria, mănuşile, bonul, sacul de plastic. Sunt dezorientat. Astă-noapte ar fi trebuit să stau treaz şi să ascult. N-am de unde să ştiu dacă planul decurge aşa cum trebuie sau e gata să fie dejucat.

— Aş putea să mă duc sus să-l ajut, zice într-un final Claude. Ştii tu, unde-s doi…

— Bine, bine. Aşteaptă.

Mama nu suportă să mai audă şi restul. Ea şi cu mine avem multe în comun.

Auzim uşa de la intrare închizându-se şi, după câteva secunde, aceiaşi pantofi – de modă veche, cu talpă de piele – coboară scările, scoţând sunetul pe care l-au scos şi aseară, când tata a coborât aici însoţit de iubita lui şi şi-a pecetluit soarta. Când coboară, fluieră ceva nearmonios, mai degrabă Schoenberg decât Schubert, mai degrabă proiecţia unei dezinvolturi decât lucrul în sine. Deci e agitat, în ciuda discursului său trufaş. Nu-i lucru uşor să-ţi evacuezi propriul frate şi femeia pe care o urăşti şi care-ţi poartă copilul din casa la care ţii. Acum s-a apropiat. Mi-am lipit iar urechea de peretele cleios. N-aş vrea să pierd nici o inflexiune, nici o pauză, nici un cuvânt înghiţit.

Familia mea nu e prea ceremonioasă, aşa că saluturile sunt de prisos.

— Speram să-ţi văd valiza lângă uşă.

O spune cu umor şi, ca de obicei, îşi ignoră fratele.

— Nici o şansă, spune mama suav. Stai jos şi bea o cafea.

Tata se aşază pe scaun. Se aude cum se toarnă ceva şi un clinchet de linguriţă.

Apoi tata:

— Vine cineva de la o firmă să scoată mizeria aia înfiorătoare din hol.

— Nu e mizerie. E o declaraţie.

— De ce anume?

— De protest.

— A, da?

— Faţă de neglijenţa ta!

— Ha!

— La adresa mea şi a copilului nostru.

Iată ceva util nobilei cauze a realismului, a plauzibilului. O primire mieroasă l-ar putea pune în gardă. Dar faptul că i se reamintesc obligaţiile paterne… bravo ei!

— Cei de la firmă o să ajungă aici la douăsprezece. Vin şi cei de la dezinsecţie. O să dea cu soluţie peste tot.

— Nu cât timp suntem şi noi înăuntru.

— Asta depinde de tine. Ei încep la prânz.

— Vor trebui să mai aştepte o lună, două.

— I-am plătit dublu ca să te ignore. Şi au cheie.

— Ah, zice Trudy, prefăcându-se că regretă sincer. Îmi pare rău că ai cheltuit atâţia bani degeaba. Şi încă bani de poet…

Claude se bagă-n vorbă, prea devreme pentru gustul lui Trudy:

— Am pregătit un delicios…

— Dragule, mai toarnă-ne şi nouă nişte cafea.

Bărbatul care în aşternuturi îi anihilează mamei orice urmă de personalitate se supune ca un căţeluş. Sexul, încep eu să pricep, este regatul său de pe munte, tainic şi intangibil. Jos, în vale, noi nu auzim decât zvonuri.

În timp ce Claude stă aplecat peste cafetiera aflată în capătul celălalt al încăperii, mama îi spune tatei pe un ton agreabil:

— Că tot suntem la capitolul ăsta, am auzit că fratele tău s-a arătat foarte generos cu tine. Cinci mii de lire! Norocosule. I-ai mulţumit?

— O să i-i dau înapoi, dacă la asta te referi.

— La fel ca pe cei de data trecută.

— O să-i primească şi pe ăia.

— Nu-mi place ideea că i-ai dat pe toţi pe dezinsecţie.

Tata râde, sincer încântat.

— Trudy! Aproape că-mi amintesc de ce te iubeam. Apropo, arăţi minunat.

— Un pic cam neîngrijită, zice ea. Dar îţi mulţumesc.

Îşi coboară teatral vocea, ca şi cum ar vrea să-l excludă pe Claude din discuţie.

— După ce ai plecat, am dat petrecere. Toată noaptea.

— Aţi sărbătorit evacuarea.

— Poţi să-i spui şi aşa.

Ne aplecăm în faţă, ea şi cu mine – eu cu picioarele înainte –, şi impresia mea e că şi-a pus mâna peste a lui. Tata e acum mai aproape de drăgălaşa dezordine a cosiţelor ei, de ochii ei mari şi verzi, de pielea de un roz perfect, stropită cu parfumul pe care i l-a cumpărat el acum o veşnicie de la duty-free-ul din Dubrovnik. Cum se mai gândeşte ea la toate!

— Am băut un pahar, două şi am stat de vorbă. Ne-am hotărât. Ai dreptate. E timpul să ne vedem fiecare de drumul lui. Claude are o casă frumoasă şi St John's Wood e o mizerie pe lângă Primrose Hill. Şi mă bucur foarte mult că ai o nouă prietenă. Threnody.[1]

— Elodie. E foarte drăguţă. Ne-am certat îngrozitor aseară, înainte să venim.

— Dar păreaţi aşa de fericiţi împreună.

Remarc uşorul crescendo din tonul mamei.

— A ajuns la concluzia că încă sunt îndrăgostit de tine.

Şi asta are un efect asupra lui Trudy.

— Dar tu însuţi ai spus-o. Am ajuns să ne urâm unul pe celălalt.

— Tocmai. Consideră că mă jur prea mult.[2]

— John! Să-i dau un telefon? Să-i spun ce mult te urăsc?

Râsul lui pare cam şovăielnic.

— Asta ar fi calea spre pierzanie!

Îmi amintesc de propria misiune: închipuita datorie sfântă a unui copil ai cărui părinţi s-au despărţit e să-i readucă laolaltă. Pierzanie. Un cuvânt poetic. Pierdut şi osândit. Sunt un fraier dacă-mi las speranţele să crească cu un punct sau două, ca piaţa contractelor futures după o derută sau înaintea următoarei. Părinţii mei nu fac altceva decât să se joace, să se gâdile unul pe celălalt. Elodie se înşală. Între cei doi soţi nu a mai rămas nimic altceva decât o ironie protectoare.

Iată-l pe Claude, care duce o tavă, şi ceva grav sau posac răzbate din vocea lui.

— Mai vreţi cafea?

— O, Doamne, nu! spune tata cu tonul acela dispreţuitor la care recurge când vorbeşte cu fratele său.

— Mai avem şi nişte…

— Dragule, eu aş mai vrea o ceaşcă. Una mare. Frati-tu, îl înştiinţează mama pe unchiul meu, a supărat-o pe Threnody.

— Threnody, o lămureşte tata cu un exces de pedanterie, e un cântec pentru cei morţi.

— Cum ar fi *„Candle in the Wind“*, spune Claude, însufleţindu-se brusc.

— Pentru numele lui Dumnezeu.

— În fine, zice Trudy, revenind la un moment anterior al conversaţiei lor. Ăsta-i domiciliul conjugal. O să mă mut din el atunci când sunt pregătită, ceea ce n-o să se-ntâmple săptămâna asta.

— Ei, hai! Ştii că n-am vrut decât să te tachinez cu faza aia cu dezinsecţia. Dar nu poţi să nu recunoşti: locul ăsta-i o cocină.

— Mai sâcâie-mă tu mult aşa, John, că poate mă hotărăsc să rămân. Şi ne vedem la tribunal.

— Corect. Dar sper că nu te deranjează dacă scoatem mizeria din hol.

— Păi, mă deranjează un pic.

Apoi, după o clipă de gândire, dă din cap a încuviinţare.

Îl aud pe Claude cum ia sacul de plastic. Voioşia lui nu l-ar convinge nici pe copilul cel mai nătâng.

— Pe mine vă rog să mă scuzaţi. Am un pic de treabă. Cei fără de lege n-au pace![3]

1. Din engl. *threnode* = bocet, cântec funebru.

2. *Hamlet*, actul III, scena 2, ed. cit., p. 398.

3. Biblia, „Isaia“, 48:22 şi 57:20-21.

Zece

Era o vreme când replica rostită de Claude înainte să iasă din scenă m-ar fi făcut să zâmbesc. Dar în ultima vreme, nu mă întrebaţi de ce, nu simt nici un apetit pentru comedie, nici un chef de exerciţii, chiar de-aş avea loc îndeajuns, nu-mi găsesc nici o desfătare în foc ori în pământ, în cuvinte care cândva dezvăluiau o lume splendidă de aştri măreţi, frumuseţea înţelegerii poetice şi bucuria infinită a raţiunii. Toate acele conferinţe şi buletine de ştiri admirabile de la radio, toate podcast-urile excelente care mă emoţionau îmi par în cel mai bun caz nişte vorbe goale, iar în cel mai rău, o duhoare vaporoasă. Minunata formă de organizare socială din care o să fac parte în curând, nobila congregaţie a umanităţii, cu obiceiurile ei, cu dumnezeii şi îngerii ei, cu ideile ei înflăcărate şi efervescenţa sa extraordinară, nu mă mai impresionează. O greutate apasă chinuitor pe acoperământul ce-mi ascunde trupul firav. Atât de firav, încât abia dacă ar ajunge să alcătuiască un mic animal, darmite să dea formă unui om. Dispoziţia mea tinde spre nerodnicie avortată, iar apoi spre ţărână.

Aceste gânduri bombastice şi deprimante, pe care tânjesc să le declam cândva singur, revin ca să mă împovăreze în clipa când Claude dispare în sus pe scări, iar părinţii mei rămân cufundaţi în tăcere. Auzim uşa de la intrare deschizându-se, apoi închizându-se. Ciulesc zadarnic urechile ca să aud zgomotul pe care o să-l facă Claude când o să deschidă portiera de la maşina fratelui său. Trudy se apleacă iarăşi în faţă şi John îi apucă mâna într-a lui. O creştere aproape insesizabilă a tensiunii

noastre arteriale sugerează că tata îi strânge palma între degetele lui afectate de psoriazis. Ea îi rosteşte numele încet, cu o voce de-acum mai joasă, sugerând un reproş afectuos. El nu spune nimic, dar aş băga mâna-n foc că acum clatină din cap şi îşi strânge buzele într-un zâmbet vag, ca şi cum ar zice, Ei, ei. Uite ce s-a ales de noi.

— Ai avut dreptate, s-a terminat, spune ea cu căldură. Dar putem să facem asta cu delicateţe.

— Da, e cel mai bine aşa, consimte tata cu vocea lui plăcută, huruitoare. Dar, Trudy. De dragul vremurilor apuse. Pot să-ţi recit un poem?

Mama scutură categoric din cap, ca un copil, zgâlţâindu-mă din ţâţâni, dar ştiu la fel de bine ca ea că pentru John Cairncross, atunci când e vorba de poezie, „nu“ înseamnă „da“.

— Te rog, John, pentru numele lui Dumnezeu, nu face asta.

Dar el trage deja aer în piept. Am mai auzit poemul ăsta, dar atunci semnificaţia lui nu era aşa de puternică.

— Nu-i de făcut nimic, deci cu-un sărut / Ne despărţim, de mine n-oi mai şti…[1]

E de prisos, îmi zic eu, să rostească asemenea fraze cu atâta desfătare. „De mine n-oi mai şti“, „mă pot desprinde chiar aşa uşor“, să nu „mai păstrăm vreo urmă de iubire“. Şi la sfârşit, când Pasiunea stă lângă patul de moarte al îndrăgostitului şi, în ciuda sorţii, mai există o şansă ca el să-şi recapete puterile dacă Trudy ar dori-o, tata respinge totul recurgând la o cadenţă ingenioasă şi sarcastică.

Dar Trudy nu o doreşte şi spune, vorbind peste ultimele cuvinte ale versului final:

— Nu mai vreau să ascult vreo altă poezie câte zile oi avea.

— Nici n-o să mai ai ocazia, spune tata afabil. Nu de la Claude.

În acest dialog plin de bun-simţ dintre cele două părţi nu există nici o dispoziţie referitoare la

mine. Alt bărbat ar fi intrat la bănuieli văzând că fosta lui soţie omite să negocieze plăţile lunare care se cuvin mamei copilului său. Altă femeie, dacă n-ar unelti ceva, ar pretinde cu siguranţă aşa ceva. Dar sunt destul de mare ca să-mi asum şi eu responsabilităţi şi să încerc să fiu stăpânul propriului meu destin. La fel ca pisica avarului, păstrez ascunsă o ultimă bucăţică menită să-mi asigure subzistenţa, fărâma care-mi dă puterea de a acţiona. M-am servit de ea în orele mici ale dimineţii pentru a provoca insomnie şi a revendica o prelegere la radio. Două lovituri scurte în perete, la intervalele potrivite, folosindu-mă mai curând de călcâi decât de degetele de la picioare, aproape lipsite de oase. O simt ca pe un fel de zbatere stingheră de alean: nu vreau decât să mă pomenească şi pe mine cineva.

— Ah, suspină mama. Se mişcă.

— Atunci poate că ar trebui să plec, murmură tata. Să spunem două săptămâni ca să eliberezi casa?

Eu îi fac semn, ca să spunem aşa, şi cu ce mă aleg în schimb? Atunci, prin urmare, caz în care şi deci… tata *pleacă*.

— Două luni. Dar aşteaptă o clipă, să se întoarcă şi Claude.

— Doar dacă nu întârzie prea mult.

La câteva mii de metri deasupra noastră un avion descrie prin aer un glissando descendent, îndreptându-se spre Heathrow – un zgomot ameninţător, cum îmi spun de fiecare dată. Poate că John Cairncross se gândeşte să recite un ultim poem. S-ar putea să scoată iar la înaintare acel *„A Valediction Forbidding Mourning“*[2], cum făcea de fiecare dată înainte de a pleca. Acei tetrametri mângâietori şi tonul acela cumpănit, liniştitor, îmi vor trezi nostalgia pentru zilele triste de odinioară, când venea să ne viziteze. Dar, în loc de asta, el bate darabana cu degetele în masă, îşi drege glasul şi doar aşteaptă.

— Am luat azi-dimineaţă nişte *smoothie*-uri de pe Judd Street, zice Trudy. Dar nu cred că ţi-am mai lăsat vreo picătură.

Cu aceste cuvinte, în sfârşit povestea se porneşte.

O voce lipsită de expresie, care răsună parcă din culisele unui teatru la blestemata punere în scenă a unei piese îngrozitoare, rosteşte din capul scărilor:

— Nu, i-am pus deoparte un pahar. El ne-a zis de locul ăla. Ţi-aduci aminte?

Coboară treptele în timp ce vorbeşte. Greu de crezut că această intrare în scenă, prea bine sincronizată, şi aceste replici stângace, neverosimile, au fost repetate în zori de nişte beţivi.

Recipientul de polistiren, cu capacul său de plastic şi cu paiul aferent, e în frigider, a cărui uşă tocmai se deschide şi se închide. Claude îl pune dinaintea tatălui meu cu o voce şoptită, maternă:

— Poftim.

— Mersi, dar nu sunt sigur că pot să beau aşa ceva acum.

O primă greşeală. De ce fratele cel vrednic de dispreţ şi nu soţia cea senzuală îi aduce omului băutura? Vor trebui să-l ţină de vorbă şi dup-aia să sperăm că o să se răzgândească. Să *sperăm*? Aşa se-ntâmplă, aşa merg lucrurile în poveşti când aflăm încă dintru început cine sunt ucigaşii. Nu ne putem abţine să fim de partea făptaşilor şi a urzelilor lor, să le facem cu mâna de pe chei în timp ce mica lor corabie plină de intenţii rele se îndepărtează în larg. *Bon voyage!* Nu e uşor, e o mare realizare să omori pe cineva şi să scapi basma curată. Condiţia reuşitei e „crima perfectă“. Iar perfecţiunea nu prea e un atribut uman. La bord lucrurile o să meargă prost, cineva o să se împiedice de o parâmă descolăcită, vasul o să se abată prea mult înspre apus sau înspre miazăzi. Grea treabă – şi în ape tulburi.

Claude îşi trage un scaun şi se aşază la masă. Răsuflă greu şi îşi joacă cea mai bună carte. O bârfă mică. Sau ce consideră el a fi o bârfă mică.

— Imigranţii ăştia, ă? Ce treabă nasoală. Ce ne mai invidiază ăia de la Calais, zi şi tu! Cu Jungla[3] aia! Mulţumesc lui Dumnezeu că ne-a dat Canalul Mânecii!

Tata nu se poate abţine:

— Britania cuprinsă-n apa mării, cu stânci menite a-ntâmpina vrăjmaşul.[4]

Cuvintele îl binedispun. Mi se pare că-l aud cum trage paharul spre el. Apoi spune:

— Dar eu zic, poftiţi-i pe toţi! Haideţi! Un restaurant cu specific afgan în St John's Wood.

— Şi o moschee, spune Claude. Sau trei. Şi mii de inşi din ăia care-şi bat nevestele sau molestează fetiţe.

— Am apucat să-ţi povestesc vreodată de moscheea Goharshad din Iran? Am văzut-o cândva în zori. Am rămas pironit locului, uluit. În lacrimi. Nu-ţi poţi închipui culorile, Claude. Cobalt, turcoaz, violaceu, galben ca şofranul, verdele cel mai pal, albul cel mai pur şi toate nuanţele intermediare.

Nu l-am mai auzit niciodată spunându-i pe nume fratelui său. O ciudată exaltare l-a cuprins pe tata. Face pe grozavul în faţa mamei, dându-i de înţeles, prin comparaţie, ce o să piardă.

Sau se eliberează de cugetările cleioase ale fratelui său, care acum spune pe un ton prudent, de compromis:

— N-am luat niciodată în calcul Iranul. Dar Sharm el-Sheikh, hotelul Plaza… Superb. Toate ornamentele alea. Aproape că era prea cald ca să te duci la plajă.

— Sunt de aceeaşi părere ca John, zice mama. Sirieni, eritreeni, irakieni. Chiar şi macedoneni. Avem nevoie de tinereţea lor. Dragule, îmi dai şi mie un pahar cu apă?

Claude e imediat la chiuvetă. Spune de acolo:

— S-avem nevoie? Eu n-am nevoie să fiu jefuit pe stradă. Cum s-a întâmplat în Woolwich.

Se întoarce la masă cu două pahare în mâini. Unul e pentru el. Cred că încep să înţeleg unde vor duce toate astea.

Claude continuă:

— Nu m-am mai urcat în metrou din 7 iulie.[5]

Cu tonul pe care-l foloseşte atunci când se preface că-l ignoră pe Claude, tata spune:

— Am văzut o dată o estimare. Dacă sexul interrasial se va practica la fel ca până acum, în cinci mii de ani toţi cei de pe pământ vor avea aceeaşi culoare, cafeniu-deschis.

— Beau pentru asta, zice mama.

— N-am nimic împotrivă, spune Claude. Deci noroc.

— Pentru sfârşitul rasei, închină aprobator tata.

Dar nu cred că şi-a ridicat paharul. În schimb, revine la chestiunea în discuţie.

— Dacă nu te deranjează, o să trec vineri pe-aici împreună cu Elodie. Vrea să ia măsurile pentru perdele.

Îmi vine în minte o şură unde un sac cu grâne de o sută de kilograme e trântit pe podeaua hambarului. Apoi altul, apoi un al treilea. Aşa sună bătăile inimii mamei.

— Sigur, nici o problemă, spune ea cu o voce înţelegătoare. Puteţi lua prânzul cu noi.

— Mersi, dar avem o zi încărcată. Iar acum ar cam trebui să plec. E aglomeraţie pe şosea.

Un hârşâit de scaun – ce tare se aude aici jos, în ciuda pardoselii slinoase de gresie, zici că-i lătratul unui câine! John Cairncross se ridică în picioare. Adoptă iarăşi un ton prietenos.

— Trudy, mi-a făcut…

Dar mama s-a ridicat şi mintea-i merge ca fulgerul. Îmi dau seama din tendoanele ei, din foiţele omentului, care i se întăresc. I-a mai rămas o singură aruncare de zar şi totul depinde de o

atitudine dezinvoltă. Îl întrerupe cu o răbufnire de sinceritate:

— John, înainte să pleci, vreau să-ţi spun ceva. Ştiu că sunt dificilă, uneori chiar scorpie. Eu sunt de vină pentru mai bine de jumătate din toate. Ştiu foarte bine asta. Şi îmi pare rău că aici arată ca într-o cocină. Dar ce ai spus aseară. Despre Dubrovnik.

— Ah, întăreşte tata, Dubrovnik.

Dar deja s-a îndepărtat câţiva paşi.

— A fost adevărat ce ai spus. Mi-ai reînviat totul în minte şi m-a durut inima. Ce am creat noi a fost o capodoperă, John. Ce s-a întâmplat de-atunci încoace n-o ştirbeşte cu nimic. Ai spus un lucru foarte înţelept. Nimic din ce se va întâmpla în viitor nu va putea şterge asta. Şi, deşi în pahar n-am decât apă, aş vrea să-l ridic în cinstea ta, a noastră, şi să-ţi mulţumesc că mi-ai reamintit asta. Nu contează dacă dragostea durează. Contează doar că ea există. Aşadar. Pentru dragoste. Dragostea noastră. Aşa cum a fost. Şi pentru Elodie.

Trudy îşi duce paharul la buze. Epiglota ei, care se ridică şi coboară, şi peristaltismul ei unduitor mă asurzesc pentru câteva clipe. De când o cunosc, n-am auzit-o niciodată pe mama ţinând un discurs. Nu e stilul ei. Dar a fost neobişnuit de evocator. Evocator a ce? O şcolăriţă emoţionată, proaspăt aleasă lider al elevilor, care, cu un tremur sfidător în voce şi rostind apăsat nişte platitudini, încearcă să facă impresie în faţa directorului, a corpului profesoral, a întregii şcoli.

Un toast în cinstea dragostei şi, prin urmare, a morţii, a lui Eros şi a lui Thanatos. Pare a fi un dat al vieţii intelectuale ca atunci când două concepte sunt îndeajuns de diferite sau de opuse, să se spună că sunt profund legate între ele. De vreme ce moartea e opusul a tot ce ţine de viaţă, se propun varii îngemănări. Artă şi moarte. Natură şi moarte. Îngrijorător, chiar naştere şi moarte. Şi, reiterate cu

voioşie, dragoste şi moarte. În privinţa acestora din urmă – şi de unde mă aflu eu acum – nu văd să existe alte două concepte mai irelevante reciproc. Cei morţi nu iubesc pe nimeni şi nimic. Imediat ce o să mă pun pe picioare, s-ar putea să-mi încerc mâna cu un studiu ştiinţific. Lumea ţipă după empirişti tineri.

Când vorbeşte tata, vocea i se aude de mai aproape. S-a întors la masă.

— Ei, zice el cu toată căldura, aşa te vreau.

Pot să jur că potirul mortal al dragostei lor e în mâna lui.

Încă o dată, cu amândouă călcâiele, izbesc şi iar izbesc împotriva sorţii lui.

— O, o, cârtiţă mică! strigă mama cu o voce dulce, maternă. S-a trezit.

— Ai uitat să-l pomeneşti pe fratele meu, zice John Cairncross.

E în firea lui bărbătească de poet să dezvolte toastul altcuiva.

— Pentru iubirile noastre viitoare, Claude şi Elodie.

— Atunci pentru noi toţi, zice şi Claude.

O clipă de tăcere. Mama şi-a golit deja paharul.

Apoi vine oftatul prelung de satisfacţie al tatei. Întru câtva exagerat, dar doar din politeţe.

— Are mai mult zahăr ca de obicei. Dar nu-i rău deloc.

Paharul de polistiren sună a gol când îl pune înapoi pe masă.

Şi atunci amintirea îmi revine, la fel de luminoasă ca un bec din benzile desenate. Într-o dimineaţă ploioasă, după micul dejun, o emisiune dedicată îngrijirii animalelor de companie înşira pericolele la care sunt expuse acestea, timp în care Trudy se spăla pe dinţi: mare ghinionist e câinele care linge lichidul verde şi dulce de pe pardoseala unui garaj. Mort în decurs de câteva ore. Exact cum zicea Claude. Chimie fără milă, fără scop,

fără regrete. Periuţa de dinţi electrică a mamei a acoperit restul emisiunii. Ne supunem aceloraşi legi care le hăituiesc pe animalele noastre de companie. Purtăm şi noi la gât marele lanţ al ne-fiinţei.

— Bine, păi atunci, zice tata – şi cuvintele lui spun mai multe decât ştie –, eu m-am dus.

Claude şi Trudy se ridică în picioare. Iată senzaţiile tari ale profesiei celui care lucrează cu otrăvuri. Deşi substanţa a fost ingerată, fapta nu s-a săvârşit încă. Pe o rază de trei kilometri în jur se găsesc multe spitale, multe locuri unde se pot administra spălături stomacale. Dar graniţa infracţionalităţii a fost trecută. De-acum nu mai e loc de-ntors. Nu le mai rămâne altceva de făcut decât să stea deoparte şi să aştepte antiteza, antigelul care să-i lase trupul rece.

— Asta e pălăria ta? întreabă Claude.

— A, da! O s-o iau.

Să fie ultima dată când aud vocea tatălui meu?

Ne îndreptăm spre scări, apoi le urcăm, cu poetul deschizând calea. Am plămâni, dar nu şi aer să strig şi să-l avertizez sau să plâng de ruşine în faţa neputinţei mele. Încă mai sunt o fiinţă a mării, nu un om ca toţi ceilalţi. Acum trecem prin haosul din hol. Uşa de la intrare se deschide. Tata se întoarce să-i dea un pupic mamei pe obraz şi, în semn de afecţiune, îi trage fratelui său un pumn în umăr. Poate pentru prima oară în viaţa lui.

Când iese, aruncă peste umăr:

— Să sperăm că maşina asta nenorocită porneşte.

1. Sonet aparţinând poetului elisabetan Michael Drayton (1563-1631).
2. Poem aparţinând faimosului poet metafizic englez John Donne (1572-1631).
3. Poreclă dată în mass-media taberei de imigranţi ridicată de autorităţile franceze în apropiere de Calais după criza

refugiaţilor din 2015.

4. W. Shakespeare, *Richard al II-lea*, actul II, scena 1, traducere din limba engleză de Mihnea Gheorghiu, în *Opere complete*, vol. 3, Editura Univers, Bucureşti, 1984, p. 156.

5. 7 iulie 2005, data atentatelor cu bombă de la Londra, îndreptate împotriva cetăţenilor care foloseau mijloacele de transport în comun la o oră de vârf. Seria de atentate s-a soldat cu 52 de morţi şi peste 700 de răniţi.

Unsprezece

O plantă palidă, plăpândă, sădită de nişte beţivi în orele mici ale dimineţii, se luptă să prindă fie şi cea mai firavă rază de soare a reuşitei. Iată care e planul. Un bărbat e găsit fără viaţă la volanul maşinii sale. Pe podea, lângă bancheta din spate, aproape ascuns vederii, zace un pahar de polistiren purtând logoul unei firme din Judd Street, undeva pe lângă primăria din Camden. În pahar, resturile unei băuturi preparate din fructe pasate, în care s-a adăugat glicol. Lângă pahar, o sticlă care a conţinut această substanţă letală, acum goală. Lângă sticlă zace aruncat un bon pentru băutura respectivă, pe care se poate citi data din acea zi. Ascunse sub scaunul şoferului, câteva extrase de cont, unele aferente unei mici edituri, altele, unui cont personal. Ambele indică descoperiri de cont de câteva zeci de mii de lire. Pe unul dintre extrase e mâzgălit, cu scrisul de mână al bărbatului decedat, cuvântul „Destul!“ (opera lui Trudy). Alături de extrasele de cont, o pereche de mănuşi pe care mortul le purta când şi când ca să-şi ascundă psoriazisul. Acestea acoperă parţial o pagină de ziar făcută ghemotoc, cuprinzând o recenzie ostilă la un volum recent de poeme. Pe scaunul pasagerului, o pălărie neagră.

Poliţia metropolitană duce lipsă de personal şi e suprasolicitată. Detectivii mai tineri – după cum se plâng cei mai în vârstă – îşi fac anchetele în faţa monitoarele, fiind prea puţin dispuşi să-şi tocească pantofii pe teren. Când trebuie investigate alte cazuri, mult mai sângeroase, o concluzie în privinţa celui de faţă se află, în mod convenabil, la îndemână. Mijloacele folosite sunt neobişnuite, dar

nu rare, uşor accesibile, plăcute la gust, fatale în doze mari şi o resursă bine-cunoscută pentru autorii de romane poliţiste. Cercetările scot la iveală faptul că, pe lângă datorii, bărbatul avea şi necazuri în căsnicie, căci soţia sa trăia acum cu fratele decedatului, care era deprimat de mai multe luni de zile. La rândul său, psoriazisul îi submina încrederea în sine. Mănuşile pe care le purta ca să-şi ascundă boala explică absenţa amprentelor de pe pahar şi de pe sticla de antigel. În imaginile surprinse de camerele de supraveghere decedatul poate fi văzut la Smoothie Heaven cu pălăria pe cap. În dimineaţa aceea era în drum spre casa din St John's Wood. Din câte se pare, n-a putut înfrunta ideea că va deveni tată sau falimentul afacerii sale sau eşecul ca poet sau singurătatea în care trăia în Shoreditch, unde închiriase o locuinţă. După o ceartă cu soţia, a plecat supărat. Acum soţia se învinovăţeşte. Discuţia pe care poliţiştii au purtat-o cu ea a trebuit întreruptă în mai multe rânduri. Fratele mortului a fost şi el de faţă şi a făcut tot ce i-a stat în putinţă ca să dea o mână de ajutor.

Este oare realitatea atât de precis rânduită dinainte? Mama, Claude şi cu mine aşteptăm încordaţi în pragul uşii de la intrare. Între plănuirea unei fapte şi săvârșirea ei stă un talmeş-balmeş de împrejurări neprevăzute şi urâcioase. La prima cheie, motorul se învârte, dar nu porneşte. Nici nu-i de mirare. Vehiculul acesta aparţine unui sonetist, o fire visătoare. La a doua încercare, acelaşi hârâit însoţeşte un nou fiasco şi la fel stau lucrurile şi la a treia. Sunetul emis de demaror aminteşte de un bătrân prea slăbit ca să-şi mai poată drege vocea. Dacă John Cairncross moare în mâinile noastre, ne-am ars. La fel şi dacă supravieţuieşte. Face o pauză înainte să încerce a patra oară, sperând că de data asta îi va surâde norocul. A patra tentativă e chiar mai jalnică decât a doua. Îmi evoc o imagine de-a lui aşa cum se zăreşte prin parbrizul maşinii,

mimând pentru noi o înălţare nedumerită din umeri, cu silueta aproape obliterată de oglindirea norilor de vară în geam.

— Aoleu! zice Claude, om cu experienţă. O să înece motorul.

Intestinele mamei îi orchestrează speranţele nebuneşti. Dar la a cincea încercare se petrece o transformare. Cu opinteli greoaie şi nişte pocnete comice, motorul îşi desăvârşeşte arderea internă. Planta răzleaţă a lui Trudy şi Claude naşte un mugur plin de nădejde. Când maşina dă înapoi ca să iasă în stradă, pe mama o apucă tusea din cauza a ceva ce îmi imaginez că ar fi un nor albăstrui de fum de eşapament împroşcat în direcţia noastră. Intrăm în casă şi trântim uşa după noi.

Nu ne întoarcem în bucătărie, ci o luăm în sus pe scări. Nimeni nu spune nimic, dar particularitatea tăcerii – densă şi cremoasă – sugerează că de fapt ceva mai mult decât oboseala şi băutura ne atrage spre dormitor. Suferinţă peste suferinţă. Ce crudă nedreptate.

Cinci minute mai târziu. Suntem în dormitor şi deja a început. Claude se ghemuieşte lângă mama şi s-ar putea să fie deja în pielea goală. Îi aud răsuflarea pe gâtul ei. Îi scoate hainele – o culme a generozităţii senzuale niciodată escaladate până în clipa de faţă.

— Ai grijă, îi spune Trudy. Nasturii ăia sunt de perlă.

Claude mormăie în chip de răspuns. Degetele i se dovedesc nepricepute, căci au fost întrebuinţate doar pentru nevoile proprii. Ceva de-al lui sau de-al ei aterizează pe podeaua dormitorului. Un pantof sau nişte pantaloni cu o curea grea. Ea se foieşte ciudat. Nerăbdare. Claude emite un ordin sub forma unui al doilea mormăit. Eu mă fac mic. Asta-i ceva urât şi cu siguranţă o să se termine prost, căci sarcina e foarte avansată. De câteva săptămâni tot spun asta. O să am de suferit.

Docilă, Trudy se aşază în patru labe. O acuplare *a posteriori*, şi nu de dragul meu. Ca un broscoi râios care se împerechează, Claude se lipeşte de spatele ei. Pe ea, acum în ea – adânc. Atât de puţin din trupul mamei mele necredincioase mă desparte de ucigaşul potenţial al tatălui meu! Nimic nu mai e ca înainte în această sâmbătă după-amiază în St John's Wood. Nu e obişnuita acuplare scurtă şi frenetică, din acelea care ar putea să pună în pericol integritatea unui craniu nou-nouţ. E mai degrabă o scufundare cleioasă, ca un târâiş pedant printr-o mlaştină. Membranele mucoase se freacă unele de altele, scoţând un vag scârţâit la fiecare mişcare. Orele nesfârşite de uneltiri i-au făcut pe complotişti să descopere întâmplător arta amorului cumpănit. Dar între ei nu se petrece nici un schimb. Se zbuciumă cu încetinitorul într-un proces industrial orb, care se desfăşoară cu un randament redus. Nu doresc decât să scape, să ponteze de ieşire, să se distanţeze câteva secunde de ei înşişi. Când asta se întâmplă, într-o succesiune scurtă, mama scoate un icnet de groază. În faţa realităţii la care va trebui să se întoarcă şi a ceea ce ar mai putea interveni încă. Iubitul ei scoate un al treilea mormăit din tura asta. Se desprind unul de altul şi rămân întinşi pe spate în aşternuturi. Apoi ne cufundăm cu toţii în somn.

Dormim fără întrerupere toată după-amiaza, iar în cursul acestui interval lung şi monoton am primul meu vis, în culori şi de o mare profunzime vizuală. Limita, graniţa fixă între vis şi veghe, e vagă. Printre copaci nu există garduri sau fâşii de siguranţă împotriva focului. Doar gherete de santinelă pustii, ce indică locurile de trecere. Ca orice ageamiu, o pornesc pe bâjbâite prin acest tărâm nou şi la început nu disting decât o masă sau o harababură informă de contururi tremurătoare, slab luminate, cu oameni şi locuri topindu-se unii într-alţii, voci nedesluşite care răsună în spaţii boltite, cântând sau vorbind. Pe măsură ce

înaintez, resimt durerea unei remuşcări nenumite şi inaccesibile, senzaţia că am lăsat ceva sau pe cineva în urmă, că nu mi-am făcut datoria sau că am încălcat un legământ de iubire. Apoi totul se limpezeşte în chip minunat. O brumă rece în ziua când am dezertat, un drum de trei zile călare, lungi şiruri de englezi nevoiaşi şi posaci pe drumeagurile cu făgaşe de roţi, ulmi imenşi înălţându-se deasupra luncilor inundate de apele Tamisei şi, în fine, freamătul şi zumzetul familiare ale oraşului. Pe uliţe, duhoarea dejecţiilor umane, la fel de trainică precum zidurile caselor, ce lasă locul, când iau brusc un colţ, mirosului de carne friptă şi rozmarin, apoi străbat o intrare mohorâtă şi zăresc, în bezna unei încăperi cu tavanul din bârne înnegrite, un tânăr de vârsta mea ce stă la o masă şi îşi toarnă vin dintr-un urcior de lut, un bărbat chipeş, aplecat peste o masă de stejar murdară, care mă ţintuieşte acolo cu o poveste pe care o are în cap, ceva ce a scris sau ceva ce am scris eu, şi vrea să-mi ceară o opinie sau să-şi exprime una, o îndreptare, o chestiune care trebuie dezbătută. Sau vrea să-i spun eu cum să continue. Acest amestec de identităţi e unul dintre aspectele afecţiunii pe care o încerc pentru el, iar ea aproape că-mi înăbuşă sentimentul de vinovăţie de care vreau să scap. Afară, în stradă, bate un clopot. Ne strângem la intrare ca să vedem cortegiul funerar. Ştim că a murit cineva însemnat. Procesiunea nu apare, dar clopotul continuă să bată.

***

Cea care aude soneria e mama. Înainte să apuc să mă smulg din logica inedită a visului în care m-am cufundat, Trudy şi-a şi tras halatul pe ea şi coborâm scările. Când ajungem la ultimul rând de trepte, mama scoate un strigăt de surpriză. Mă-

ncearcă bănuiala că movila de gunoi a fost îndepărtată în timp ce noi dormeam. Soneria sună iarăşi, mai tare, mai aspru, mai furios. Trudy deschide uşa şi strigă:

— Ce Dumnezeu! Eşti beat? Am venit cât de repede…

Mama şovăie. Dacă are încredere în sine, n-ar trebui să fie surprinsă la vederea a ceea ce pe mine groaza m-a făcut deja să văd: un poliţist, nu, doi, care-şi scot caschetele.

O voce blândă, paternă, zice:

— Sunteţi doamna Cairncross, soţia lui John?

Mama dă din cap că da.

— Inspectorul Crowley. Mi-e teamă că avem nişte veşti foarte proaste. Ne daţi voie să intrăm?

— O, Doamne, îşi aminteşte mama să spună.

Poliţiştii ne urmează în salonul rareori folosit şi deci aproape curat. Dacă holul n-ar fi fost curăţat de gunoaie, cred că mama ar fi devenit un prim suspect. Activitatea poliţiei se bazează pe intuiţie. Mirosul care poate că a rămas în urmă e uşor de confundat cu cel al unor mâncăruri exotice.

O a doua voce, plină de solicitudine fraternă, spune:

— V-am ruga să luaţi loc.

Inspectorul e cel care îi dă vestea. Maşina domnului Cairncross a fost reperată pe banda de refugiu a autostrăzii M1, în direcţia nord, la patruzeci de kilometri de Londra. Portiera era deschisă şi, la mica distanţă, pe un taluz acoperit de iarbă, şoferul a fost găsit zăcând cu faţa în jos. A sosit o ambulanţă, s-a încercat resuscitarea în drumul spre spital, dar pacientul a decedat.

Un hohot de plâns, ca o bulă de aer din adâncul unei ape, urcă prin trupul mamei, urcă prin mine şi explodează în faţa poliţiştilor prevenitori.

— O, Doamne! strigă ea. Azi-dimineaţă ne-am certat îngrozitor.

Se apleacă tare în faţă. Simt cum îşi duce mâinile la obraji şi începe să tremure.

— Trebuie să vă aduc la cunoştinţă ceva, continuă acelaşi poliţist.

Face cu delicateţe o pauză, ţinând seama de dublul respect cuvenit femeii îndoliate şi cu o sarcină avansată dinaintea sa.

— Am încercat să luăm legătura cu dumneavoastră în această după-amiază. O prietenă de-a lui a identificat cadavrul. Mi-e teamă că e vorba de o sinucidere.

Când mama îşi îndreaptă spinarea şi lasă să-i scape un ţipăt, mă copleşeşte dragostea pentru ea, pentru tot ce a pierdut ea – Dubrovnikul, poezia, viaţa de zi cu zi. Cândva l-a iubit, după cum şi el a iubit-o. Evocând acest lucru şi îndepărtându-le din memorie pe celelalte, reuşeşte să-şi îmbunătăţească reprezentaţia.

— Ar fi trebuit să… N-ar fi trebuit să-l las să plece. O, Doamne Dumnezeule, e numai vina mea!

Ce inteligent: să te ascunzi la vedere, în spatele adevărului.

Inspectorul spune:

— Lumea zice adesea asta. Dar nu trebuie să faceţi aşa, nu e cazul. Nu e bine să vă învinovăţiţi singură.

Mama trage adânc aer în piept, apoi suspină. Pare că dă să spună ceva, se opreşte, suspină iarăşi, după care se adună.

— Trebuie să vă lămuresc. Lucrurile nu mergeau prea bine între noi. Avea pe cineva, plecase de-acasă. Iar eu am început o… Fratele lui s-a mutat cu mine. John n-a putut accepta aşa ceva. De-aia zic că…

A pomenit ea cea dintâi de Claude, le-a spus ceea ce ei aveau să descopere cu siguranţă. Dacă ar spune acum, în starea sufletească oribilă în care se află, „Eu l-am omorât“, ar scăpa basma curată.

Aud fâşâitul iritant al încheietoarelor cu arici, răsfoitul unor pagini de carneţel, scârţâitul

creioanelor. Mama le spune cu o voce inexpresivă tot ceea ce a repetat dinainte, revenind în final la propria-i culpabilitate. N-ar fi trebuit să-l lase să se urce la volan într-o asemenea stare.

Bărbatul mai tânăr spune respectuos:

— Doamnă Cairncross. N-aveaţi de unde să ştiţi.

După care ea schimbă tactica şi acum pare aproape oţărâtă:

— Nu prea pot să înghit asta. De fapt nici nu ştiu dacă să vă cred sau nu.

— E de înţeles.

Cel care vorbeşte e inspectorul cu voce paternă. Tuşind politicos, el şi colegul său se ridică, pregătindu-se să plece.

— Aveţi pe cineva pe care puteţi să-l sunaţi? Cineva care să vă fie alături în aceste momente?

Mama îşi cumpăneşte răspunsul. S-a îndoit iarăşi de spate, cuprinzându-şi faţa în mâini. Răspunde printre degete, cu o voce plată.

— Cumnatul meu e aici. E la etaj, doarme.

Apărătorii statului de drept s-ar putea să schimbe între ei o privire obscenă. Orice dovadă de scepticism din partea lor mi-ar fi de ajutor.

— La vremea potrivită o să dorim să stăm de vorbă şi cu el, spune poliţistul mai tânăr.

— Vestea asta o să-l omoare.

— Bănuiesc că acum vreţi să rămâneţi singuri.

Iat-o din nou, coarda de salvare subţire a insinuării, de care se agaţă speranţa-mi laşă că Forţa – Leviathanul, nu eu – se va răzbuna.

Am nevoie de un moment în care să fiu singur, să nu mai răzbată până la mine nici o voce. Am fost prea cucerit, prea impresionat de priceperea lui Trudy de a se chiorî în abisul propriei mele dureri. Şi, dincolo de asta, de misterul prin care dragostea pentru mama creşte proporţional cu ura faţă de ea. A făcut în aşa fel încât să rămână singurul meu părinte. Nu pot

supravieţui fără ea, fără privirea aceea verde care să mă învăluie şi căreia să-i zâmbesc, fără vocea drăgăstoasă care să-mi reverse în urechi cuvinte dulci, fără mâinile răcoroase care să se-ngrijească de părţile mele intime.

Forţele poliţieneşti pleacă. Mama urcă scările cu paşi greoi, târşâindu-şi picioarele. Ţine mâna ferm pe balustradă. Un pas, doi, apoi o pauză, un pas, doi, apoi pauză. Îngână ceva iar şi iar, pe o tonalitate care se stinge, un geamăt de milă sau de durere care-i iese pe nări. *Nnng… nnng.* O cunosc eu. Aici se pune la cale ceva, e preludiul unei judecăţi. A conceput un plan, o intrigă pură, un basm malign. Acum povestea ei plăsmuită se desprinde de ea, trece graniţa aşa cum am făcut eu în după-amiaza asta, dar în sens invers, pe lângă gheretele de pază fără santinele, pentru a se ridica împotriva ei şi a se ralia realului social, cotidianului monoton al lumii în care oamenii se duc la muncă, al contactelor umane, al întâlnirilor, obligaţiilor, camerelor video, computerelor înzestrate cu memorie inumană. Pe scurt, al consecinţelor. Povestea i-a întors spatele şi a luat-o la sănătoasa.

Doborâtă de băutură şi de nesomn, se îndreaptă spre dormitor purtându-mă în sus. „Nu m-am gândit niciodată că o să iasă aşa“, îşi spune ea. „De vină e doar ranchiuna mea prostească. Singura mea vină e o greşeală.“

Următorul pas e aproape, dar pentru moment n-o să-l facă.

Doisprezece

Înaintăm spre Claude, cufundat în somn, o ridicătură, o curbă gaussiană de sunet estompată de aşternuturi. Când expiră, se aude un geamăt lung, constipat, al cărui final vine înzorzonat cu siflante scoase parcă de un echipament de sonorizare. Apoi urmează o pauză prelungă care, dacă îl iubeşti, ar putea să te alerteze. Oare şi-a dat ultima suflare? Dacă nu-l iubeşti, speri că da. Dar în cele din urmă izbucneşte o inhalare lacomă, ceva mai scurtă, marcată de zuruitul mucozităţilor uscate de vânt, şi, în punctul maxim al curentului de aer, torsul victorios, ca de pisică, al vălului palatin. Volumul în creştere ne dă de ştire că ne aflăm foarte aproape. Trudy îi rosteşte numele. Simt cum întinde mâna către el exact în clipa când el plonjează vertiginos printre siflante. Mama e nerăbdătoare, trebuie să-i împărtăşească succesul pe care l-au repurtat, aşa că îi atinge umărul cu destulă asprime. Claude tuşeşte, încercând să revină la viaţă, la fel ca maşina fratelui său, şi îi trebuie câteva secunde ca să-şi găsească cuvintele necesare pentru a-şi formula întrebarea.

— Ce pula mea?

— E mort.

— Cine?

— Doamne! Hai, scoală-te.

Smuls din faza cea mai profundă a somnului, Claude trebuie să se aşeze pe marginea patului, după cum îmi spune scâncetul somierei, şi să aştepte până când circuitele neuronale îl recuplează la povestea vieţii sale. Sunt îndeajuns de tânăr ca să nu iau de bune toate aceste conexiuni. Deci unde era? A, da, încerca să-l

omoare pe frate-său. Chiar e mort? În fine, e din nou Claude.

— Băi, să-mi fut una!

Acum i-a venit cheful să se trezească. E şase seara, observă el. Însufleţit, se ridică în picioare, îşi întinde viguros braţele, făcându-şi oasele şi cartilajele să trosnească, apoi se fâţâie între dormitor şi baie fluierând vesel, cu un vibrato plin. Din câtă muzică de café-concert am ascultat, pot să zic că e tema din filmul *Exodus*. Grandioasă – într-un stil romantic corupt – pentru urechea mea recent formată, o adevărată poezie orchestrală izbăvitoare pentru cea a lui Claude. E bucuros. În tot acest timp Trudy şade pe pat. Fierbe. Într-un final, pe un ton monoton, sumbru, îi povesteşte despre vizită, amabilitatea poliţiei, descoperirea cadavrului şi primele ipoteze privind cauza morţii. La fiecare dintre aceste lucruri, comunicate ca şi cum ar fi nişte veşti proaste, Claude o întrerupe zicând „Super“. Apoi se apleacă gemând, ca să-şi lege şireturile.

— Ce-ai făcut cu pălăria? îl întreabă ea.

Se referă la fedora tatei, aia cu boruri late.

— N-ai văzut? I-am dat-o.

— Şi ce-a făcut cu ea?

— O avea în mână când a plecat. Nu-ţi face griji. Eşti *îngrijorată*.

Mama oftează, cugetă câteva clipe.

— Poliţiştii au fost aşa de drăguţi!

— Soţia îndurerată, alea-alea.

— N-am încredere în ei.

— Stai potolită.

— O să se-ntoarcă.

— Stai… potolită.

Rosteşte cele două cuvinte apăsat şi o pauză funestă se instalează între ei. Funestă sau arţăgoasă.

Claude e iarăşi în baie, îşi netezeşte părul şi nu mai fluieră. Atmosfera se schimbă.

— Vor să stea de vorbă cu tine, zice Trudy.

— Evident. Sunt frate-su.

— Le-am spus despre noi.

Urmează un moment de tăcere, după care el zice:

— Asta a cam fost o prostie.

Trudy îşi drege vocea.

— Ba nu, n-a fost.

— Lasă-i să afle singuri. Altfel o să creadă că ascunzi ceva dacă tot încerci să le-o iei înainte.

— Le-am zis că John era deprimat din cauza noastră. Încă un motiv ca să…

— OK, OK. Nu-i rău. Ar putea chiar să fie adevărat. Dar.

Vocea i se stinge, căci nu-şi dă seama clar ce-şi închipuie că ar putea şti ea.

Că John Cairncross s-ar fi putut sinucide din dragoste pentru ea dacă nu l-ar fi omorât ea mai întâi – acest gând recurent implică deopotrivă simpatie şi vină. Nu cred că mamei îi place tonul nonşalant, indiferent, al lui Claude. E doar o supoziţie de-a mea. Oricât de apropiat ai fi de ceilalţi, nu poţi să pătrunzi niciodată în lăuntrul lor, nici chiar atunci când te afli înlăuntrul lor. Cred că se simte rănită. Dar deocamdată nu zice nimic. Însă amândoi ştim că momentul acela o să vină curând.

Se ridică iarăşi vechea întrebare. Cât de prost e Claude în realitate? O priveşte prin oglinda din baie cum stă acolo pe gânduri. Ştie cum să contracareze sentimentalismul în problema John Cairncross. Îi strigă:

— O să vrea să stea de vorbă cu poeta aia.

Evocarea acesteia e ca o mângâiere. Fiecare celulă din trupul lui Trudy admite că soţul ei şi-a meritat moartea. O urăşte pe Elodie mai mult decât îl iubeşte pe John. Elodie o să sufere. O stare de bine, transmisă prin sânge, se răspândeşte prin mine şi mă cuprinde instantaneu euforia, sunt propulsat de un val deferlant – ideal pentru orice surfer – de iertare şi iubire. Un val înalt, povârnit,

perfect tubular, care m-ar putea duce până într-acolo încât să încep să mă gândesc cu afecţiune la Claude. Dar mă împotrivesc. Ce degradant: să fiu nevoit să accept prin intermediar orice iureş de sentimente al mamei şi să fiu legat şi mai strâns de infracţiunea ei. Dar mi-e greu să mă desprind când am nevoie de ea. Şi, într-un asemenea vârtej de emoţii, nevoia se preschimbă în iubire, precum laptele în unt.

Mama spune pe un ton suav, contemplativ:

— O, da, vor dori să stea de vorbă cu Elodie.

După care adaugă:

— Claude, tu ştii că te iubesc.

Dar pe el asta nu-l mai impresionează. A auzit-o de prea multe ori. În schimb, îi zice:

— Nu m-ar deranja să fiu proverbiala muscă de pe perete.

Of, proverbiala muscă, of, perete, când o să se-nveţe să vorbească fără să mă mai supună la chinuri? Vorbirea nu e altceva decât o formă de gândire, iar el trebuie să fie la fel de prost pe cât pare.

Iese dintre pereţii reverberanţi ai băii schimbând vorba şi spune relaxat:

— S-ar putea să fi găsit un cumpărător pentru casă. Nu ştiu cât de sigură-i treaba. Dar o să-ţi povestesc mai târziu. Poliţiştii au lăsat vreo carte de vizită? Aş vrea să văd cum îi cheamă.

Mama nu-şi aminteşte – şi nici eu. Dispoziţia ei se schimbă iarăşi. Cred că-l priveşte fix şi nu zice decât:

— E mort.

E într-adevăr un fapt surprinzător, aproape de necrezut, crucial, ca şi cum s-ar fi declarat un război mondial, prim-ministrul se adresează naţiunii, membrii familiilor se strâng unii într-alţii, iar iluminatul străzilor şi al locuinţelor este redus din motive pe care autorităţile nu le fac publice.

Claude stă acum mai aproape de mama, şi-a lăsat mâna pe coapsa ei şi o trage spre el. Se sărută

îndelung, cu limbile vârâte adânc şi răsuflările împletite.

— De-a binelea, murmură el în gura ei.

Îi simt erecţia pe spate. După care el şopteşte:

— Am făcut-o. Împreună. Suntem fantastici împreună.

— Da, spune mama printre săruturi.

Din cauza foşnetului hainelor, îmi vine greu să mai aud ceva. S-ar putea ca entuziasmul ei să nu fie egal cu al lui.

— Te iubesc, Trudy.

— Şi eu te iubesc.

E o urmă de neimplicare în acest „şi“. Înainte, când ea făcea o mişcare, el se retrăgea. Acum e invers. Aşa dansează ei.

— Atinge-mă.

Nu e chiar un ordin, căci vocea lui stăruitoare aduce mai mult cu o şoaptă. Ea îi trage în jos fermoarul de la pantaloni. Crimă şi sex, sex şi vinovăţie. Alte dualităţi. Mişcarea sinuoasă a degetelor ei e aducătoare de plăcere. Dar nu suficient. El o apasă pe umeri, ea se lasă în genunchi şi „îl ia“ – cum i-am auzit spunând – în gură. Eu nu mă văd dorindu-mi aşa ceva. Dar mă simt grozav de uşurat să ştiu că, slavă Domnului, Claude e satisfăcut la mulţi centimetri distanţă de mine. Mă nelinişteşte doar faptul că ceea ce o să înghită ea o să ajungă la mine sub formă de nutrienţi şi o să mă facă şi pe mine un pic asemenea lui. Altfel de ce evitau canibalii să-i mănânce pe cretini?

Se termină repede, cu un icnet, nimic mai mult. Claude face un pas în spate şi îşi trage fermoarul în sus. Mama înghite de două ori. El nu îi oferă nimic în schimb şi nici nu cred că ea şi-o doreşte. Trece pe lângă el, traversează dormitorul, se duce la fereastră şi rămâne acolo, cu spatele la pat. Mi-o închipui uitându-se spre blocurile-turn. Visul meu nefericit despre un viitor petrecut acolo e acum şi mai aproape. Ea repetă încet, mai mult

pentru sine, căci el se spală iar în baie: „E mort… mort“. Nu pare convinsă. Şi, după câteva secunde, într-un murmur: „O, Doamne“. Îi tremură picioarele. E gata-gata să izbucnească în plâns, dar nu, asta e ceva prea grav pentru lacrimi. Mai are nevoie de timp ca să asimileze propriile-i veşti. Faptele îngemănate sunt colosale şi ea e plasată prea aproape ca să poată vedea dubla grozăvie: moartea lui şi rolul pe care l-a jucat ea în asta.

O urăsc – pe ea şi toate remuşcările ei. Cum de-a putut trece de la John la Claude, de la poezie la şiroaiele de clişee? Să coboare în cocina împuţită ca să se rostogolească în murdărie cu amantul ei idiot, să zacă în căcat şi extaz, să pună la cale furtul unei case, să îi provoace nişte chinuri atroce şi o moarte umilitoare unui om bun la suflet. Iar acum să icnească şi să se cutremure în faţa a ceea ce a făcut, de parcă ucigaşa ar fi altcineva, vreo soră demnă de milă care a evadat din salonul de spital încuiat, o soră cu creierul otrăvit, scăpată de sub control, hidoasă, cu porniri sinistre şi care fumează ţigară de la ţigară, ruşinea dintotdeauna a familiei, şi din cauza ei mama suspină „O, Doamne“ şi şopteşte reverenţioasă numele tatălui meu. Şi astfel trece fără probleme, exact în aceeaşi zi şi fără să roşească, de la vărsare de sânge la autocompătimire.

Claude se iveşte în spatele ei. Mâinile care se lasă iarăşi pe umerii mamei sunt cele ale unui om proaspăt relaxat de un orgasm, ale unui ins iubitor de chestiuni concrete şi speculaţii pragmatice, deloc compatibile cu o erecţie ce-ţi înceţoşează mintea.

— Auzi, am citit zilele trecute. Abia acu’ mi-am dat seama. Asta ar fi trebuit să folosim. Difenhidramină. E un soi de antihistaminic. Cică ruşii i-ar fi administrat aşa ceva spionului ăluia care a fost găsit într-o geantă de sport. I-au turnat-o în ureche. Înainte să plece, au dat mai tare caloriferele, pentru ca substanţa să i se dizolve în

ţesuturi fără să lase urme. Au pus geanta în cadă, n-au vrut să i se scurgă fluidele corporale în capul vecinilor de dedesubt…

— Ajunge.

Mama n-o spune pe un ton tăios. Mai degrabă resemnat.

— Corect. Ce-i prea mult strică.

Îngână un crâmpei de cântec.

— Oricum, noi ne-am atins scopul. *„The record shows, we took the blows… And did it ooour waaaay.“*

Podeaua dormitorului se lasă sub picioarele mamei. Claude dansează un pic.

Ea nu se întoarce, ci rămâne complet nemişcată. Îl urăşte la fel de tare pe cât o urăsc eu pe ea. Acum Claude stă lângă mama, contemplând aceeaşi privelişte care se deschide la fereastră, şi încearcă s-o apuce de mână.

— Ideea e următoarea, spune el sentenţios. Poliţia o să ne interogheze separat. Ar trebui să ne punem de acord versiunile. Deci el a trecut pe-aici azi-dimineaţă. La o cafea. Foarte deprimat.

— Eu le-am zis că ne-am certat.

— OK. Când?

— Chiar când ieşea pe uşă.

— Din ce cauză?

— Voia să mă mut.

— Bine. Deci. A trecut pe-aici azi-dimineaţă. La o cafea. Foarte deprimat şi…

Mama oftează, aşa cum aş ofta şi eu.

— Uite care-i treaba. Spune-le totul aşa cum a fost, minus *smoothie*-urile, plus cearta. Nu-i nevoie să mai repetăm.

— OK. Diseară. Diseară o să pun paharele, pe toate. În trei locuri. Şi încă ceva. Purta tot timpul mănuşi.

— Ştiu.

— Şi când faci curat în bucătărie, nici un strop de *smoothie* pe…

— *Ştiu.*

Pleacă de lângă ea ca să mai dea o tură, să se fâţâie de colo colo prin cameră. Adulmecă reuşita, n-are astâmpăr, e agitat, surescitat. Faptul că nu e şi ea la fel îi sporeşte nerăbdarea. Sunt lucruri de făcut, iar dacă nu, lucruri de pus la cale. Vrea să fie acolo. Dar unde? Îngână, cântă pe jumătate pentru sine ceva nou. „Raiul meu albastru.“ *„…şi cu copilul, trei.“* Asta n-are darul de a mă linişti. S-a întors lângă noi. Ea stă ţeapănă la fereastră, dar el nu pare a sesiza pericolul.

— În ce priveşte vânzarea, începe el, întrerupându-şi cântecul. În adâncul sufletului, mi-am zis tot timpul că poate ar trebui să cerem mai puţin decât preţul pieţei, pentru eventualitatea în care vom fi nevoiţi să…

— Claude.

Îi murmură numele pe două note, a doua mai gravă decât prima. Un avertisment.

Dar el îi dă înainte. Nu ţin minte să fi fost vreodată atât de fericit sau atât de nesuferit.

— Tipu’ ăsta-i constructor, dezvoltator. Nici măcar n-are nevoie să arunce vreo privire. Metri pătraţi, asta-i tot ce contează. Apartamente, ştii? Şi bani *gheaţă*…

Mama se întoarce spre el.

— Chiar nu-ţi dai seama?

— De ce anume?

— Chiar eşti atât de incredibil de prost?

Întrebarea cheie. Dar şi toanele lui Claude s-au schimbat. Se poate arăta periculos.

— Hai s-auzim care-i treaba.

— Poate ţi-a scăpat din vedere.

— Clar.

— Astăzi, cu numai câteva ore în urmă.

— Da?

— Mi-am pierdut soţul…

— Nu!

— Bărbatul pe care l-am iubit cândva şi care mă iubea la rândul lui, care mi-a modelat viaţa, care i-a dat un sens…

Tendoanele de la gât i se încleştează, împiedicând-o să continue.

Dar Claude s-a pornit.

— Dragul meu şoricel, dar asta-i îngrozitor. L-ai pierdut, zici. Unde-ai fi putut să-l pui? Unde l-ai văzut ultima oară? Trebuie să-l fi lăsat pe-aici pe undeva.

— Încetează!

— L-ai pierdut! Stai să mă gândesc. Gata, ştiu! Tocmai mi-am adus aminte. L-ai lăsat pe M1, la marginea autostrăzii, întins pe iarbă, cu burta plină de otravă. Cum de-am putut să uităm una ca asta?

Şi ar fi ţinut-o tot aşa, dar Trudy îşi trage braţul în spate şi-l pocneşte în faţă. Nu e o palmă trasă de o doamnă, ci o lovitură cu pumnul strâns, care-mi mută capul din locul unde e amarat.

— Eşti plin de ciudă, zice ea cu un calm neaşteptat. Asta pentru că dintotdeauna ai fost gelos.

— Măi, măi, spune Claude cu o voce doar un pic îngroşată. Adevărul gol-goluţ.

— L-ai urât pe fratele tău pentru că n-ai putut să fii niciodată bărbatul care era el.

— În timp ce tu l-ai iubit până la sfârşit.

Claude a revenit la tonul lui de uimire prefăcută.

— Şi care era chestia aia teribil de deşteaptă pe care mi-o zicea cineva… ia să vedem, aseară sau alaltăieri seară? „Vreau să moară. Şi asta chiar mâine.“ Nu-i tocmai soţia iubitoare a fratelui meu care i-a modelat viaţa.

— Mi-ai dat să beau şi m-ai îmbătat. Aşa faci tu de obicei.

— Iar a doua zi, dimineaţa, cine propunea un toast în numele dragostei, făcându-l din vorbe pe bărbatul care i-a modelat viaţa să ridice paharul plin cu otravă? Cu siguranţă nu soţia iubitoare a fratelui meu. O, nu, şoricelul meu scump.

O înţeleg pe mama, ştiu ce-i în sufletul ei. Se confruntă cu lucrurile aşa cum le vede ea. Crima, cândva o succesiune de planuri urmată de săvârşirea lor, îi pare acum, în amintire, un obiect de neclintit, acuzator, o statuie rece de piatră într-un luminiş din pădure. Un miez de noapte crâncen din toiul iernii, o lună în descreştere, iar Trudy se îndepărtează grăbită pe o potecă îngheţată dintre copaci. Se întoarce să privească în urmă, la silueta din depărtare, ascunsă parţial vederii de ramurile desfrunzite şi de fuioarele de ceaţă, şi îşi dă seama că acea crimă, obiectul gândurilor ei, nu e nicidecum o crimă. E o greşeală. Aşa a fost mereu. Ea a bănuit tot timpul asta. Cu cât se distanţează mai mult, cu atât mai limpede vede lucrurile. A făcut o greşeală, nu un rău, şi nu e o ucigaşă. Crima trebuie să fie altundeva în pădure, să-i aparţină altcuiva. N-are nici un rost să contrazică dovezile care conduc la vinovăţia absolută a lui Claude. Tonul lui sarcastic nu-l poate apăra. Îl condamnă.

Numai că. Numai că. Numai că îl doreşte intens. De fiecare dată când îi zice „şoricelul lui“, în perineu i se cuibăreşte un fior răsucit ca un arabesc, o contracţie rece, un cârlig de gheaţă care o trage în jos pe o margine îngustă şi îi aminteşte abisul de extaz în care s-a mai prăbuşit şi altă dată, Zidul Morţii din care a scăpat teafără de atâtea ori. Şoricelul lui! Ce umilinţă. În palma lui. Animalul său de companie. Neajutorat. Înspăimântat. Vrednic de dispreţ. Oricând bun de aruncat. Ah, să fie şoricelul lui! Când ştie că e o nebunie. Atât de greu să-i reziști. Oare i se va putea împotrivi?

E ea o femeie sau un şoricel?

Treisprezece

După băşcălia lui Claude se instalează o tăcere pe care nu reuşesc s-o descifrez. S-ar putea să-şi regrete sarcasmul sau să-l irite faptul că a fost deturnat de pe înălţimile răcoroase ale exaltării sale. Şi ea s-ar putea să fie iritată – ori poate că vrea să devină iarăşi şoricelul lui. Cumpănesc aceste posibilităţi în timp ce Claude se îndepărtează de ea. Se aşază pe marginea patului răvăşit şi tastează cu degetele pe ecranul telefonului. Trudy rămâne la fereastră, cu spatele la cameră şi cu faţa la bucata pe care o poate zări din Londra, cu traficul din orele serii reducându-se treptat, ciripiturile răzleţe ale păsărilor, romburile de nori estivali şi învălmăşeala acoperişurilor.

Când în cele din urmă vorbeşte, tonul îi e îmbufnat şi inexpresiv.

— N-am de gând să vând casa asta doar ca să te îmbogăţeşti tu.

Replica lui vine imediat. Are aceeaşi voce ironică şi batjocoritoare.

— Nu, nu. O să fim amândoi bogaţi. Sau, dacă preferi, săraci în închisori separate.

O ameninţare foarte frumos enunţată. Oare să-l creadă în stare să-i distrugă pe amândoi? Altruism cu semn schimbat. Să-ţi tai singur craca de sub picioare. Cum o să reacţioneze Trudy? Am timp să mă gândesc, pentru că replica ei întârzie. Aş zice că e un pic şocată în faţa acestui şantaj subînţeles. Logic ar fi ca şi ea să-i sugereze acelaşi lucru. Teoretic, au putere egală unul asupra celuilalt. Pleacă din casă. Să nu te mai întorci niciodată. *Sau o să ne dau pe amândoi pe mâna poliţiei.* Dar până şi eu ştiu că dragostea nu e

călăuzită de logică şi nici puterea nu e distribuită egal. Îndrăgostiţii ajung la primul lor sărut cu dorinţe fierbinţi, dar şi cu cicatrici. Nu întotdeauna vor să profite. Unii au nevoie de un adăpost, alţii caută cu insistenţă hiperrealitatea extazului şi, ca s-o atingă, sunt gata să spună minciuni neruşinate sau să facă sacrificii absurde. Dar rareori se întreabă de ce au nevoie sau ce anume îşi doresc. Amintirile eşecurilor din trecut sunt rare. Strălucirea copilăriei răzbate prin pielea adultului, ceea ce poate fi bine sau rău. La fel şi legile eredităţii care determină personalitatea. Îndrăgostiţii nu-şi dau seama că nu există liber arbitru. N-am ascultat destul teatru radiofonic ca să ştiu mai multe, deşi melodiile pop m-au învăţat că sentimentele lor din decembrie nu sunt aceleaşi cu cele din mai şi că a avea un uter poate fi ceva de neînţeles pentru cei care nu-l au. Iar opusul e şi el valabil.

Trudy se întoarce cu faţa la cameră. Vocea ei slabă, pierdută, mă îngheaţă.

— Mi-e frică.

Deja vede cum planurile lor au ieşit prost, în ciuda unor semne de reuşită timpurie. E scuturată de fiori. În definitiv, nu pare viabil să-şi afirme nevinovăţia. Perspectiva unei confruntări cu Claude i-a arătat cât de stingheră poate fi independenţa ei. Gustul lui pentru sarcasm e ceva nou pentru ea, o sperie şi o dezorientează. Şi îl doreşte, cu toate că vocea, atingerile şi sărutările lui sunt viciate de ceea ce au făcut. Moartea tatălui meu nu poate fi ţinută sub cheie, ea se desprinde de pe masa de necropsie din marmură sau din sertarul de oţel şi pluteşte în aerul înserării deasupra Centurii de Nord, peste aceleaşi acoperişuri din nordul Londrei. A pătruns acum în încăpere, e în părul ei, pe mâinile ei şi pe faţa lui Claude – o mască iluminată care se chiorăşte, lipsită de orice expresie, la telefonul din mâna lui.

— Ia ascultă la asta, îi spune mamei ca şi cum ar sta amândoi duminica dimineaţa la micul dejun. Dintr-un ziar local. De mâine. Cadavrul unui bărbat observat pe banda de refugiu de pe M1, între intersecţia etc., etc. La numerele de urgenţă s-au înregistrat două sute de apeluri din partea şoferilor care treceau prin zonă etc. Bărbatul a fost declarat mort în momentul sosirii la spital, confirmă purtătoarea de cuvânt a poliţiei etc. Nu i se dă deocamdată numele… Şi-acum fii atentă aici: „În acest stadiu al anchetei poliţia nu tratează decesul ca pe un caz de crimă“.

— În acest stadiu, murmură ea.

Apoi, cu o voce mai puternică:

— Dar nu înţelegi ce vreau să…

— Adică?

— E mort. *Mort!* E aşa de… Şi…

În acest moment începe să plângă.

— Şi asta mă doare.

Claude spune pe un ton măsurat:

— Ceea ce înţeleg eu e că voiai să-l vezi mort, iar acum…

— O, John! ţipă ea.

— N-om eșua de-nvârți şi aşa mai departe.[1] Şi împacă-te cu…

— Am… făcut… ceva îngrozitor, zice ea, fără să-şi dea seama că se desparte brusc de pretenţia ei de nevinovăţie.

— Oamenii obişnuiţi n-ar avea curaj să facă ce-am făcut noi. Ia uite altul. *Luton Herald and Post*. Ieri-dimineaţă…

— Nu! Te rog, nu!

— Bine, bine. Oricum sunt aceleaşi chestii.

Acum o cuprinde indignarea.

— Scriu acolo „decedat“ şi pentru ei asta nu înseamnă nimic. Sunt doar nişte cuvinte. Litere scrise la computer. N-au nici cea mai vagă idee ce-nseamnă.

— Dar au dreptate. Întâmplător, ştiu asta. În lume mor o sută cinci oameni în fiecare minut.

Aproape doi pe secundă. Asta aşa, ca să ai o perspectivă.

O pauză de două secunde, cât îi ia mamei să-i asimileze spusele. După care izbucneşte în râs, un râs nedorit, lipsit de voioşie, transformat apoi în hohote de plâns, printre care în cele din urmă ea reuşeşte să rostească:

— Te urăsc.

Claude s-a apropiat de ea, şi-a lăsat mâna pe mâna ei, îi susură în ureche:

— Mă urăşti? Nu mă face să mă excit iar.

Dar ea l-a făcut. Printre sărutările lui şi lacrimile ei, mama zice:

— Te rog. Nu. Claude.

Nu se fereşte şi nici nu-l împinge la o parte. Degetele lui se mişcă acum încet undeva deasupra capului meu.

— Ah, nu, şopteşte ea, trăgându-se mai aproape de el. Ah, nu.

Durere şi sex? Nu pot decât să teoretizez. Defensivele slăbesc, ţesuturile moi devin şi mai moi, rezistenţa emoţională face loc unei încrederi copilăreşti, topindu-se într-un abandon sărat. Sper să nu-mi fie dat vreodată să aflu aşa ceva.

Claude a tras-o înspre pat, i-a scos sandalele, rochia ei de vară din bumbac, apoi a numit-o iarăşi şoricelul lui, deşi numai o dată. O împinge pe spate. Consimţământul pare obţinut cam dur. Şi oare o femeie îndoliată acordă acest consimţământ când îşi ridică bucile ca să i se scoată chiloţii? Eu aş zice că nu. S-a rostogolit pe-o parte – singura iniţiativă pe care o ia. Între timp eu lucrez la un plan, un gest de ultimă instanţă. Ultima mea şansă.

Claude îngenunchează pe pat, lângă ea, probabil gol. Într-un asemenea moment ce poate fi mai rău? El oferă prompt răspunsul: riscul medical crescut pe care-l prezintă poziţia misionarului când sarcina e atât de avansată. Mormăind un ordin – cum mai ştie el să-şi folosească farmecul –, o întoarce pe spate, îi desface picioarele cu o

lovitură nepăsătoare cu dosul palmei, şi, din câte îmi dă de ştire somiera, se pregăteşte să-şi lase greutatea pe mine.

Planul meu? Claude îşi croieşte drum către mine, aşa că trebuie să acţionez rapid. Ne clătinăm, oasele ne trosnesc sub presiunea enormă. Un sunet electronic de înaltă frecvenţă îmi ţiuie în urechi, iar ochii mi se bulbucă şi mă ustură. Am nevoie să-mi folosesc braţele, mâinile, dar aici e extrem de puţin loc. O s-o zic repede: mă voi sinucide. O moarte infantilă, adică o omucidere provocată de asaltul necugetat al unchiului meu asupra unei femei gravide aflate spre sfârşitul celui de-al treilea trimestru de sarcină. Vor urma arestarea, procesul, pronunţarea sentinţei, încarcerarea. Moartea tatei va fi pe jumătate răzbunată. Pe jumătate, pentru că în Britania cea bună la suflet ucigaşii nu sunt spânzuraţi. O să-i dau lui Claude o lecţie adevărată despre arta altruismului cu semn schimbat. Ca să-mi curm viaţa, am nevoie de cordonul ombilical, să-mi înfăşor de trei ori în jurul gâtului colacul letal. Aud undeva departe icnetele mamei. Ficţiunea sinuciderii tatălui meu va servi drept inspiraţie pentru propria-mi încercare. Viaţa care imită arta. Să te naşti mort – o sintagmă senină, epurată de orice tragism – are un farmec natural. I-auzi bufniturile, direct în capul meu! Claude prinde viteză, a trecut de-acum la galop, răsuflă greu. Lumea mi se zdruncină din toate încheieturile, dar ştreangul meu e la locul lui, îl înşfac cu amândouă mâinile, îl trag zdravăn în jos şi mă aplec de spinare cu evlavia unui clopotar. Ce simplu. Laţul alunecos se strânge în jurul carotidei comune, canalul vieţii atât de îndrăgit de tăietorii de gâtlejuri. Pot s-o fac. Mai tare! O senzaţie de rostogolire ameţitoare, de sunet care devine gust, de atingere care devine sunet. O beznă care înghite totul, mai neagră decât orice am văzut vreodată, şi o aud pe mama cum murmură un adio.

Dar, evident, să omori creierul înseamnă să omori voinţa de a omorî creierul. Imediat ce încep să mă sting, pumnii mi se înmoaie şi revin la viaţă. Şi imediat disting zgomote de viaţă viguroasă – zgomote intime, precum cele care răzbat prin pereţii unui hotel ieftin. Apoi mai tare, şi mai tare. E mama. I-auzi-o cum s-a lansat iar într-unul dintre acele numere periculoase, aducătoare de senzaţii tari!

Dar propriul meu zid al morţii, cel al închisorii mele, e prea înalt. M-am prăbuşit la loc, pe terenul de antrenament al existenţei mărginite.

Într-un târziu Claude îşi retrage greutatea revoltătoare – nu pot decât să salut concizia lui grosolană – şi eu îmi redobândesc spaţiul, deşi simt numai ace în picioare. Acum stau să-mi revin, în vreme ce Trudy zace pe spate, vlăguită de epuizare şi de obişnuitele regrete.

***

Nu de parcurile de distracţii ale paradisului şi infernului mă tem eu cel mai tare – de distracţiile cereşti şi mulţimile diabolice – şi aş putea chiar să trăiesc cu ocara veşnicei anonimităţi. Nu mă deranjează nici să nu ştiu de care dintre ele voi avea parte. De ce mi-e mie frică e să nu ratez complet toată treaba. Că o fi dorinţă sănătoasă sau pur şi simplu lăcomie, vreau să am parte de viaţa mea înainte de orice altceva, vreau ceea ce mi se cuvine, felia mea infinitezimală de timp etern şi o şansă sigură de a avea o conştiinţă. Mi se datorează şi mie câteva decenii în care să-mi încerc norocul pe o planetă liberă de orice constrângeri. Asta-i distracţia mea preferată – Zidul Vieţii. Vreau *să mă dau* şi eu o dată pe el. Vreau *să devin*. Altfel spus, e o carte pe care vreau s-o citesc, o carte încă nepublicată, încă nescrisă,

deşi are deja un început. Vreau să citesc până la capăt *Istoria secolului al XXI-lea prin ochii mei.* Vreau să fiu acolo, pe ultima pagină, la vreo optzeci şi ceva de ani, fragil, dar vioi, şi să dansez o gigă în seara de 31 decembrie 2099.

S-ar putea să se încheie înainte de acea dată, aşa că e un soi de *thriller* violent, senzaţional şi cât se poate de comercial. Un compendiu de visări cu elemente de *horror*. Dar va exista neapărat şi o poveste de dragoste, precum şi o istorisire eroică de o splendidă ingeniozitate. Ca să vă faceţi o idee, uitaţi-vă la secolul anterior. O lectură sinistră – cel puţin până la jumătatea lui –, însă una captivantă. Cu câteva capitole salvatoare despre, să spunem, Einstein şi Stravinski. În noua carte unul dintre multele fire narative nerezolvate e următorul: oare cele nouă miliarde de personaje ale sale vor scăpa de un conflict nuclear? Gândiţi-vă la asta ca la un sport de contact. Aliniaţi echipele. India împotriva Pakistanului, Iranul împotriva Arabiei Saudite, Israelul împotriva Iranului, SUA împotriva Chinei, Rusia împotriva SUA şi a NATO, Coreea de Nord împotriva restului lumii. Ca să sporim şansele de reuşită, să mai adăugăm şi alte echipe: jucători care nu reprezintă nici o naţiune vin şi ei să participe.

Cât de hotărâţi sunt eroii noştri să-şi supraîncălzească căminurile? O creştere a temperaturii cu doar 1,6 grade, previziunea sau speranţa câtorva sceptici, va face ca tundra să dea munţi de grâne, pe litoralul Mării Baltice se vor deschide taverne, iar în Teritoriile de Nord-Vest vor zbura fluturi viu coloraţi. La extremitatea mai sumbră a pesimismului, o creştere devastatoare cu 4 grade va avea efecte dezastruoase, provocând inundaţii şi secetă, precum şi toate tulburările generate de obicei într-un climat politic funest. Alte tensiuni narative vor alimenta intrigile secundare, de interes local: va rămâne Orientul Mijlociu pradă aceluiaşi delir, se va revărsa acesta

în Europa şi o va schimba o dată pentru totdeauna? Îşi va înmuia Islamul extremismul său fervent în havuzul răcoritor al reformei? Va ceda Israelul un centimetru, doi de deşert celor pe care i-a strămutat? Năzuinţele de veacuri pentru o Europă unită s-ar putea spulbera în faţa vechilor duşmănii, a naţionalismului la scară mică, a dezastrului financiar, a vrajbei. Sau continentul ar putea să-şi păstreze acelaşi curs. Trebuie să aflu. Oare Statele Unite vor intra discret în declin? Puţin probabil. Oare China va ajunge să-şi dezvolte o conştiinţă? Sau Rusia? Dar companiile financiare şi corporaţiile multinaţionale? Apoi introduceţi în ecuaţie constantele umane atrăgătoare: sexul şi arta, vinul şi ştiinţa, catedralele, peisajele, căutarea supremă a unui sens. În fine, oceanul intim de dorinţe – ale mele: să stau desculţ pe o plajă, în jurul unui foc, cu peşte fript pe grătar, suc de lămâie, muzică, compania prietenilor şi cineva, nu Trudy, care să mă iubească. Dreptul meu din naştere într-o singură carte.

Drept care acum mi-e ruşine de tentativa mea şi mă simt uşurat că am dat greş. La Claude (care tocmai fredonează ceva cu voce tare în baia cu ecou puternic) trebuie să ajung prin alte mijloace.

Abia dacă au trecut cincisprezece minute de când a dezbrăcat-o pe mama. Presimt că intrăm într-o nouă fază a serii. Strigă că-i e foame, acoperind zgomotul apei ce curge din robinete. Odată ce mama a trecut peste episodul umilitor şi pulsul i s-a liniştit, am impresia că o să se întoarcă la tema nevinovăţiei sale. Faptul că Claude pomeneşte de cină i se pare ceva deplasat. Chiar o cruzime. Se ridică în capul oaselor, îşi trage rochia pe ea, îşi dibuie chiloţii în aşternuturi, îşi pune sandalele în picioare şi se aşază la măsuţa de toaletă. Începe să-şi împletească părul nepieptănat, ce-i atârnă acum neglijent în bucle blonde şi pe care soţul ei l-a preamărit într-un poem. Asta îi dă răgazul necesar ca să-şi revină şi să se gândească.

O să folosească baia după ce termină Claude. Ideea de a sta în preajma lui îi repugnă.

Dezgustul reclădeşte în ea o idee de puritate şi hotărâre. Cu câteva ore în urmă ea se afla la comandă. Şi ar putea să se afle din nou atâta timp cât va reuşi să se înfrâneze dinaintea altui extaz scârbos, menit să o subjuge. Acum e-n regulă, e stăpână pe ea, înviorată, satisfăcută, imună, dar ştie că ea o pândeşte, micuţa bestie ce s-ar putea preschimba iarăşi într-o ditamai bestia care să-i denatureze gândurile, s-o tragă în jos – şi atunci va fi în puterea lui Claude. Pe de altă parte, să preia comanda… Mi-o închipui cum stă şi cugetă în faţa oglinzii, aplecându-şi într-o parte frumosul ei chip ca să-şi răsucească încă o şuviţă. Să dea ordine, aşa cum a făcut azi-dimineaţă în bucătărie, şi să plănuiască pasul următor ar însemna să-şi asume crima. Măcar dacă ar putea să se concentreze cu totul la durerea neprihănită de văduvă năpăstuită.

Deocamdată are de rezolvat chestiuni practice. Toate ustensilele contaminate – paharele de plastic, blenderul – vor fi aruncate cât mai departe de casă. Bucătăria urmează să fie curăţată de orice urme. Doar ceştile de cafea trebuie să rămână pe masă, nespălate. Toate corvezile astea monotone vor ţine oroarea la distanţă măcar pentru o oră. Poate ăsta-i şi motivul pentru care îşi aşază mâna ei liniştitoare pe dâmbul înăuntrul căruia mă găsesc, undeva prin locul unde s-ar afla şalele mele. Un gest afectuos, de speranţă pentru viitorul nostru. Cum să mă abandoneze? Are nevoie de mine. O să luminez penumbra de inocenţă şi compasiune cu care se va vrea aureolată. Mama şi pruncul – o religie măreaţă şi-a ţesut poveştile ei cele mai frumoase în jurul acestui simbol extrem de sugestiv. Când o să şed pe genunchiul ei şi o să arăt spre cer, o s-o fac imună la orice urmărire penală. Pe de altă parte – cum mai urăsc expresia asta! –, nu s-au făcut nici un fel de pregătiri pentru sosirea mea: nu tu haine, nu tu mobilă, nu tu

pornirea nestăpânită de a înjgheba un cuib. Niciodată n-am intrat cu bună ştiinţă într-un magazin împreună cu mama. Viitorul plin de afecţiune e o fantezie.

Claude apare din baie şi se îndreaptă spre telefon. Mintea nu-i stă decât la mâncare, vrea să comande ceva de la un restaurant indian, asta murmură. Ea îl ocoleşte şi se duce să-şi vadă de propriile abluţiuni. Când ieşim, el încă vorbeşte la telefon. A abandonat mâncarea indiană în favoarea celei daneze – sandviciuri deschise, hering marinat, plăcinte cu carne[2]. Comandă în exces, un imbold firesc după ce ai comis o crimă. Când în sfârşit termină de vorbit, Trudy e şi ea gata, cosiţele îi sunt împletite, s-a spălat, şi-a pus desuuri curate, o rochie nouă şi pantofi în locul sandalelor, s-a dat cu un strop de parfum. E clar că preia comanda.

— Vezi că-i o geantă veche de pânză în dulapul de sub scări.

— Vreau să mănânc mai întâi. Mi-e foame de mor.

— Du-te. Se pot întoarce în orice clipă.

— O să fac cum cred eu de cuviinţă.

— O să faci cum îţi…

Chiar avea de gând să rostească acel cuvânt, „spun“? Ce diferenţă! Acum îl tratează ca pe un copil, după ce mai adineauri ea era animalul lui de companie. Claude ar fi putut s-o ignore. Ar fi putut să urmeze o ceartă. În schimb, el ridică receptorul. Nu sunt danezii care să confirme comanda, nu-i nici măcar acelaşi telefon. Mama a trecut în spatele lui şi i se uită peste umăr. Nu e telefonul fix, ci videointerfonul. Amândoi privesc uluiţi ecranul. Vocea care se aude e distorsionată, lipsită de registrele joase – o chemare ascuţită, pătrunzătoare.

— Te rog. Trebuie să te văd în clipa asta!

— O, Doamne, spune mama cu un dezgust vădit. Nu acum.

Dar Claude, încă iritat că i se dau ordine, are un motiv să-şi afirme autonomia. Apasă pe buton, pune receptorul la loc, după care urmează o clipă de tăcere. Cei doi n-au nimic să-şi spună. Sau au prea multe.

După care coborâm cu toţii ca s-o întâmpinăm pe poeta bufniţelor.

1. „N-om eșua de-nvârți / Șurubul îndrăznelii pân-la capăt.“ W. Shakespeare, *Macbeth*, actul I, scena 7, ed. cit., p. 351.
2. „Mâncarea pregătită pentru praznic / Sleită s-a servit apoi la nuntă“. W. Shakespeare, *Hamlet*, actul I, scena 2, ed. cit., p. 337 (în original *baked meats* = plăcinte cu carne).

Paisprezece

În timp ce coborâm scările, am vreme să reflectez mai departe asupra lipsei de hotărâre de care, din fericire, am dat dovadă când am vrut să-mi pun singur laţul de gât, contrar propriilor mele interese. Unele iniţiative sunt sortite eşecului încă dintru început, nu din laşitate, ci prin însăşi natura lor. Franz Reichelt, Croitorul Zburător, şi-a găsit sfârşitul în 1912 sărind de pe Turnul Eiffel îmbrăcat într-un costum-paraşută lăbărţat, convins că invenţia lui va salva viaţa aviatorilor. A aşteptat patruzeci de secunde înainte să sară. Când în sfârşit s-a aplecat şi a păşit în gol, din cauza curenţilor ascendenţi, pânza i s-a înfăşurat strâns în jurul trupului şi el a căzut pe pământ ca un bolovan. Datele, calculele matematice, toate i-au fost potrivnice. Şi-a săpat singur la piciorul turnului, în solul parizian îngheţat, un mic mormânt de cincisprezece centimetri adâncime.

Lucru care, atunci când Trudy face o întoarcere de o sută optzeci de grade pe palierul de la primul etaj, mă aduce iar, trecând prin moarte, la chestiunea răzbunării. Răzbunare: impulsul e instinctiv, puternic – şi scuzabil. Cel care a fost insultat, fraierit, schilodit nu poate rezista ispitei de a nutri gânduri răzbunătoare. Iar aici, mai cu seamă în acest caz extrem, când ţi-a fost omorât cineva drag, fanteziile devin incandescente. Suntem animale sociale, cândva ne ţineam unii pe alţii la distanţă recurgând la violenţă sau la ameninţarea ei, asemenea câinilor într-o haită. Ne naştem cu această încântătoare aşteptare în noi. La ce e bună o imaginaţie dacă nu să pui în scenă aceste posibilităţi sângeroase, să zăboveşti asupra

lor şi să le tot repeţi ? Îţi poţi pune în practică răzbunarea de o sută de ori în cursul unei singure nopţi de insomnie. Imboldul, intenţia la care visezi e ceva uman, firesc, şi ar trebui să ne exonerăm pe noi înşine.

Dar mâna ridicată asupra cuiva, comiterea faptei violente în sine e blestemată. O spune matematica. Nu poţi reveni la *status quo ante*, nu există alinare, dulce uşurare – sau nu una care să dureze. Doar o a doua crimă. Înainte să porneşti pe calea răzbunării, sapă două morminte, a zis Confucius. Răzbunarea destramă de la cusături o civilizaţie. E o revenire la o stare de frică permanentă, viscerală. Uitaţi-vă la nefericiţii de albanezi, intimidaţi cronic de *kanun*, cultul lor idiot pentru duşmăniile străvechi.

Aşa că exact în momentul în care punem piciorul pe palierul din faţa bibliotecii atât de dragi tatălui meu, eu m-am eliberat nu de gânduri, ci de fapte, de ideea de a-i răzbuna moartea în această viaţa sau în următoarea, cea postnatală. Şi îmi iert şi păcatul laşităţii. Dacă-l lichidez pe Claude, asta nu mi-l va aduce înapoi pe tata. Extind cele patruzeci de secunde de şovăială ale lui Reichelt la durata unei vieţi întregi. Să spunem „nu“ oricărei acţiuni pripite. Dacă mi-ar fi ieşit faza cu cordonul ombilical, atunci acesta, nu Claude, ar fi fost cauza pe care ar fi remarcat-o orice medic anatomopatolog. Un accident nefericit, ar fi scris el în raport, ceva deloc neobişnuit. Care le-ar aduce o nemeritată uşurare mamei şi unchiului meu.

Dacă scările îngăduie destul răgaz pentru un asemenea noian de gânduri, asta se întâmplă pentru că Trudy le coboară cu ritmul celui mai lent dintre lorişi. Măcar de data asta mâna ei se ţine zdravăn de balustradă. Face câte un singur pas o dată, iar uneori se opreşte, chibzuieşte, oftează. Ştiu cum stau lucrurile. Vizitatoarea va întârzia treburile casnice cruciale. Poliţia s-ar putea

întoarce. Trudy n-are deloc chef de o înfruntare geloasă pentru dreptul de posesiune. Aici e o problemă de întâietate. Mama a fost uzurpată în momentul identificării cadavrului – iar asta o roade. Elodie nu e decât o iubită recentă. Sau poate nu chiar atât de recentă. S-ar putea să fi existat dinainte de mutarea în Shoreditch. Altă rană vie de oblojit. Dar de ce să vină aici? Nu ca să primească sau să ofere mângâiere. S-ar putea să ştie sau să deţină vreo informaţie incriminatoare. Să-i arunce pe Trudy şi Claude în gura lupului. Sau să încerce un şantaj. Să discute despre pregătirile de înmormântare. Sau nimic din toate astea. Nu, nu! La câte eforturi o supun pe mama toate aceste tăgăduiri! Cât e de obositor ca, pe lângă toate celelalte (o mahmureală, o crimă, o partidă enervantă de sex, o sarcină avansată), să fie obligată să-şi impună voinţa şi să-şi manifeste ura ei îmbelşugată asupra unui oaspete.

Dar e hotărâtă. Cosiţele îi ascund gândurile de toată lumea, cu excepţia mea, în timp ce desuurile – de bumbac, nu de mătase, din câte-mi dau eu seama – şi o rochie scurtă de vară cu imprimeu, potrivit de lejeră fără să fie voluminoasă, sunt toate proaspăt puse. Braţele şi picioarele ei dezgolite şi trandafirii, unghiile de la picioare date cu ojă mov, frumuseţea ei copleşitoare şi incontestabilă sunt etalate ca să intimideze. Înfăţişarea ei aduce cu cea a unei nave de război, cu tot greementul pregătit, deşi cam fără tragere de inimă, şi cu bocaporţii tunurilor coborâţi. Un cuirasat a cărei mândră polenă de probă sunt. Coboară plutind cu mişcări ample, dar intermitente. O să facă faţă la orice va avea de înfruntat.

Când ajungem în hol, a început deja. Şi încă rău. Uşa de la intrare s-a deschis, apoi s-a închis. Elodie e înăuntru, în braţele lui Claude.

— Da, da. Gata, gata, murmură el printre propoziţiile ei frânte şi înecate în lacrimi.

— N-ar trebui. E greşit. Dar eu. Ah, îmi pare rău. Cum trebuie să fie. Pentru tine. Nu pot. Fratele lui. Nu pot să mă abţin.

Mama a rămas la piciorul scărilor, crispată din cauza suspiciunii care o încearcă – şi nu numai faţă de vizitatoare. Da, bine, suferinţă lirică.

Elodie nu ne-a zărit încă. Probabil că stă cu faţa spre uşă. Veştile pe care a venit să ni le comunice ne parvin într-un staccato de supine.

— Mâine-seară. Cincizeci de poeţi. Din toată. Ah, ce mult l-am iubit! Lectură în Bethnal. În Green Library. Sau afară. Lumânări. Câte un poem fiecare. Ne-am dori aşa de mult să fiţi acolo.

Se opreşte să-şi sufle nasul. Pentru asta se desprinde din braţele lui Claude şi atunci dă cu ochii de Trudy.

— Cincizeci de poeţi, repetă neajutorat Claude.

Ce altă idee i s-ar putea părea mai respingătoare?

— Destul de mulţi.

Elodie aproape că reuşeşte să-şi stăpânească lacrimile, dar patosul propriilor vorbe i le aduce iarăşi în ochi.

— O. Bună, Trudy. Îmi pare aşa de rău. Dacă tu sau. Aţi putea spune câteva. Dar e de-nţeles. Dacă n-o să. Dacă n-o să puteţi. Cât de greu vă.

Din cauza durerii, cuvintele i se topesc într-un soi de uguit ascuţit. Încearcă să se scuze şi într-un final auzim:

— Faţă de ce voi. Îmi pare aşa de rău! Nu se cade ca eu.

Are dreptate, după cum vede lucrurile Trudy. Uzurpată încă o dată. I-a luat-o înainte la capitolul durere, i-a luat-o înainte la capitolul jelit, aşa că ea rămâne nemişcată lângă scară. Aici, în hol, unde probabil că mai stăruie urmele unei duhori, suntem captivi într-un limb social. Ascultăm ce spune Elodie şi secundele se scurg. Şi acum? Claude are răspunsul.

— Să mergem jos. Mai e nişte Pouilly-Fumé în frigider.

— Nu. Eu am venit doar să.

— Pe-aici.

Claude o conduce şi, când trece pe lângă mama, cu siguranţă schimbă o privire cu ea – adică ochii ei plini de reproş întâlnesc cu siguranţă înălţatul lui apatic din umeri. Cele două femei nu se îmbrăţişează, nici măcar nu se ating şi nu-şi adresează nici un cuvânt în clipa când ajung la câţiva centimetri una de alta. Trudy îi lasă să o ia înainte, apoi îi urmează jos, în bucătărie, unde cei doi acuzatori, glicolul şi *smoothie*-ul din Judd Street, se ascund prin haosul atotcuprinzător în urme relevante pentru criminalişti.

— Dacă doreşti, spune mama când pune piciorul pe duşumeaua lipicioasă, sunt sigură că Claude poate să-ţi facă un sandvici.

Oferta asta nevinovată ascunde multe înţepături: e nepotrivită în ocazia de faţă, Claude n-a făcut un sandvici în viaţa lui, în casă nu există nici un pic de pâine şi nici n-ai avea ce să pui între două felii de pâine, poate doar fărâmele rămase de la alunele sărate. Şi cine ar putea mânca în condiţii sigure un sandvici într-o asemenea bucătărie? E clar că Trudy nu-i propune să-şi facă singură un sandvici. E clar că îi plasează pe Elodie şi pe Claude laolaltă, separat de ea. E o acuzaţie, o respingere, o repliere glacială împachetată într-un gest amabil. Deşi o dezaprob, sunt impresionat. Asemenea rafinamente nu se-nvaţă dintr-un podcast.

Ostilitatea arătată de Trudy are un efect benefic asupra sintaxei lui Elodie.

— N-aş putea să mănânc nimic, mulţumesc.

— Dar ai putea să bei ceva.

— Aş putea.

Urmează o suită de zgomote familiare: uşa de la frigider, clinchetul tirbuşonului care atinge neglijent sticla, pocnetul sonor al dopului scos,

paharele de aseară clătite la chiuvetă. Pouilly. Exact de cealaltă parte a fluviului faţă de Sancerre. De ce nu? E aproape şapte şi jumătate. Micile boabe de strugure, cu nuanţa lor fumurie, o să ne cadă bine într-o nouă seară londoneză fierbinte şi sufocantă. Dar eu vreau ceva mai mult de-atât. Am senzaţia că Trudy şi cu mine n-am mai mâncat de o săptămână. Stârnit de comanda făcută de Claude la telefon, râvnesc, în chip de fel însoţitor pentru vin, la o mâncare demodată, azi privită de sus: *harengs pommes à l'huile*. Heringi afumaţi, cu pielea lunecoasă, cartofi noi, cu aspect cerat, cel mai fin ulei de măsline din prima presă, ceapă, pătrunjel mărunţit… mă prăpădesc după un asemenea antreu. Ce elegant l-ar pune în valoare un Pouilly-Fumé! Dar cum s-o conving pe mama? Mi-ar fi la fel de uşor să-i tai gâtul unchiului meu. Ţara elegantă care constituia cea de-a treia opţiune a mea n-a părut niciodată mai îndepărtată ca acum.

Acum stăm cu toţii la masă. Claude toarnă vinul, paharele se ridică într-un omagiu grav adus celui decedat.

Elodie rupe tăcerea şoptind înfiorată:

— Totuşi… sinucidere. Pare ceva aşa de… aşa de atipic pentru el.

— E, păi, zice Trudy şi lasă cuvintele să plutească în aer.

A sesizat o oportunitate.

— De când îl cunoşti?

— De doi ani. De când a predat la…

— Atunci n-ai de unde să ştii de depresia lui.

Vocea domoală a mamei mă izbeşte în inimă. Ce consolare pentru ea: să se poată bizui pe o poveste coerentă despre maladii mentale şi sinucidere.

— Fratele meu n-o apucase tocmai pe calea plăcerilor.[1]

Claude, din câte încep să-mi dau seama, nu e tocmai un mincinos de prima mână.

— Nu ştiam, spune Elodie cu o voce mică. Întotdeauna s-a arătat aşa de generos! Mai ales cu noi, generaţia mai tânără, care…

— Era o cu totul altă faţă a lui.

Trudy enunţă ferm acest lucru.

— Mă bucur că studenţii lui n-au remarcat-o niciodată.

— Chiar şi când era copil, spune Claude. O dată a luat un ciocan şi a…

— N-avem timp acum de povestea asta.

Poveste pe care Trudy a făcut-o şi mai interesantă tăindu-i vorba lui Claude.

— Ai dreptate, zice el. Noi îl iubeam, indiferent cum era.

Simt cum mama îşi duce mâna la faţă ca să şi-o acopere sau ca să-şi şteargă o lacrimă.

— Dar n-a urmat niciodată vreun tratament. Pur şi simplu nu putea accepta că e bolnav.

Din vocea lui Elodie răzbate o undă de protest sau de nemulţumire care n-o să le prea placă mamei şi unchiului meu.

— N-are nici o noimă. John se ducea la Luton ca să plătească tipografia. Cu bani gheaţă. Era aşa de bucuros că poate să-şi achite datoria! Şi diseară avea programată o lectură. La Societatea de Poezie de la King’s College. Eu şi încă doi poeţi urma să citim în deschidere, cum ar veni.

— Îşi iubea poeziile, zice Claude.

Chinul prin care trece Elodie o face să ridice tonul.

— De ce să tragă pe dreapta şi să…? Aşa, pur şi simplu. Tocmai când îşi terminase volumul. Şi fusese selectat pe lista scurtă pentru Premiul Auden.

— Depresia e o chestie dură.

Claude mă surprinde cu această observaţie pertinentă.

— Toate lucrurile bune din viaţă ţi se şterg din…

Mama îl întrerupe. Vocea i-a devenit severă. I-a cam ajuns.

— Ştiu că eşti mai tânără ca mine. Dar chiar trebuie să-ţi dau mură-n gură? Editura avea datorii. El, personal, avea datorii. Era nemulţumit de scrisul lui. Urma să i se nască un copil pe care nu şi-l dorea. Nevastă-sa se futea cu frate-su. Avea o boală de piele cronică. Plus depresia. Acum ţi-e clar? Nu crezi că-i destul de nasol şi aşa, fără fiţele tale, fără lecturile tale de poezie şi premiile alea – şi-acum vii să-mi spui tu *mie* că n-are nici o noimă? Ai ajuns în patul lui. Poţi să te consideri norocoasă.

Trudy e întreruptă la rândul ei. De un ţipăt şi de zgomotul unui scaun care se răstoarnă pe podea.

În acest moment observ că tata s-a îndepărtat. Ca o particulă din fizică, în fuga sa de noi, el scapă oricărei definiţii: poetul-profesorul-editorul de succes, cu felul său categoric de a fi, hotărât să reintre cu calm în posesia casei sale, casa tatălui său, sau bietul soţ încornorat de care poţi profita, fraierul neşcolit la şcoala vieţii, copleşit de datorii, de nefericire şi de lipsa de talent. Cu cât auzim mai multe despre o versiune, cu atât suntem mai puţin dispuşi să o credem pe cealaltă.

Primul sunet pe care-l scoate Elodie e deopotrivă un cuvânt şi un hohot de plâns.

— Niciodată!

Se aşterne o tăcere prin care îl simt pe Claude, iar apoi pe mama întinzând mâna spre paharele lor cu vin.

— Habar n-aveam ce voia să spună azi-noapte. Nimic nu era adevărat! Voia să te-ntorci la el. Încerca să te facă geloasă. Niciodată n-a intenţionat să te dea afară din casă.

Vocea îi coboară în clipa în care se apleacă să ridice scaunul de jos.

— De-aia am venit. Ca să-ţi spun – şi ai face bine să pricepi totul clar. Nimic! Nimic nu s-a

întâmplat între noi. John Cairncross mi-a fost editor, prieten şi profesor. El m-a ajutat să devin scriitoare. E clar?

Eu sunt neimpresionat şi suspicios, dar ei o cred. Faptul că nu a fost iubita tatălui meu ar trebui să li se pară o uşurare, dar mă gândesc că asta lasă loc altor posibilităţi. O femeie a fost martora incomodă a tuturor motivelor pe care le avea tata ca să trăiască. Ce ghinion.

— Stai jos, îi spune Trudy încet. Te cred. Nu mai ţipa, te rog.

Claude umple iarăşi paharele. Pouilly-Fumé-ul mi se pare prea subţire şi prea pătrunzător. Poate e prea tânăr, nepotrivit pentru o asemenea ocazie. Dacă lăsăm la o parte căldura din această seară de vară, un Pomerol robust s-ar fi potrivit mai bine cu manifestarea unor emoţii puternice. Măcar de-ar exista o pivniţă, dac-aş putea coborî acum în ea, în bezna ei prăfoasă, ca să scot o sticlă din rasteluri. Să stau acolo în linişte o clipă, ţinând-o în mână, să mă chiorăsc la eticheta ei, să dau înţelept din cap când o aduc sus. Viaţa adultă, o oază îndepărtată. Nici măcar un miraj.

Îmi imaginez braţele goale ale mamei încrucişate pe masă, ochii ei limpezi şi fermi. Nimeni nu i-ar putea ghici zbuciumul din suflet. John nu a iubit-o decât pe ea. Evocarea Dubrovnikului a fost sinceră, iar mărturisirea urii pe care i-o purta, fanteziile lui de a o strânge de gât, dragostea lui pentru Elodie – toate, nişte minciuni încărcate de speranţă. Dar nu are voie să se prăbuşească, trebuie să rămână fermă. Adoptă o manieră, un aer de tatonare gravă, aparent nu lipsit de prietenie.

— Tu ai identificat cadavrul.

Acum şi Elodie e mai calmă.

— Au încercat să dea de tine. N-ai răspuns. Aveau telefonul lui şi i-au văzut apelurile către mine. Erau legate de lectura de diseară, atâta tot.

L-am rugat pe logodnicul meu să vină cu mine. Eram aşa de speriată!

— Cum arăta?

— Se referă la John, zice Claude.

— M-a surprins. Părea atât de împăcat. În afară de…

Un suspin scurt, înăbuşit.

— În afară de gura lui. Era aşa de mare, aşa de largă, se întindea aproape de la o ureche la cealaltă, ca un zâmbet dement. Cu toate astea, era închisă. Ceea ce m-a bucurat.

De jur împrejurul meu, prin pereţii şi cămăruţele purpurii de dincolo de ei, o simt pe mama cum tremură. Încă un detaliu concret ca acesta o va distruge.

1. *Hamlet*, actul I, scena 3: „OFELIA: […] Pe când ei, libertini, semeţi şi lacomi, / Păşesc pe calea plină de plăceri“, ed. cit., p. 342.

Cincisprezece

Cândva, la începuturile existenţei mele conştiente, un deget de-al meu, asupra căruia pe-atunci nu puteam exercita nici un control, a atins între picioarele mele o protuberanţă ce semăna cu un crevete. Şi, cu toate că vârful degetului şi crevetele se aflau la distanţe diferite de creierul meu, cele două s-au simţit una pe cealaltă simultan – o situaţie amuzantă din neuroştiinţă, cunoscută sub numele de problema legăturii. După câteva zile mi s-a întâmplat iarăşi, cu alt deget. S-a mai scurs un interval de dezvoltare şi am priceput implicaţiile. Biologia înseamnă destin, destinul e digital, iar în cazul acesta, binar. Era deprimant de simplu. Ciudata problemă fundamentală ce constituie esenţa fiecărei naşteri era de-acum tranşată. Ori, ori. Nimic altceva. În clipa aceea auroralã când vine cineva pe lume, nimeni nu exclamă „E o persoană!“. Ci: „E fată“, „E băiat“. Roz sau albastru – o îmbunătăţire minimă a ofertei lui Henry Ford, care asigura oricărui client maşina de culoarea dorită atâta timp cât aceasta era negru. Doar două sexe. Am fost dezamăgit. Dacă trupurile, minţile şi destinele umane sunt atât de complexe, dacă suntem mai liberi decât orice alt mamifer, atunci de unde această îngrădire a diversităţii? Am spumegat, apoi, la fel ca toată lumea, m-am potolit şi m-am descurcat cât am putut de bine cu ereditatea mea. În mod sigur, odată cu trecerea timpului, o să dau nas şi cu complexitatea. Până atunci, planul meu era să vin pe lume ca englez liber prin naştere, o creatură a postiluminismului englezo-scoţiano-francez. Personalitatea mea va fi fasonată de plăceri,

conflicte, experienţe, idei şi de judecăţile proprii, aşa cum stâncile şi copacii sunt modelaţi de ploaie, de vânt şi de trecerea timpului. În plus, aici, în recluziunea mea, am şi alte griji: problema mea cu alcoolul, necazurile familiale, un viitor incert, în care mă aşteaptă o posibilă condamnare la închisoare sau un trai în „grija“ statului, în poala neglijentă a Leviathanului, cu nişte părinţi adoptivi de la etajul al treisprezecelea.

Dar în ultima vreme, urmărind felul schimbător în care mama se raportează la crima ei, mi-am amintit de zvonurile privind o recentă dispensă în materie de albastru sau roz. Ai grijă ce-ţi doreşti. În mediul universitar există o politică nouă. Această digresiune ar putea părea irelevantă, însă intenţionez să mă înscriu la universitate de îndată ce o să pot. Fizică, limba gaelică, orice. Aşa că n-am cum să nu fiu preocupat de asta. O dispoziţie ciudată i-a cuprins pe tinerii aproape educaţi. Sunt tot mai numeroşi, câteodată şi furioşi, dar în general tânjesc după binecuvântarea autorităţii, simt nevoia ca aceasta să le valideze *identităţile* alese de ei. O nouă formă de declin al Occidentului. Sau o nouă formă de exaltare şi eliberare a sinelui. O reţea de socializare a devenit faimoasă când a propus şaptezeci şi una de opţiuni de gen – neutru, spirit dual, ambigen… orice culoare doriţi, domnule Ford. Iată că în cele din urmă biologia nu înseamnă destin, iar ăsta-i un motiv de sărbătoare. Un crevete nu e nici ceva restrictiv, nici ceva fix. Îmi declar sensibilitatea incontestabilă faţă de ceea ce sunt. Dacă se va dovedi că sunt alb, mă pot identifica drept negru. Şi viceversa. Pot declara că am o dizabilitate sau că am o dizabilitate într-un anumit context. Dacă identitatea mea e cea a unei persoane credincioase, sunt uşor de rănit, carnea mi-e sfâşiată şi îmi sângerează dacă îmi este pusă în discuţie credinţa. Odată ofensat, intru într-o stare de graţie. Dacă în preajma mea plutesc prin văzduh opinii incomode,

ca nişte îngeri căzuţi sau nişte djinni malefici (în preajma mea însemnând la mai puţin de un kilometru), o să trebuiască să apelez la camera de refugiu special amenajată în campus, dotată cu plastilină şi filme cu căţeluşi care se zbenguie, proiectate în buclă. Ah, viaţa intelectuală! S-ar putea să am nevoie de avertismente în avans în cazul în care cărţi sau idei bulversante vor ajunge să-mi ameninţe fiinţa însăşi, apropiindu-se prea tare de mine şi răsuflându-mi în faţă, în creier, ca nişte câini bolnavi.

Simt, deci exist. Să lăsăm sărăcia să cerşească şi schimbările climatice să fiarbă în iad. Dreptatea socială să se-nece în cerneală. O să fiu un activist al emoţiilor, un spirit militant care va vocifera şi va lupta, cu ajutorul lacrimilor şi al suspinelor, ca să modeleze instituţiile după individualitatea mea vulnerabilă. Identitatea îmi va fi singurul bun autentic şi nepreţuit, calea mea de acces către adevărul unic. Lumea va trebui să o iubească, să o hrănească şi să o protejeze, aşa cum o fac şi eu. Dacă universitatea mea nu mă va binecuvânta, nu mă va valida şi nu-mi va da ceea ce e limpede că-mi trebuie, o să-mi îngrop faţa în reverele prorectorului şi o să bocesc. Apoi o să-i cer demisia.

Pântecele – sau cel puţin pântecele ăsta – nu e un loc chiar aşa de rău, seamănă un pic cu un mormânt, mormântul „frumos şi intim“ dintr-unul din poemele preferate ale tatei.[1] O să transform zilele studenţiei mele într-o altă versiune de pântece, o să dau deoparte iluminismele englezoilor mâncători de rosbif, scoţălăilor şi franţujilor broscari. Hai, valea cu realul, cu faptele anoste şi cu nesuferita pretenţie de obiectivitate! Sensibilitatea e regină. Asta dacă n-o să se-apuce să se identifice drept rege.

Ştiu. Sarcasmul nu-i stă bine celui nenăscut. Şi ce rost au toate aceste digresiuni? Pentru că mama e în pas cu noile vremuri. S-ar putea să nu-

şi dea seama, dar defilează împreună cu o anumită mişcare. Statutul ei de ucigaşă e un fapt, un element al lumii exterioare. Dar asta-i gândire perimată. Mama se afirmă, se identifică drept inocentă. Chiar şi atunci când se căzneşte să cureţe urmele din bucătărie, tot nevinovată se simte şi, prin urmare, aşa şi este… aproape. Durerea, lacrimile reprezintă dovada onestităţii ei. Începe să se convingă singură cu povestea ei despre depresie şi sinucidere. Mai că ajunge să ia de bună dovada măsluită din maşină. Nu trebuie deci decât să se convingă pe ea însăşi şi atunci o să-i inducă în eroare şi pe ceilalţi cu graţie şi consecvenţă. Minciunile vor constitui adevărul *ei*. Dar toată construcţia asta a ei e nouă şi fragilă. Zâmbetul înspăimântător al tatălui meu, rânjetul acela plin de subînţelesuri care se lăţeşte rece pe chipul unui cadavru, s-ar putea s-o culce la pământ. De-aia trebuie ca Elodie să valideze sinele nevinovat al mamei. Şi de ce se apleacă acum în faţă – şi eu odată cu ea – şi ascultă plină de duioşie cuvintele poticnite ale poetei? Pentru că în scurt timp Elodie va da declaraţii la poliţie. Convingerile ei, care îi vor dirija memoria şi îi vor dicta relatările, trebuie ajustate cum se cuvine.

Spre deosebire de Trudy, Claude îşi asumă crima. El e un om al Renaşterii, un Machiavelli, un ticălos de modă veche care îşi închipuie că poate scăpa nepedepsit. Lumea nu ajunge la el prin ceaţa subiectivităţii. Ajunge refractată de prostie şi lăcomie, deformată ca prin sticlă sau prin apă, dar întipărită pe un ecran din faţa ochiului lăuntric: o minciună la fel de limpede şi de strălucitoare precum adevărul. Claude nu ştie că e prost. Dacă eşti prost, cum ai putea s-o ştii? O fi bâjbâind el printr-un hăţiş de clişee, dar înţelege foarte bine ce a făcut şi de ce. O să-şi ducă mai departe existenţa lui înfloritoare fără să arunce măcar o privire în urmă – asta dacă nu va fi prins şi pedepsit, iar atunci n-o să se învinovăţească pe sine, ci o să dea

vina pe ghinionul ce l-a lovit în vâltoarea unor evenimente aleatorii. Şi-ar putea invoca ereditatea, dreptul său de posesie pe tărâmul raţionalului. Duşmanii Iluminismului vor spune că este însuşi întruparea spiritului ei. Aiurea!

Dar eu ştiu ce vor ei să spună.

1. Referire la poezia „To His Coy Mistress“ a poetului metafizic şi omului politic englez Andrew Marvell (1621-1678).

Şaisprezece

Elodie mă eludează, ca un cântec pe care ţi-l aminteşti doar în parte… chiar aşa, o melodie neterminată. Când s-a strecurat printre noi în hol şi când încă era, în mintea noastră, iubita tatălui meu, am tras cu urechea să aud scârţâitul seducător al gecii de piele. Dar nu, azi e îmbrăcată mai cuminte – mai colorat, cred. Ar fi făcut impresie la evenimentul poetic de diseară. Când se jelea îndurerată, vocea îi era nealterată. Dar relatarea vizitei la morgă, felul cum îşi încleştase mâna pe încheietura logodnicului ei, ne-a adus aminte, cu fiecare propoziţie încheiată cu un hârâit, de accentul acela gutural, urban, savuros. Acum, când mama îşi întinde braţul peste masă ca să-i cuprindă mâna vizitatoarei într-a sa, aud iarăşi vocalele rostite cu măcăitul acela de raţă. La vederea încrederii cu care o înconjoară mama, Elodie se destinde şi, în calitatea ei de poetă, laudă poeziile tatei. Cel mai mult îi plăceau sonetele.

— Le scria într-un stil colocvial, dar erau încărcate de semnificaţie şi extrem de muzicale.

Faptul că foloseşte timpul trecut e corect, dar jignitor. Vorbeşte de parcă moartea lui John Cairncross ar fi pe deplin confirmată, asimilată şi recunoscută public, o moarte din care istoria a alungat orice durere, precum Jefuirea Romei. Pe Trudy o s-o deranjeze mai tare decât pe mine. Eu am fost condiţionat să-i consider poezia un chix. Azi totul e supus reevaluării.

Cu o voce căreia lipsa de sinceritate i-a conferit o notă gravă, Trudy zice:

— O să treacă multă vreme până când ne vom da seama de adevărata sa anvergură ca poet.

— O, da, o, da! Dar deja ne-am făcut o impresie. E peste Hughes. E acolo sus, lângă Fenton, Heaney şi Plath.

— Nume importante, ce să mai, zice Claude.

Asta-i problema mea cu Elodie. Ce caută ea aici? Dansează ca un coribant dement, imaginea ei e când clară, când estompată. Faptul că-l ridică în slăvi pe tata poate fi un mod de a o consola pe mama. Dacă aşa stau lucrurile, e o strategie proastă. Sau durerea îi afectează judecata. Asta e ceva scuzabil. Sau simte că importanţa sa depinde de a protectorului ei. Asta nu e scuzabil. Sau a venit să afle cine i-a omorât iubitul. Asta e interesant.

Oare ar trebui s-o simpatizez sau să n-am încredere în ea?

Mamei îi place de ea şi nu vrea să-i elibereze mâna.

— Tu ştii mai bine ca mine. Pentru un asemenea talent trebuie să plăteşti. Nu numai în ceea ce te priveşte. Eşti amabil cu toţi cei care nu-ţi sunt apropiaţi. Şi cu străinii. Iar oamenii spun: „E aproape la fel de amabil ca Heaney“. Nu că l-aş fi cunoscut ori citit vreodată. Dar sub această aparenţă John îndura nişte chinuri…

— Nu!

— Lipsă de încredere în sine. Suferinţă mentală permanentă. Îi hărţuia pe cei pe care-i iubea. Dar cel mai mult se chinuia pe el însuşi. Apoi, în fine, poezia ajunge să fie scrisă…

— Şi uite că iese şi soarele.

Claude a prins ideea cumnatei sale.

Aceasta spune cu glas tare, ca să-l acopere:

— Stil colocvial, zici? Ducea o lungă şi sângeroasă bătălie ca să şi-l smulgă din suflet…

— O!

— Şi-a distrus viaţa personală. Iar acum…

Vocea i se îneacă şi nu poate rosti acel cuvinţel care include prezentul fatidic. Într-o asemenea zi, care stă sub semnul reevaluării, s-ar

putea să mă înşel. Deşi mereu mi s-a părut că tata scria repede, cu o uşurinţă condamnabilă. Şi chiar fusese acuzat de asta într-o recenzie pe care ne-a citit-o o dată cu voce tare, ca să-şi arate indiferenţa. L-am auzit cum îi spunea mamei în timpul uneia dintre vizitele sale triste: dacă nu-ţi iese din prima, atunci n-are rost să-ţi mai iasă deloc. Uşurinţa are o graţie aparte. Toată arta aspiră să fie ca arta lui Mozart. Apoi a râs de propria-i infatuare. Trudy nu-şi aminteşte. Şi n-o să-şi dea seama niciodată că exact în momentele în care minţea în privinţa sănătăţii mentale a tatei, poezia lui îi îmbogăţea modul de exprimare. Hărţuia? Smulge? Suflet? Haine de împrumut!

Însă au făcut impresie. Mamă insensibilă, se pricepe la lucruri din astea.

Elodie şopteşte:

— Habar n-am avut.

Urmează iar o tăcere. Trudy aşteaptă concentrată, ca un pescar care şi-a lansat musca la marele fix. Claude dă să rostească un cuvânt, de fapt doar o vocală, retezată – bănuiesc – de privirea ei.

Vizitatoarea noastră începe pe un ton dramatic:

— Toate indicaţiile lui John mi s-au întipărit în inimă. Când să rupi un vers. „Niciodată la nimereală. Trebuie să deţii tot timpul controlul. Creează sens, unităţi de sens. Alege, alege, alege.“ Şi să stăpâneşti regulile scandării în aşa fel încât „să rupi ritmul cu bună ştiinţă“. Apoi: „Forma nu e o închisoare. E un prieten vechi de care doar te prefaci că te desprinzi“. Şi sentimentele. Spunea: „Nu-ţi pune sufletul pe masă. Un singur detaliu poate dezvălui întregul adevăr“. Şi, de asemenea, „Scrie pentru voce, nu pentru pagină, scrie pentru seara haotică din sala parohiei“. Ne-a pus să-l citim pe James Fenton ca să vedem geniul troheului. După care ne-a dat o temă pentru următoarea săptămână: un poem de patru strofe în

tetrametri trohaici catalectici. Am râs la auzul acestui galimatias. Ne-a pus să intonăm un exemplu, o poezie pentru copii: „Hai, fetiţe şi băieţi“. Apoi a recitat din memorie „Cântec de toamnă“ de Auden: „Frunze cad, se veştejesc, / Ale bonei flori pălesc“. De ce pare aşa de efect silaba lipsă de la capătul versului? N-am ştiut să-i răspundem. Dar un poem cu silaba absentă reintrodusă? „Wendy, mă dezbrac în pripă, / Wendy-n aşternut m-alintă.“ Ştia în întregime „Jocuri de salon pe lângă Newbury“ al lui Betjeman şi ne-a făcut să ne hlizim. Aşa că pentru tema aia am scris eu primul meu poem cu bufniţe – în acelaşi metru cu cel din „Cântec de toamnă“… Ne-a pus să ne învăţăm pe dinafară poeziile cele mai percutante. Ca să părem curajoşi la prima noastră lectură publică, să stăm pe scenă fără foi în mâini. Când mă gândeam aşa, mă şi lua cu leşin. Na, că am început să vorbesc în trohei!

Discuţia despre scandare nu prezintă interes decât pentru mine. Simt cum mama îşi pierde răbdarea. Toată povestea se lungeşte prea mult. Dacă aş avea o respiraţie pe care să mi-o ţin, acum mi-aş ţine-o.

— Ne plătea băuturile, ne împrumuta bani pe care nu-i mai înapoiam niciodată, ne asculta plin de bunăvoinţă poveştile despre problemele noastre amoroase, certurile cu părinţii şi aşa-zisele blocaje de scriitor. A plătit o dată cauţiunea unui poet aspirant din grupul nostru, care se îmbătase şi făcuse scandal. A trimis scrisori ca să ne obţină burse sau slujbe umile la rubricile de cultură ale ziarelor. Ne plăceau poeţii care-i plăceau şi lui, ne însuşeam opiniile lui. Îi ascultam prelegerile de la radio, mergeam la lecturile de poezie la care ne trimitea. Şi ne duceam la ale lui. Îi învăţaserăm poemele, anecdotele, expresiile. Am crezut că îl cunoaştem. Nu ne-a trecut niciodată prin cap că John, omul în toată firea, marele preot, avea şi el problemele lui. Ori că se îndoia de poeziile lui aşa

cum ne îndoiam şi noi de ale noastre. Pe noi nu ne preocupau decât sexul şi banii. Nicidecum chinurile lui sufleteşti. Dac-am fi ştiut…

Musca a fost înghiţită, firul slăbit s-a încordat şi a vibrat, iar acum captura era în juvelnic. Simt cum mama se destinde.

Particula aceea misterioasă care e tata capătă masă, creşte în importanţă şi onestitate. Sunt prins între mândrie şi vină.

Cu o voce binevoitoare şi plină de curaj, Trudy zice:

— N-ar fi schimbat cu nimic situaţia. Nu trebuie să te învinovăţeşti. Noi ştiam totul, Claude şi cu mine. Şi am încercat tot ce se putea încerca.

La auzul numelui său, Claude prinde viaţă şi îşi drege glasul.

— N-aveai ce să mai ajuţi. Era propriul său duşman – şi cel mai mare.

— Înainte să pleci, aş vrea să-ţi dau ceva, spune Trudy. Nu-i mare lucru.

Urcăm scările spre hol şi apoi pe cele spre primul etaj, mama şi eu cu mişcări lugubre, Elodie imediat în urma noastră. Precis că urmăreşte să-i dea lui Claude posibilitatea să strângă tot ce trebuie aruncat. Am ajuns în bibliotecă. O aud pe poetă cum trage aer în piept la vederea celor trei pereţi acoperiţi de sus până jos cu poezie.

— Îmi pare rău că aici miroase aşa de tare a mucegai.

Deja. Cărţile, până şi aerul din bibliotecă sunt îndoliate.

— Aş vrea să iei una.

— Ah, n-aş putea! N-ar fi mai bine să o păstrezi aşa, intactă?

— Vreau eu să iei una. Şi aşa ar fi vrut şi el.

Aşa că stăm acolo cât se hotărăşte Elodie.

E jenată, drept care se mişcă rapid. Se întoarce ca să ne arate ce şi-a ales.

— Are şi semnătura lui John. Peter Porter, *Preţul gravităţii*. Conţine şi „Ceremonie funebră“.

Tot tetrametri. E superbă.

— A, da. A venit o dată la cină. Aşa cred.

În momentul când rosteşte acest ultim cuvânt, sună soneria. Mai tare şi mai lung ca de obicei. Mama se crispează, inima începe să-i bubuie în piept. Oare de ce-i aşa de îngrozită?

— Ştiu că o să vină multă lume să vă viziteze. Îți mulţumesc foarte…

— Şşşt!

Ne ducem fără zgomot pe palier. Trudy se apleacă prudentă peste balustradă. Mare atenţie acum. De la distanţă răzbate până la noi vocea lui Claude, care vorbeşte la videointerfon, apoi zgomotul paşilor lui urcând din bucătărie.

— La dracu', şopteşte mama.

— Te simţi bine? Vrei să stai jos?

— Da, cred că da.

Ne retragem în cameră, e mai bine să nu putem fi văzuţi direct de jos, de la intrare. Elodie o ajută pe mama să se aşeze în fotoliul cu pielea crăpată în care visa cu ochii deschişi în timp ce soţul ei îi recita poezii.

Auzim uşa de la intrare deschizându-se, murmurul vocilor, apoi uşa care se închide. După aceea un singur rând de paşi traversează iarăşi holul. Desigur, comanda de la restaurantul danez, sandviciurile deschise, visul meu cu heringi pe cale să se împlinească – măcar în parte.

Trudy îşi dă şi ea seama de toate astea.

— Te conduc.

Jos, când să iasă pe uşă, Elodie se întoarce să-i spună lui Trudy:

— Mâine-dimineaţă, la ora nouă, trebuie să mă prezint la secţia de poliţie.

— Îmi pare aşa de rău. O să-ţi fie foarte greu. Spune-le tot ce ştii şi gata.

— O să le spun. Îţi mulţumesc. Şi mulţumesc pentru carte.

Se îmbrăţişează şi se sărută, apoi Elodie pleacă. Aş zice că a obţinut lucrul pentru care

venise.

Ne întoarcem în bucătărie. Mă simt ciudat. Lihnit de foame. Epuizat. Disperat. Grija mea cea mai mare e că Trudy o să-i spună lui Claude că nu poate vedea mâncare în faţa ochilor. Nu după ce a auzit soneria sunând. Frica e ca un vomitiv. O să mor înainte să mă nasc – o moarte umilă.[1] Dar ea cu mine şi cu foamea suntem unul şi acelaşi sistem şi, cum era de aşteptat, dăm iama în cutiile acoperite cu folie de aluminiu. Ea şi Claude mănâncă repede, stând în picioare lângă masa din bucătărie, pe care încă s-ar putea să mai zacă ceştile de cafea de ieri.

Claude spune cu gura plină:

— Totu-i rezolvat?

Hering marinat, castraveciori cornişon, o felie de lămâie pe pâine de secară. Nu le ia mult ca să ajungă la mine. Curând îmi biciuie simţurile o mireasmă pătrunzătoare, mai sărată decât sângele, gustul pregnant al stropilor apei de mare pe vastele drumuri libere ale oceanului, unde bancuri singuratice de heringi lunecă spre miazănoapte prin apele întunecate, curate şi reci ca gheaţa. O briză arctică tăioasă îmi inundă necontenit chipul, de parcă aş sta plin de îndrăzneală la prova unei corăbii neînfricate care se îndreaptă spre libertatea glaciară. Asta pentru că Trudy înfulecă un sandvici deschis după altul şi o ţine tot aşa până când nu mai e în stare decât să muşte o dată dintr-unul, apoi să-l lase jos. Se clatină pe picioare, are nevoie de un scaun.

— Chiar c-a fost bun, geme ea. Uite, mi-au dat lacrimile. Plâng de plăcere.

— Am plecat, zice Claude. Poţi să stai şi să plângi singură.

De multă vreme am devenit aproape prea mare pentru locul ăsta în care stau. Acum chiar că sunt prea mare. Toate membrele îmi sunt strânse tare la piept, iar capul mi-e înţepenit în locul singurei mele ieşiri posibile. O port pe mama ca pe

o şapcă prea strâmtă. Mă doare spinarea, îmi lipseşte vlaga, trebuie să mi se taie unghiile, sunt istovit şi tot lâncezesc în amurgul acesta unde apatia nu anihilează gândirea, ci dimpotrivă, îi dă frâu liber. Foame, apoi somn. Odată ce o nevoie e ostoită, alta îi ia locul. *Ad infinitum*, până când nevoile devin doar nişte mofturi, nişte răsfăţuri. Ceva de aici se apropie de însăşi esenţa condiţiei noastre. Dar asta-i pentru alţii. M-am ameţit, acum heringii mă iau şi mă poartă cu ei, stau pe umerii unui banc gigantic, îndreptându-mă spre nord, iar de acolo o să aud nu muzica focilor şi a gheţii care scrâşneşte, ci pe cea a dovezilor făcute să dispară, a apei care curge din robinetele deschise, a clăbucilor care se sparg, o să aud dangătul din miez de noapte al oalelor, scaunele întoarse cu picioarele-n sus şi puse pe masă, pentru a lăsa liberă podeaua plină de fărâme de mâncare, păr uman şi căcăreze de şoareci împrăştiate peste tot. Da, am fost acolo când Claude a ademenit-o iarăşi pe mama în pat, a numit-o şoricelul lui, a ciupit-o tare de sfârcuri, i-a umplut obrajii cu răsuflarea lui mincinoasă şi cu limba lui umflată de clişee.

Şi n-am făcut nimic.

1. În original *„a meagre death“*. Trimitere la W. Shakespeare, *Eduard al III-lea*, actul III, scena 3: *„To senseless images of meagre death“* („Pradă hârcii descărnate“, traducere din limba engleză de George Volceanov, în W. Shakespeare, *Opere*, vol. IX, ediţie îngrijită de George Volceanov, Editura Tracus Arte, Bucureşti, 2014, p. 113).

Şaptesprezece

Mă trezesc într-o linişte aproape deplină şi-mi dau seama că stau la orizontală. Ca de fiecare dată, ciulesc urechile. Dincolo de ritmul tenace al inimii lui Trudy, dincolo de oftaturile ei şi de un scârţâit aproape imperceptibil al cutiei toracice, se aud murmurele şi picurările unui trup menţinut în viaţă de reţele ascunse care-i poartă de grijă şi-l reglează, asemenea unui oraş bine administrat în toiul nopţii. De dincolo de pereţii săi răzbate tumultul ritmic al sforăielii unchiului meu, totuşi mai domol decât de obicei. Din afara camerei nu se aude nici cel mai slab freamăt al traficului. Altcândva m-aş fi răsucit cât de bine aş fi putut şi m-aş fi afundat înapoi într-un somn fără vise. Acum însă o aşchie, un adevăr tăios din ziua anterioară străpunge urzeala fină a somnului. Apoi totul, toţi, mica şi entuziasta distribuţie se strecoară prin ruptură. Cine e primul? Tatăl meu zâmbitor, însoţit de noile şi complicatele zvonuri despre bunăvoinţa şi talentul său. Mama de care sunt legat – legat prin iubire şi ură. Claude cel priapic şi satanic. Elodie, poeta scrutătoare, dactilul nedemn de încredere. Şi eu, laşul care s-a scutit singur de răzbunare şi de orice altceva în afară de gânduri. Aceste cinci personaje se învârt prin faţa ochilor mei, jucându-şi rolurile în evenimente, aşa cum s-au petrecut ele, apoi aşa cum ar fi putut să se petreacă şi aşa cum ar putea încă să se petreacă. Îmi lipseşte orice putere de a dirija acţiunea. Nu pot decât să privesc. Orele se scurg.

Mai târziu mă trezesc nişte voci. Stau într-o poziţie înclinată, ceea ce sugerează că mama şade

în pat în capul oaselor, sprijinită în perne. Traficul de afară nu e la fel de intens ca de obicei. Aş zice că e şase dimineaţa. Prima mea grijă e că s-ar putea să ne aştepte o vizită matinală la Zidul Morţii. Dar nu, nici măcar nu se ating. Doar discută. Au avut parte de plăceri cât să le ajungă măcar până la prânz, lucru care poate oferi acum un prilej de ranchiună, reflecţie sau chiar regret. Ei au ales prima variantă. Mama vorbeşte pe tonul ei inexpresiv la care apelează când vrea să dea glas resentimentelor. Prima frază cu cap şi coadă pe care reuşesc s-o înţeleg e următoarea:

— Dacă n-ai fi apărut în viaţa mea, astăzi John ar mai trăi.

Claude stă şi se gândeşte.

— Tot aşa şi dacă nici tu n-ai fi apărut în a mea.

După această mutare care o blochează, se aşterne un moment de tăcere. Trudy îşi reia încercările.

— Ai transformat o joacă prostească în altceva atunci când ai adus chestia aia acasă.

— Chestia pe care tu însăţi l-ai făcut s-o bea.

— Dacă n-ai…

— Ascultă. Scumpetea mea.

Vorba de alint e mai degrabă o ameninţare. Claude trage aer în piept şi stă iarăşi să cugete. Ştie că trebuie să fie drăguţ. Dar în absenţa dorinţei, a promisiunii unei recompense erotice, îi vine greu să fie aşa. Se simte că are gâtlejul tensionat.

— Totul merge *bine*. Nu-i un caz de crimă. O să reuşim. Fătuca aia o să spună ce trebuie.

— Asta datorită mie.

— Asta datorită ţie, corect. Cu certificatul de deces stăm bine. Cu testamentul stăm bine. Crematoriul şi alte alea, bine. Copilul şi casa de vânzare, bine…

— Dar patru milioane şi jumătate…

— E *bine*. În caz de cel mai rău caz, trecem la planul cu planul de rezervă – e bine.

Doar sintaxa te-ar putea face să crezi că sunt de vânzare. Dar în clipa când o să mă nasc, o să fiu la liber. Sau fără nici o valoare.

Trudy repetă pe un ton dispreţuitor:

— Patru milioane şi jumătate.

— Rapid. Fără multe întrebări.

Un catehism al îndrăgostiţilor, prin care or mai fi trecut şi înainte. Nu-i ascult tot timpul. Ea zice: „Ce-i graba asta?“. El zice: „În caz că lucrurile merg prost“. Ea zice: „De ce-aş avea încredere în tine?“. El zice: „N-ai de ales“.

Să fi venit deja actele pentru vânzarea casei? Le-o fi semnat? Nu ştiu. Uneori mai aţipesc şi nu aud totul. Şi nici nu-mi pasă. Cum eu nu deţin nimic, proprietatea nu e grija mea. Zgârie-nori, barăci de tablă şi toate podurile şi templele de pe lume. Puteţi să le păstraţi. Interesele mele sunt strict post-partum, amprenta în piatră care marchează locul unde începe înălţarea, mielul însângerat care se ridică la cer. Mereu în sus. Aer cald fără balon. Ia-mă cu tine, azvârle balastul. Dă-mi şansa la o *încercare*, dă-mi viaţa de apoi, paradisul pe pământ, ba chiar şi iadul, etajul al treisprezecelea. Pot să suport. Cred în viaţa de după naştere, deşi ştiu că e greu să diferenţiezi speranţa de realitate. Mă mulţumesc cu ceva mai puţin decât eternitatea. De trei ori douăzeci şi încă zece? Împachetează-i, îi iau. Cât despre speranţă – am auzit de cele mai recente masacre comise în căutarea visurilor despre viaţa de după. Haos în lumea de aici, fericire în cea de dincolo. Pe Boulevard Voltaire tineri cu bărbi proaspăt lăsate, cu piele frumoasă şi puşti de asalt, privesc fix în ochii frumoşi şi neîncrezători ai propriei lor generaţii. Nu ura i-a ucis pe toţi acei oameni nevinovaţi, ci credinţa, spectrul acela hămesit şi încă respectat, chiar şi în cartierele cele mai paşnice. Cu multă vreme în urmă cineva a

proclamat convingerea neîntemeiată drept virtute. Acum oameni dintre cei mai civilizaţi spun că aşa şi este. I-am ascultat duminica dimineaţa în transmisiile radio din incintele catedralelor. Fantasmele cele mai virtuoase ale Europei, religia şi – când aceasta a pierdut teren – utopiile atee burduşite cu dovezi ştiinţifice au pârjolit pământul din veacul al X-lea până în cel de-al XX-lea. Şi iată-le cum vin iarăşi, după ce s-au stârnit în Orient, în căutarea propriei domnii de o mie de ani, învăţându-i pe copilaşi să taie beregatele ursuleţilor. Şi iată-mă şi pe mine, cu credinţa mea locală în viaţa de după. Ştiu că e mai mult decât o emisiune la radio. Vocile pe care le aud nu sunt în capul meu – sau nu doar acolo. Cred că va veni şi vremea mea. Şi eu sunt virtuos.

***

Dimineaţa se scurge fără evenimente. Schimbul de replici pline de sarcasm înăbuşit dintre Trudy şi Claude se poticneşte, apoi cedează locul unor ore de somn, după care ea îl lasă dormind şi face un duş. În căldura stropilor de apă care îşi înteţesc răpăitul monoton şi auzind fredonatul armonios al mamei, mă cuprinde o stare inexplicabilă de bucurie şi exaltare. Nu mă pot abţine, nu-mi pot stăvili fericirea. Să fie efectul unor hormoni de împrumut? Văd o lume aurie[1], chiar dacă nuanţa cu pricina nu e decât un nume. Ştiu că pe paleta cromatică e undeva lângă galben, care-i tot doar un cuvânt. Dar auriu sună bine, îl simt, îl gust acolo unde apa fierbinte se prăbuşeşte ca o cascadă peste partea din spate a ţestei mele. Nu-mi amintesc să mai fi trăit o asemenea desfătare senină. Sunt gata, voi veni, lumea o să mă prindă şi o să aibă grijă de mine, pentru că nu-mi va putea rezista. Vin la pahar, nu prin placentă,

cărţi citite direct la lumina lămpii, muzică de Bach, plimbări pe ţărmul mării, săruturi sub clar de lună. Din ce-am învăţat până acum reiese că toate aceste plăceri sunt ieftine, accesibile şi mă aşteaptă. Chiar şi în clipa când vuietul apei încetează, când pătrundem într-un aer mai rece şi sunt zgâlţâit până mi se înceţoşează mintea de prosopul cu care se şterge Trudy, am impresia că îmi răsună cântece în cap. Coruri îngereşti!

Altă zi caniculară, altă îmbrăcăminte uşoară de bumbac cu imprimeu, sandalele de ieri, nici un parfum, pentru că săpunul ei, dacă e cel pe care i l-a dăruit Claude, are aromă de gardenie şi paciuli. Azi nu-şi împleteşte părul. În loc de asta, două chestii de plastic – viu colorate, sunt sigur de asta – prinse deasupra urechilor îi ţin părul strâns de-o parte şi de alta a capului. Simt cum buna dispoziţie începe să mi se năruie în momentul când ne apucăm să coborâm scările atât de familiare. Tocmai acum să uit minute în şir de tata! Intrăm într-o bucătărie curată, iar ordinea nefirească ce domneşte în ea e tributul pe care i l-a adus mama azi-noapte. Ceremonia ei funebră. Acustica s-a modificat, podeaua nu i se mai lipeşte de sandale. Muştele s-au mutat în alte raiuri. Când se îndreaptă spre cafetieră, mama probabil că se gândeşte, aşa cum mă gândesc şi eu, că Elodie va fi terminat cu declaraţiile la poliţie. Acum oamenii legii probabil că îşi confirmă sau îşi părăsesc primele impresii. Practic, pentru noi deocamdată ambele variante sunt adevărate simultan. În faţa noastră poteca pare să se bifurce, însă e deja bifurcată. Oricum ar fi, ni se va face o vizită.

Întinde mâna ca să culeagă dintr-un dulap cutia de tablă cu cafea măcinată şi filtrele de hârtie, deschide robinetul de apă rece, umple cana cafetierei, ia o lingură. Mai toate ceştile sunt curate. Mama pune două pe masă. E un anumit patos în rutina asta familiară, în zgomotele făcute de obiectele casnice care ating suprafeţe. Şi în

oftatul uşor pe care îl scoate mama când îşi răsuceşte sau îşi încovoaie forma noastră greoaie. Deja înţeleg clar cât de mare e partea din viaţă care e uitată chiar în clipa când se desfăşoară. În fapt, cea mai mare parte. Prezentul neobservat care se deşiră, îndepărtându-se de noi, rostogolirea lină a gândurilor neînsemnate, demult uitatul miracol al existenţei. Când n-o să mai aibă douăzeci şi opt de ani şi n-o să mai fie însărcinată sau frumoasă şi nici măcar liberă, nu-şi va mai aminti cum a pus jos lingura, nici sunetul pe care l-a scos aceasta când a atins blatul de gresie şi nici rochia pe care a purtat-o azi, atingerea cureluşei sandalei între degetele de la picioare, fierbinţeala verii, zgomotul alb al oraşului dincolo de zidurile casei, ciripitul unei păsări, izbucnit brusc lângă o fereastră închisă. Toate-s deja duse.

Dar astăzi e o zi specială. Dacă mama tinde să uite prezentul, asta se datorează faptului că inima ei e deja în viitor – un viitor care se apropie. Se gândeşte la minciunile pe care va fi nevoită să le spună şi la faptul că vor trebui să se potrivească şi să se completeze cu cele ale lui Claude. Simte o presiune, senzaţia pe care o avea înainte de un examen. Un fior rece în stomac, picioarele care i se înmoaie mai jos de genunchi, tendinţa de a căsca. Trebuie să-şi amintească replicile. Cum costurile unui eşec sunt mai mari, e mai interesant decât orice test de la şcoală. Ar putea încerca să se convingă spunându-şi, cum făcea odată în copilărie: „De fapt nimeni n-o să moară cu adevărat“. N-o să meargă. O compătimesc. O iubesc.

Acum simt nevoia s-o protejez. Nu reuşesc să alung întru totul gândul bun de nimic că cei foarte frumoşi ar trebui să trăiască după alte legi. Un chip aşa cum mi-am imaginat eu că ar fi al ei ar trebui tratat cu un respect aparte. În cazul ei închisoarea ar echivala cu o crimă. Ceva împotriva firii. Se simte deja nostalgia în acest moment casnic. E un

lucru de preţ, un giuvaier de pus în depozitul memoriei. Mă bucur doar eu de ea, aici, în bucătăria curată, în lumina soarelui şi în tihnă, în vreme ce Claude îşi pierde dimineaţa dormind. Ar trebui să fim apropiaţi, ea şi cu mine, mai apropiaţi decât doi îndrăgostiţi. Ar trebui să ne şoptim ceva unul altuia.

Poate rămas-bun.

1. În original *golden* = auriu, dar şi minunat, înfloritor.

Optsprezece

Pe la începutul după-amiezii sună telefonul şi viitorul se prezintă. Inspector-şef Clare Allison, căreia i s-a repartizat cazul. Vocea îi pare binevoitoare, fără nici o inflexiune acuzatoare. Ar putea fi un semn rău.

Suntem iarăşi în bucătărie. Claude răspunde la telefon. În cealaltă mână ţine prima ceaşcă de cafea a zilei. Trudy stă aproape de el şi auzim ambele voci, de la un capăt şi de la celălalt al firului. *Caz?* Cuvântul conţine în el ceva ameninţător. Inspector-*şef*? Nici asta nu-i de prea mare folos.

Evaluez neliniştea unchiului meu după zelul cu care vine în întâmpinarea interlocutoarei.

— O, da. Da! Evident. Chiar vă rog.

Inspectorul-şef Clare Allison are de gând să ne facă o vizită. Conform procedurii, ei doi ar trebui să vină la secţie pentru o discuţie. Sau să dea declaraţii, dacă e cazul. Cu toate astea, date fiind sarcina avansată a lui Trudy şi durerea membrilor familiei, inspectorul-şef şi un inspector o să treacă ei pe-aici cam într-o oră. Ar vrea să arunce o privire la locul unde decedatul a avut ultima dată contact cu cineva.

Această ultimă afirmaţie, care mie îmi pare inocentă şi absolut rezonabilă, îi provoacă lui Claude un acces de ospitalitate frenetică.

— Chiar vă rog să treceţi. Minunat. Sigur. Oricând, ne găsiţi aici. Aşa să faceţi. De-abia aşteptăm. O să…

Ea închide. Claude se întoarce spre noi, probabil livid la faţă, şi zice dezamăgit:

— Ah.

Trudy nu se poate abţine să îl imite:

— *Stăm… bine*, nu?

— Ce-i faza asta cu *cazul*? Că doar nu-i vorba de o crimă.

Se adresează unei asistenţe imaginare, unui sfat al bătrânilor. Unui juriu.

— Nu-mi place, murmură mama mai mult pentru sine – ori pentru mine, cum mi-ar plăcea să cred. Nu-mi place, *nu-mi place*.

— Era o chestie de care trebuia să se ocupe medicul legist.

Claude se îndepărtează tulburat, dă ocol bucătăriei şi revine indignat la noi. Acum plângerea lui îi e adresată lui Trudy.

— Asta *nu* e problema poliţiei.

— Zău? exclamă mama. Păi, atunci ia sun-o tu pe doamna inspector şi pune lucrurile în ordine.

— Poeta aia. Ştiam eu că nu putem avea încredere în ea.

Înţelegem că Elodie era, într-un fel, în responsabilitatea mamei, deci asta ar trebui luată ca un soi de acuzaţie.

— Ţi-a plăcut de ea.

— Ai spus că o să ne fie de folos.

— Ţi-a plăcut de ea.

Însă reiterarea seacă a acestor cuvinte nu pare să-l scoată din sărite.

— Cui nu i-ar plăcea? Şi cui îi pasă?

— Mie-mi pasă.

Mă întreb încă o dată ce aş avea de câştigat dacă ei se ceartă. Asta i-ar putea duce la pierzanie. Caz în care Trudy n-o să mă mai părăsească. Am auzit-o spunând că mamele care îşi alăptează copiii se bucură de un trai mai bun în puşcărie. Dar o să-mi pierd dreptul meu dobândit prin naştere, visul întregii umanităţi, adică libertatea. Atâta timp cât sunt împreună, acţionând ca o echipă, s-ar putea să scape. Caz în care o să mă abandoneze. N-o să am mamă, dar o să fiu liber. Deci cum să fie? Am mai trecut prin asta şi înainte şi

întotdeauna m-am întors în acelaşi loc sfânt, la singura decizie principială. O să-mi risc confortul material şi o să-mi încerc norocul în lumea largă. Am fost prizonier prea multă vreme. Votez pentru libertate. Ucigaşii trebuie să scape. Aşadar, acum, până nu degenerează discuţia despre Elodie, ar fi momentul să-i mai ard un şut mamei, ca s-o distrag şi să nu se mai ia la harţă cu realitatea fascinantă a existenţei mele. Nu o dată, nu de două ori, ci numărul magic din toate poveştile tari din vechime. De trei ori, aşa cum s-a lepădat Petru de Isus.

— O, o, o!

Exclamaţiile ei sună aproape ca un cântec. Claude îi trage un scaun şi îi aduce un pahar cu apă.

— Ai transpirat.

— Păi, mi-e cald.

Claude încearcă ferestrele. N-au mai fost clintite de ani de zile. Caută în frigider nişte gheaţă. Tăviţele sunt goale, conţinutul lor tocmai a fost sacrificat pentru cele trei rânduri de gin tonic băute ceva mai înainte. Aşa că nu-i rămâne decât să se aşeze în faţa ei şi s-o asigure de solidaritatea lui răcoritoare.

— O să fie bine.

— Ba nu, n-o să fie.

Tăcerea lui pare s-o aprobe. Mă gândeam la o a patra lovitură, dar toanele lui Trudy sunt periculoase. Ar putea să sară la atac şi să provoace o ripostă primejdioasă.

După o pauză, Claude spune pe un ton mai potolit:

— Ar trebui să recapitulăm totul pentru ultima oară.

— Ce-ai zice de un avocat?

— Acum e un pic cam târziu.

— Să le spunem că nu stăm de vorbă decât în prezenţa unuia.

— N-o să dea bine câtă vreme ei vin doar ca să purtăm o discuţie.

— Tare nu-mi place asta.

— Ar trebui să recapitulăm totul pentru ultima oară.

Dar nu mai recapitulează nimic. Stau aşa, stupefiaţi, şi se gândesc cum se apropie inspectorul-şef Allison. De-acum, „cam într-o oră“ ar putea să însemne în câteva minute. De vreme ce ştiu totul, aproape totul, sunt părtaş la crimă – evident, ferit de riscul de a fi luat la întrebări, dar înspăimântat. Şi totodată curios, nerăbdător să văd iscusinţa inspectorului. Cineva descuiat la minte i-ar putea face pe ăştia doi să cedeze în câteva minute. Pe Trudy o va da de gol nervozitatea, pe Claude, prostia.

Încerc să localizez ceştile de cafea din dimineaţa când tata a venit în vizită. Au fost mutate, îmi zic acum, şi aşteaptă nespălate lângă chiuveta din bucătărie. ADN-ul de pe una din ele va dovedi că mama şi unchiul meu spun adevărul. Resturile de la mâncarea daneză or fi şi ele prin zonă.

— Repede, spune într-un târziu Claude. Haide. Unde a început scandalul?

— În bucătărie.

— Nu. În pragul uşii. De la ce v-aţi luat?

— De la bani.

— Nu. Fiindcă voia să te dea afară. De când era deprimat?

— De ani de zile.

— De luni de zile. Câţi bani i-am împrumutat?

— O mie.

— Cinci. Doamne. Trudy.

— Sunt gravidă. Ştii că asta te tâmpeşte.

— Tu însăţi ai zis-o ieri. Totul aşa cum s-a întâmplat, minus *smoothie*-urile, plus cearta.

— Plus mănuşile. Minus faptul că intenţiona să se mute înapoi în casă.

— O, Doamne, da. Înc-o dată. De ce era deprimat?

— Din cauza noastră. A datoriilor. A muncii lui. A copilului.

— Bun.

O iau de la capăt pentru a doua oară. La a treia, sună mai bine. Ce scârboasă e complicitatea asta a mea: să ajung să le doresc succes!

— Păi, atunci zi-o.

— Cum s-a întâmplat, minus *smoothie*-urile, plus cearta şi mănuşile, minus depresia, plus faptul că intenţiona să se mute înapoi în casă.

— Nu. În pula mea! Trudy. Cum a fost. *Plus* depresia, minus *smoothie*-urile, plus cearta, plus mănuşile, minus faptul că intenţiona să se mute înapoi în casă.

Soneria sună, iar ei încremenesc locului.

— Spune-le că nu suntem pregătiţi.

Asta, după mama, ar trebui să fie o glumă. Sau o dovadă a groazei care a pus stăpânire pe ea.

Murmurând, probabil, nişte obscenităţi, Claude se îndreaptă către videointerfon, după care se răzgândeşte şi urcă scările, luând-o apoi spre uşa de la intrare.

Cu paşi târşâiţi, Trudy şi cu mine dăm ocol bucătăriei, pradă nervozităţii. Şi ea murmură în timp ce lucrează la propria poveste. Are spor: fiecare sforţare succesivă a memoriei o îndepărtează şi mai tare de evenimentele reale. Încearcă să-şi memoreze amintirile. Erorile de transcriere vor lucra în favoarea ei. La început vor funcţiona ca un amortizor util, gata să se transforme apoi în adevărul însuşi. Ar mai putea să-şi spună şi că nu *ea* a cumpărat glicolul, nu ea s-a dus în Judd Street, nu ea a amestecat băuturile, nu ea a plasat chestia în maşină, nu ea a scăpat de blender. Ea a făcut curat în bucătărie. Nu-i ceva ilegal. Dacă se va convinge de asta, o să se elibereze de gândul că joacă teatru şi s-ar putea să aibă o şansă. Minciuna eficientă, la fel ca o

lovitură dată cu mare măiestrie la golf, nu e conştientizată ca atare. Am auzit asta în comentariile sportive.

Îmi concentrez atenţia la paşii care coboară şi încerc să-i analizez. Inspectorul-şef Allison e fragilă ca o păsăruică, în ciuda gradului ei superior. Au loc nişte strângeri de mână. Din „îmi pare bine“-le inspectorului, îmi dau seama că e bărbatul mai în vârstă care ne-a vizitat ieri. Ce anume o fi stat în calea promovării sale? Clasa socială, educaţia, coeficientul de inteligenţă, vreun scandal… sper că ultima variantă, ceva pentru care să poarte o vină şi să nu aibă nevoie de compătimirea mea.

Sprintena doamnă inspector-şef ia loc la masa din bucătărie şi ne invită să facem la fel, de parcă ar fi casa ei. Mi-o imaginez pe mama zicându-şi că i-ar veni mai uşor să inducă în eroare un bărbat. Allison deschide un dosar şi ţăcăne în mod repetat din pixul ei cu arc în timp ce vorbeşte. Ne zice că primul lucru pe care trebuie să-l spună – şi aici face o pauză de mare efect, ca să se uite, sunt sigur, adânc în ochii lui Trudy şi ai lui Claude – e cât de rău îi pare pentru pierderea pe care au suferit-o, pierderea unui soţ drag, a unui frate drag, a unui prieten drag. Nu şi a unui tată drag. Mă confrunt cu răceala familiară şi tot mai acută a condiţiei de exclus. Dar vocea ei e caldă, mai impunătoare decât trupul, relaxată sub povara funcţiei. Accentul ei londonez nu foarte evident denotă întru totul siguranţa de sine tipic urbană şi nu va putea fi contracarat prea uşor. Nu de vocalele înghiţite cu afectare ale mamei. Nu mai ţine şmecheria asta răsuflată. Istoria nu stă în loc. Într-o bună zi majoritatea politicienilor britanici o să vorbească exact ca inspectorul-şef. Mă întreb dacă poartă pistol. E sub demnitatea ei. Ca regina, care n-are niciodată bani la ea. Să împuşti oameni e treaba inspectorilor şi a gradelor inferioare.

Allison ne anunţă că aceasta este o discuţie neoficială, menită să o ajute să-şi formeze o imagine cât mai completă asupra tragicelor evenimente. Trudy şi Claude nu au absolut nici o obligaţie să răspundă la întrebări. Numai că inspectorul-şef se înşală. Lor li se pare că au. Un refuz va trezi suspiciuni. Dar dacă inspectorul-şef e cu un pas înaintea lor, ar putea considera că şi consimţământul lor e la fel de suspect. Cei care nu au nimic de ascuns vor insista să beneficieze de asistenţa unui avocat, ca măsură de precauţie în faţa greşelilor poliţiei sau a ingerinţelor ilegale.

Când ne instalăm în jurul mesei, remarc şi mă irită absenţa oricăror întrebări politicoase despre mine. Când trebuie să se nască? Fetiţă sau băiat?

În loc de asta, inspectorul-şef nu mai pierde timpul şi trece direct la chestiune.

— Când terminăm de discutat, o să vă rog să-mi arătaţi un pic casa.

Sună mai degrabă ca o afirmaţie decât ca o rugăminte.

Claude e nerăbdător, prea nerăbdător să se conformeze.

— O, da. Da!

Alternativa ar fi un mandat de percheziţie. Dar la etaj nu-i nimic care ar putea stârni interesul poliţiei, în afară de mizerie.

Inspectorul-şef i se adresează lui Trudy:

— Soţul dumneavoastră a venit ieri aici pe la ora zece dimineaţa?

— Exact.

Mama are un ton impasibil – o lecţie pentru Claude.

— Şi au apărut tensiuni.

— Evident.

— De ce evident?

— Pentru că trăiesc cu fratele lui în ceea ce John considera a fi casa lui.

— Şi a cui casă e?

— E domiciliul conjugal.

— Căsnicia se încheiase?

— Da.

— Nu vă supăraţi că vă întreb: el considera că se încheiase?

Trudy şovăie. S-ar putea să existe un răspuns corect şi unul greşit.

— Voia să mă întorc la el, dar nu era dispus să renunţe la prietenele lui.

— Cunoaşteţi vreun nume?

— Nu.

— Dar v-a pomenit de ele.

— Nu.

— Totuşi, într-un fel sau altul, ştiaţi de ele.

— Evident că *ştiam*.

Trudy îşi îngăduie un pic de dispreţ. Ca şi cum ar spune, eu sunt adevărata femeie aici. Numai că a ignorat ce a învăţat-o Claude. Trebuie să spună adevărul, adăugând sau eliminând doar lucrurile asupra cărora au convenit. Îl aud pe unchiul meu foindu-se în scaun.

Fără să facă vreo pauză, Allison schimbă subiectul.

— Aţi băut o cafea.

— Da.

— Toţi trei. Aici la masă?

— Toţi trei.

Cel care a răspuns e Claude, îngrijorat, poate, că tăcerea lui lasă o impresie proastă.

— Şi altceva?

— Ce anume?

— Pe lângă cafea. I-aţi mai oferit şi altceva?

— Nu.

Vocea mamei pare prudentă.

— Şi ce era în cafea?

— Poftim?

— Lapte? Zahăr?

— Întotdeauna o bea neagră.

Pulsul mamei s-a accelerat.

Dar atitudinea lui Clare Allison e impenetrabil de neutră. Se întoarce spre Claude.

— Deci i-aţi împrumutat bani.

— Da.

— Cât?

— Cinci mii.

Claude şi Trudy răspund în cor, dar disonant.

— I-aţi dat un cec?

— Nu, au fost bani gheaţă. Aşa a vrut el.

— Aţi fost vreodată la barul ăla de sucuri de pe Judd Street?

Răspunsul lui Claude vine la fel de rapid ca întrebarea.

— O dată sau de două ori. John ne-a povestit de el.

— Îmi închipui că ieri n-aţi fost.

— Nu.

— N-aţi împrumutat niciodată pălăria lui cu boruri largi?

— Niciodată. Nu e genul meu.

S-ar putea să fie răspunsul greşit, dar n-are timp să cumpănească lucrurile. Întrebările au căpătat o altă greutate. Inima lui Trudy bate mai tare. N-aş lăsa-o să vorbească. Dar ea rosteşte cu o voce gâtuită:

— I-am făcut-o cadou de ziua lui de naştere. Îi plăcea la nebunie pălăria aia.

Inspectorul-şef tocmai voia să treacă la altceva, dar revine.

— Doar atâta putem vedea din el pe camerele de supraveghere. Am trimis-o pentru un test ADN.

— Nu v-am întrebat dacă doriţi un ceai sau o cafea, spune Trudy cu vocea ei schimbată.

Probabil că inspectorul-şef a refuzat oferta cu un clătinat din cap, atât în numele ei, cât şi în cel al inspectorului, care până acum nu a scos nici o vorbă.

— Cam la asta se reduce totul zilele astea, spune ea cu nostalgie în glas. Ştiinţă şi ecrane de computere. Aşa, deci unde… a, da. Au apărut tensiuni. Dar din ce s-a consemnat, văd că a existat şi o ceartă.

Claude face pesemne aceleaşi calcule rapide ca şi mine. Vor găsi şi părul lui în pălărie. Răspunsul corect era da, a împrumutat-o cu ceva vreme în urmă.

— Da, spune Trudy. Una dintre multe altele.

— V-ar deranja să-mi spuneţi…?

— Voia să mă mut din casă. I-am spus că o s-o fac când o să-mi pice mie bine.

— Când s-a urcat la volan şi a plecat, în ce stare de spirit se afla?

— Nu prea bună. Era varză. Tulburat. Nu voia cu adevărat să plec. Voia să fim iarăşi împreună. A încercat să mă facă geloasă pretinzând că Elodie era iubita lui. Ea ne-a lămurit. N-a existat nimic între ei.

Prea multe detalii. Trudy încearcă să-şi recapete controlul. Dar vorbeşte prea repede. Trebuie să-şi tragă răsuflarea.

Clare Allison rămâne tăcută o clipă, timp în care noi aşteptăm să vedem ce direcţie va aborda acum. Dar ea se menţine pe aceeaşi linie şi enunţă chestiunea cât de delicat poate.

— Nu şi din informaţiile mele.

O clipă de încremenire, de parcă sunetul însuşi ar fi fost ucis. Spaţiul de jur împrejurul meu se contractă pe măsură ce Trudy dă impresia că se dezumflă. Coloana ei pare să se taseze, ca a unei femei bătrâne. Sunt un pic mai mândru de mine însumi. Întotdeauna am avut bănuielile mele. Cât de dispuși au fost s-o creadă pe Elodie! Acuma ştiu: florile bonei vor păli negreşit. Dar şi eu ar trebui să fiu prudent. Inspectorul-şef ar putea avea propriile motive să mintă. Ţăcăne din pix, gata să treacă mai departe.

Mama spune cu o voce slabă:

— În fine, s-ar părea că eu am fost cea indusă în eroare.

— Îmi pare rău, doamna Cairncross. Dar sursele mele sunt sigure. Haideţi să spunem doar că e o tânără destul de complicată.

Aş putea explora teoria că lui Trudy nu-i pică rău să fie partea vătămată, să i se confirme povestea cu soţul ei infidel. Numai că sunt şocat. Amândoi suntem şocaţi. Tata, acel principiu inconstant, se îndepărtează şi mai mult de mine în vreme ce inspectorul-şef îi pune mamei altă întrebare. Ea răspunde cu aceeaşi voce slabă, care acum îi şi tremură puţin, precum cea a unei fetiţe pedepsite.

— A recurs la gesturi violente?

— Nu.

— Au existat ameninţări?

— Nu.

— Nici din partea dumneavoastră.

— Nu.

— Dar depresia de care suferea? Ce-mi puteţi spune despre ea?

Întrebarea a fost rostită pe un ton blând şi mai mult ca sigur e o capcană. Dar Trudy n-are nici un fel de ezitare. Prea tulburată ca să mai scornească noi minciuni, prea convinsă de adevărul ei, revine la tot ce a spus şi mai înainte, recurgând la aceleaşi formulări neverosimile. Suferinţă mentală permanentă… îi hărţuia pe cei pe care-i iubea… îşi smulgea poemele din suflet. O imagine vie mi se arată dinaintea ochilor, o defilare de soldaţi cu panaşuri jumulite. O amintire în sepia a unui podcast: războaiele napoleoniene în mai multe episoade. Pe vremea când mama şi cu mine eram relaxaţi. Îmi aduc aminte că mi-am spus atunci: Of, dacă Bonaparte ăla ar fi rămas între graniţele lui şi ar fi continuat să facă legi bune pentru Franţa!

Claude se bagă şi el în vorbă.

— Propriul său duşman – şi cel mai mare.

După modificarea de acustică, îmi dau seama că inspectorul-şef s-a întors acum spre el şi i se adresează direct:

— Mai avea şi alţi duşmani în afară de el însuşi?

Tonul e cuminte. În cel mai bun caz, e o întrebare degajată, în cel mai rău, e bogată în intenţii funeste.

— N-am de unde să ştiu. N-am fost niciodată prea apropiaţi.

— Povestiţi-mi, vă rog, spune ea, acum cu o voce mai caldă. Despre copilăria voastră împreună. Adică dacă vreţi.

Da, vrea.

— Eu eram fratele mai mic. Cu trei ani. El era bun la toate. La sport, la învăţătură, la agăţat fete. Mă considera un amărât, nu dădea nici mucii pe mine. Când am mai crescut, am făcut singurul lucru pe care el nu ştia să-l facă. Bani.

— Afaceri imobiliare.

— Aşa ceva.

Inspectorul-şef se întoarce iar spre Trudy.

— Casa asta e de vânzare?

— Evident că nu.

— Eu am auzit c-ar fi.

Trudy nu răspunde. Prima ei mişcare înţeleaptă de câteva minute încoace.

Mă întreb dacă inspectorul-şef o fi în uniformă. Precis că e. Cascheta înaltă probabil că se odihneşte pe masă, lângă cotul ei, ca un cioc uriaş. Mi-o închipui lipsită de sentimentele de solidaritate specifice mamiferelor, cu o faţă îngustă, cu buze subţiri, rigidă. Mai mult ca sigur că atunci când merge, dă din cap ca pinguinii. Probabil că inspectorul o consideră o maniacă. Sortită să promoveze la un nivel inaccesibil lui. O să-şi ia zborul. Ori a stabilit că moartea lui John Cairncross e o sinucidere, ori are motive întemeiate să creadă că o sarcină ajunsă la sfârşitul celui de-al treilea trimestru e o bună acoperire pentru o crimă. Tot ce spune inspectorul-şef, până şi cea mai neînsemnată remarcă, e deschis interpretării. Singurul lucru ce ne stă în putere e să facem estimări. S-ar putea, la fel ca în cazul lui Claude, să fie deşteaptă sau proastă – sau

amândouă în acelaşi timp. Pur şi simplu nu ştim. Neştiinţa noastră e atuul ei. Bănuiala mea e că are nişte mici suspiciuni, dar nu ştie nimic. Că superiorii ei stau cu ochii pe ea. Că trebuie să acţioneze cu multă discreţie, pentru că discuţia de faţă nu e regulamentară şi ar putea compromite viitorul proces. Că ea o să opteze pentru ce e adecvat, nu pentru ce e adevărat. Cariera ei e un ou pe care va şedea, îl va încălzi şi va aştepta.

Dar m-am mai înşelat eu şi înainte.

Nouăsprezece

Ce urmează? Clare Allison vrea să arunce o privire prin jur. Proastă idee. Dar dacă mama şi-ar retrage permisiunea acum, când – din câte ne dăm seama – lucrurile nu merg deloc bine, ar însemna să înrăutăţească şi mai tare situaţia. Inspectorul porneşte cel dintâi în sus pe scările de lemn, urmat de Claude, de inspectorul-şef, apoi de mama şi de mine. Odată ajunşi la parter, inspectorul-şef zice că, dacă n-avem nimic împotrivă, ea ar prefera să urce până sus de tot şi de-acolo „s-o pornească în jos“. Trudy n-are chef să mai urce alte scări. Ceilalţi urcă mai departe, iar noi ne ducem în salon, unde ne aşezăm şi ne gândim.

Eu îmi trimit gândurile mele iuţi de picior să le-o ia înainte – pentru început în bibliotecă. Praf de tencuială, miros de moarte, dar oarecum ordine. La primul etaj, în dormitor şi în baie, domneşte un haos de factură intimă, patul însuşi este o harababură care poartă urmele poftelor trupeşti şi ale somnului întrerupt, pe podea zac împrăştiate sau adunate în mormane hainele pe care Trudy şi le-a dat jos, la fel şi în baie, unde zac peste tot borcănaşe fără capac, cutiuţe de alifie şi lenjerie murdară. Mă întreb ce spune dezordinea asta unor ochi bănuitori. Nu poate fi neutră din punct de vedere moral. E de presupus că dispreţul faţă de lucruri, faţă de ordine şi curăţenie se plasează în acelaşi spectru cu desconsiderarea legilor, a valorilor, a vieţii înseşi. Ce altceva e un infractor dacă nu un spirit neorânduit? Cu toate astea, şi un dormitor în care e exagerat de multă ordine poate trezi suspiciuni. Inspectorul-şef îl va cuprinde dintr-o privire cu nişte ochi strălucitori, ca un

măcăleandru, şi va pleca. Dar acolo, sub nivelul gândirii conştiente, dezgustul s-ar putea să-i influenţeze judecata.

Există încăperi şi deasupra primului etaj, dar n-am ajuns niciodată până acolo. Îmi chem gândurile înapoi, jos, şi, ca un copil ascultător, mă preocup de starea mamei. Pulsul i s-a domolit. Pare aproape calmă. Poate fatalistă. Vezica ei plină mă apasă pe cap. Numai că acum nu poate fi deranjată. Îşi face socotelile, poate că se gândeşte la planul lor. Dar ar trebui să se întrebe care ar fi interesul ei. Să se disocieze de Claude. Să-l implice cumva în chestia asta. N-are nici un rost să intre amândoi la puşcărie. Şi atunci ea şi cu mine vom putea lâncezi aici. N-o să mai vrea să mă abandoneze când o să se trezească singură în ditamai casa. Caz în care o s-o iert. Sau o să mă ocup de ea mai târziu.

Dar nu-i vreme de strategii. Îi aud cum coboară iar la parter. În drum spre ieşire, trec prin faţa uşii deschise a salonului. Cu siguranţă că inspectorul-şef nu poate pleca fără să-şi ia respectuoasă rămas-bun de la soţia îndoliată. În realitate Claude a deschis uşa de la intrare şi îi arată lui Allison unde era parcată maşina fratelui său, cum la început aceasta n-a vrut să pornească, cum, deşi certaţi, îşi făcuseră cu mâna când motorul a pornit şi maşina a dat cu spatele ca să iasă în stradă. O lecţie de sinceritate.

În clipa următoare Claude şi poliţiştii stau în faţa noastră.

— Trudy… pot să-ţi spun Trudy? E un moment aşa de greu, iar tu te-ai arătat aşa de amabilă. Aşa de ospitalieră. Nu pot decât…

Inspectorul-şef se întrerupe, ceva i-a distras atenţia.

— Astea erau ale soţului dumitale?

Se uită la cutiile de carton pe care tata le-a adus şi le-a lăsat sub bovindou. Mama se ridică în

picioare. Dacă o să apară probleme, ar fi bine să-şi pună la bătaie înălţimea. Şi lăţimea.

— Se muta înapoi aici. Pleca din Shoreditch.

— Pot să arunc un ochi?

— Sunt doar cărţi. Dar vă rog.

Cu un icnet, inspectorul se lasă în genunchi ca să deschidă cutiile. Aş zice că inspectorul-şef se aşază pe vine şi-acum nu mai e un măcăleandru, ci o raţă uriaşă. E greşit din partea mea s-o antipatizez. Ea reprezintă statul de drept, iar eu mă socotesc deja unul dintre membrii curţii lui Hobbes. Statul trebuie să deţină monopolul asupra violenţei. Dar mă irită atitudinea inspectorului-şef, felul în care răscoleşte prin bunurile tatei, prin cărţile lui preferate, în timp ce, chipurile, vorbeşte singură, ştiind foarte bine că nu putem să n-o ascultăm.

— Mă depăşeşte. Foarte, foarte trist… chiar acolo, pe banda de acces…

Bineînţeles că ăsta-i doar un joc, un preludiu. Cum era de aşteptat. Se ridică în picioare. Cred că se uită la Trudy. Poate chiar la mine.

— Dar adevăratul mister e următorul. Nu s-a găsit nici măcar o singură amprentă pe sticla de glicol. Nici pe pahar. Tocmai am aflat de la criminalişti. Nici o urmă. Foarte ciudat.

— Ah! exclamă Claude, dar Trudy intervine şi îi taie vorba.

Ar fi cazul s-o pun în gardă. Nu trebuie să sară aşa. S-a grăbit prea tare să ofere explicaţia.

— Din cauza mănuşilor. Suferea de o boală de piele. Îi era foarte ruşine de mâinile lui.

— A, da, mănuşile! exclamă inspectorul-şef. Ai dreptate. Cum de-am uitat?

Despătureşte o foaie de hârtie.

— Astea?

Mama face un pas în faţă ca să se uite. Probabil că e un print după o fotografie.

— Da.

— Nu mai avea altă pereche?

— Nu ca astea. I-am spus mereu că n-are nevoie de ele. Că nimeni nu era deranjat de mâinile lui.

— Le purta tot timpul?

— Nu. Dar destul de des când se simţea deprimat.

Inspectorul-şef se pregăteşte să plece, ceea ce e o uşurare. O urmăm cu toţii în hol.

— Dar uite o chestie curioasă. Tot de la criminalişti am aflat-o. M-au sunat azi-dimineaţă, dar mi-a ieşit complet din minte. Trebuia să vă fi spus. Numai că avem atâtea pe cap! Reduceri de personal în rândul celor care lucrează cu publicul. Un val de infracţionalitate la nivel local. În fine. Arătătorul şi degetul mare de la mănuşa dreaptă. N-o să ghiciţi niciodată. Un cuib de păianjeni mititei. Zeci şi zeci. Şi, Trudy, ştiu că o să te bucuri să afli că puii o duc foarte bine. Deja au început să mişune peste tot!

Uşa de la intrare a fost deschisă, probabil de inspector. Inspectorul-şef păşeşte peste prag. Pe măsură ce se îndepărtează, vocea i se estompează, amestecându-se cu zgomotul traficului de pe stradă.

— Nu-mi amintesc nici în ruptul capului denumirea lor latinească. A trecut multă vreme de când în mănuşa aia n-a mai fost vreo mână.

Inspectorul îşi lasă o mână pe antebraţul mamei şi într-un final deschide gura, spunându-i cu blândeţe, în chip de rămas-bun:

— Ne întoarcem mâine-dimineaţă. Să clarificăm ultimele chestiuni.

Douăzeci

În fine, ne-a sosit clipa. Trebuie să luăm decizii urgente, ireversibile, incriminatoare. Dar mai întâi Trudy are nevoie de două minute de intimitate. Ne repezim la demisol, în încăperea căreia scoţienii cei glumeţi îi zic căcăstoare. Acolo, în timp ce presiunea de pe ţeasta mea slăbeşte, iar mama rămâne aşezată pe vine câteva secunde mai mult decât e necesar, oftând ca pentru sine, gândurile mi se limpezesc. Sau se îndreaptă într-o nouă direcţie. Am crezut că ucigaşii o să scape, de dragul libertăţii mele. S-ar putea să fie o perspectivă prea mărginită, prea egoistă. Mai sunt şi alţi factori de luat în considerare. Ura faţă de unchiul meu s-ar putea să fie mai mare decât iubirea pentru mama. Pedepsirea lui ar putea fi ceva mai nobil decât salvarea ei. Dar e posibil să reuşesc şi una, şi alta.

Aceste griji continuă să mă bântuie şi când ne întoarcem în bucătărie. Din câte se pare, după ce a plecat poliţia, Claude şi-a dat seama că are nevoie de un scotch. Atunci când intrăm şi auzim sunetul ademenitor cu care îl toarnă din sticlă, Trudy ajunge la concluzia că şi ei îi trebuie unul. Unul mare. Cu apă de la robinet, jumate-jumate. Stau tăcuţi lângă chiuvetă, faţă în faţă. Nu e un moment bun pentru toasturi. Fiecare se gândeşte la greşelile celuilalt sau chiar la ale lui. Sau se hotărăsc ce să facă mai departe. Ăsta-i pericolul de care s-au temut şi pentru care au tot făcut planuri. Dau pe gât băuturile şi, fără o vorbă, se decid să-şi mai toarne un rând. Vieţile noastre sunt pe cale să se schimbe. Inspectorul-şef Allison – o zeiţă capricioasă şi zâmbitoare – pluteşte ameninţătoare

pe deasupra noastră. Atunci când o să ştim de ce nu a făcut arestările pe loc, de ce ne-a lăsat în pace, o să fie prea târziu. Adună toate elementele cazului, aşteaptă rezultatul testului ADN de pe pălărie, avansează cu ancheta? Mama şi unchiul se gândesc cu siguranţă că, indiferent ce alegere ar face acum, s-ar putea să fie exact cea pe care o are în vedere şi poliţista, aşa că aşteaptă. După cum e la fel de posibil ca Allison să nu-şi fi dat seama de planul lor misterios, iar ei să aibă în continuare o mutare în avans. Un bun motiv să acţioneze cu îndrăzneală. În loc de asta, deocamdată preferă să bea ceva. Poate că orice ar întreprinde ei i-ar fi de ajutor lui Clare Allison, inclusiv un interludiu cu un *single malt*. Dar nu, singura lor şansă e să ia decizia radicală – şi asta neîntârziat.

Trudy ridică o mână, stăvilind un al treilea pahar. Claude e mai hotărât. El e în căutarea limpezimii mentale. Îl ascultăm cum toarnă – îl bea sec, o porţie mare –, apoi cum ia o înghiţitură sănătoasă, scoţând sunetul acela familiar. Poate se-ntreabă amândoi cum să evite o ceartă tocmai acum, când trebuie să acţioneze cu o voinţă comună. Din depărtare răzbate până la noi sunetul unei sirene: e doar o ambulanţă, dar rezonează cu temerile lor. Structura zăbrelită a statului se-ntinde nevăzută peste întregul oraş. Greu să scapi de ea. E un imbold, pentru că în sfârşit se aud nişte cuvinte, o enunţare utilă a evidenţei.

— E de rău.

Vocea mamei e gravă şi răguşită.

— Unde-s paşapoartele?

— La mine. Dar banii?

— În valiza mea.

Însă nici unul nu face vreo mişcare şi asimetria schimbului de replici – cu răspunsul evaziv al lui Trudy – nu-l enervează pe unchiul meu. Aproape a terminat cel de-al treilea pahar de scotch când primul din cele băute de Trudy ajunge la mine. Cam lipsit de senzualitate, însă oglindeşte

sau agravează situaţia noastră, creând senzaţia sfârşitului, fără ca la orizont să se mai întrezărească vreun început. Îmi evoc în minte un vechi drum militar printr-o vâlcea răcoroasă, un iz de piatră udă şi turbă, zgomot de oţel şi de paşi răbdători pe roca sfărâmată, precum şi povara unei amare nedreptăţi. Atât de departe de coastele orientate spre sud, de pulberea albicioasă de pe ciorchinii violet umflaţi care încadrează dealurile din zare şi umbrele lor suprapuse, de un indigo şi mai stins! Aş prefera să fiu acolo. Dar recunosc: scotch-ul, primul pe care-l beau, descătuşează ceva. O eliberare aspră – poarta deschisă dă spre zbateri şi teamă de orice ar putea ticlui mintea. Asta mi se-ntâmplă acum. Sunt întrebat, mă întreb eu însumi ce anume îmi doresc mai cu ardoare în această clipă. Orice. Realismul nu mai e un factor restrictiv. Taie frânghiile, eliberează-ţi mintea. Pot să răspund fără să mă gândesc: pătrund prin poarta deschisă.

Se aud paşi pe scări. Trudy şi Claude tresar şi ridică privirile. Oare inspectorul a găsit o cale să pătrundă în casă? Un spărgător a ales cea mai proastă noapte cu putinţă? E o coborâre lentă, greoaie. Cei doi zăresc nişte pantofi negri de piele, după aceea un mijloc încins cu o curea, o cămaşă pătată de vomă şi apoi o expresie înfiorătoare, deopotrivă absentă şi hotărâtă. Tata poartă hainele în care a murit. Chipul îi e livid, buzele deja intrate în putrefacţie îi sunt negre-verzui, ochii, mici şi pătrunzători. Acum s-a oprit la piciorul scărilor şi-i mai înalt decât ni-l aminteam. A venit de la morgă după noi şi ştie exact ce vrea. Tremur pentru că mama tremură. Nu există nici o pâlpâire, nimic fantomatic. Nu e o halucinaţie. E tatăl meu în carne şi oase, John Cairncross, fix el. Geamătul speriat al mamei acţionează ca un stimulent, pentru că tata se îndreaptă spre noi.

— John, zice Claude precaut, pe un ton ascendent, ca şi cum ar putea trezi această siluetă

la cuvenita-i non-existenţă. John, noi suntem.

Asta pare de la sine înţeles. Stă dinaintea noastră, la mică distanţă, şi emană o miasmă dulceagă de glicol şi carne plăcută viermilor. La mama se uită el acum cu ochi mici, tăioşi şi negri, făcuţi din piatră nepieritoare. Buzele lui dezgustătoare se mişcă, dar nu scot nici un sunet. Limba îi e şi mai neagră decât buzele. Fără să-şi desprindă o clipă privirea de la ea, întinde un braţ. Mâna lui descărnată se încleştează pe beregata unchiului meu. Mama nu mai e în stare nici să ţipe. Totuşi ochii lui nelichizi rămân fixaţi asupra ei. Ăsta e darul lui pentru ea. Strânsoarea aceea necruţătoare cu o singură mână se înăspreşte. Claude cade în genunchi, ochii îi ies din cap, mâinile lui izbesc şi smucesc zadarnic mâna fratelui său. Doar un chiţăit vag, un sunet jalnic de şoricel, ne mai dă de ştire că e-n viaţă. În clipa următoare nu mai e. Tata, care nu i-a aruncat nici măcar o privire, îl lasă să cadă la pământ şi acum îşi trage soţia către el, o cuprinde în braţele lui subţiri şi puternice ca nişte tije de oţel. Îi ridică faţa înspre a lui şi o sărută îndelung şi apăsat cu nişte buze putrezite şi reci ca gheaţa. Oroarea, scârba şi ruşinea o copleşesc. Clipa asta o s-o chinuie cât o mai trăi. El îi dă drumul nepăsător şi face cale-ntoarsă pe unde a venit. Chiar din momentul în care o ia în sus pe scări, începe să se estompeze.

Prin urmare, am fost întrebat. M-am întrebat. Şi asta e ceea ce-mi doresc. O fantezie infantilă de Halloween. Cum altfel să faci o fantomă să se răzbune într-o epocă seculară? Goticul a fost surghiunit în chip raţional, vrăjitoarele au spălat putina şi tot ce mi-a mai rămas e materialismul atât de deranjant pentru suflet. O voce de la radio mi-a zis odată că atunci când o să înţelegem pe deplin ce este materia, o să ne fie mai bine. Mă îndoiesc profund. N-o să obţin niciodată ce-mi doresc.

***

Ies din aceste reverii şi descopăr că ne aflăm în dormitor. Nu-mi aduc aminte în ruptul capului cum am urcat. Zgomotul înfundat al uşii de la şifonier, un zăngănit de umeraşe, o valiză trântită pe pat, încă una, apoi pocnetul energic al unor încuietori care se deschid. Ar fi trebuit să aibă deja bagajele făcute. Inspectorul ar putea veni chiar în seara asta. Ăsta-i plan, după mintea lor? Aud înjurături şi bombăneli.

— Unde-o fi? Că doar o aveam chiar aici, în mâna mea!

Se fâţâie de colo colo prin dormitor, trag sertare, tot intră şi ies din baie. Trudy scapă din mână un pahar care cade pe pardoseală şi se sparge. Nici nu se sinchiseşte. Dintr-un motiv sau altul, radioul merge. Claude stă cu laptopul deschis în poală şi mormăie:

— Avem tren la nouă. Taxiul e pe drum.

Aş prefera să mergem la Paris, nu la Bruxelles. De-acolo avem legături mai bune în continuare. Trudy, care e încă în baie, murmură ca pentru sine:

— Dolari… euro…

Tot ce spun, până şi zgomotele pe care le scot, au un aer de adio, ca un acord consonant trist, ca un rămas-bun cântat. Ăsta-i sfârşitul: n-o să ne mai întoarcem niciodată. Casa de-aici, casa bunicului meu, în care ar fi trebuit să cresc, e gata să dispară. N-o să mi-o pot aminti. Mi-aş dori să-mi pot redeștepta în minte o listă de ţări cu care n-avem tratate de extrădare. Majoritatea sunt neplăcute, turbulente şi prea calde. Am auzit că Beijingul ar fi un loc agreabil pentru fugari. Un sat înfloritor de răufăcători anglofoni, bine ascuns în nemărginirea populată a unui oraş global. O destinaţie bună.

— Somnifere, analgezice, strigă Claude.

Vocea lui, tonul ei îmi dau ghes. A venit timpul să mă hotărăsc. El închide valizele, leagă chingile de piele. Ce rapid a fost. Probabil că bagajele erau pe jumătate făcute. Sunt valize din alea vechi, cu două roţi, nu cu patru. Claude le pune în picioare pe podea.

— Care din astea? zice Trudy.

Cred că ţine în mâini două eşarfe. Cu un mormăit, Claude îi comunică preferinţa lui. O simplă pretenţie de normalitate. În clipa când o să urce în tren, când o să treacă graniţa, vina lor o să vorbească de la sine. N-au decât o oră la dispoziţie şi ar trebui să se grăbească. Trudy spune că vrea să-şi ia o haină pe care n-o găseşte. Claude insistă că n-are nevoie de ea.

— E foarte uşoară, zice ea. Aia albă.

— O să sari în ochi în mijlocul mulţimii. Pe camerele de supraveghere.

Cu toate astea, ea o găseşte tocmai când Big Ben bate ora opt şi încep ştirile. Nu stau să asculte. Mai sunt nişte ultime lucruri care trebuie strânse. În Nigeria, copii arşi de vii în faţa părinţilor lor de partizanii fundamentalismului. În Coreea de Nord se lansează o rachetă. Peste tot în lume nivelul mărilor şi al oceanelor depăşeşte previziunile. Dar nu astea ocupă primul loc. Acesta e rezervat unei noi catastrofe. O combinaţie de sărăcie şi război, başca nişte schimbări climatice, alungă milioane de oameni din casele lor: o epopee străveche în haine noi, cu ample deplasări de populaţie, asemenea unor fluvii umflate odată cu venirea primăverii, Dunări, Rinuri şi Ronuri de oameni furioşi, deznădăjduiţi sau plini de speranţă, toţi îmbulzindu-se la graniţe, dinaintea porţilor de sârmă ghimpată, şi înecându-se cu miile, ca să se bucure şi ei de bogăţiile Occidentului. Dacă, potrivit unui clişeu la modă, e un nou exod de proporţii biblice, acum mările nu se despart ca să-i lase să treacă – nici Marea Egee, nici Canalul Mânecii. Bătrâna Europă se vede nevoită să-și

selecteze idealurile, oscilează între milă şi teamă, între sprijin şi respingere. Sentimentală şi plină de bunăvoinţă săptămâna asta, cu inima împietrită şi excesiv de raţională în următoarea, vrea să ajute, dar nu e dispusă să împartă cu alţii sau să piardă ce are.

Şi întotdeauna există probleme mai stringente. În timp ce televizoarele şi radiourile de pretutindeni zumzăie monoton, oamenii continuă să-şi vadă de ale lor. Un cuplu tocmai a terminat să-şi facă bagajele pentru o călătorie. Valizele sunt închise, dar tânăra vrea să ia şi o fotografie de-a mamei sale. Rama sculptată şi grea e prea mare ca să mai încapă pe undeva. Fără instrumentul potrivit, fotografia nu poate fi scoasă, iar instrumentul, o cheie specială, se află în pivniţă, pe fundul unui sertar. Taxiul aşteaptă afară. Trenul urmează să plece peste cincizeci şi cinci de minute, până la gară e destul de mers şi s-ar putea să fie cozi la controalele de securitate şi la verificarea paşapoartelor. Bărbatul scoate o valiză pe palier şi se întoarce, gâfâind un pic. Ar fi trebuit s-o tragă pe roţi.

— Trebuie neapărat să plecăm.

— E musai să iau fotografia asta.

— Du-o sub braţ.

Dar ea duce deja poşeta, haina albă, o valiză pe care o trage după ea şi mă mai poartă şi pe mine.

Cu un geamăt, Claude ridică şi a doua valiză ca s-o ducă afară. Prin acest efort inutil ţine să-i demonstreze că nu mai au nici o clipă de pierdut.

— Nu-ţi ia decât un minut. E în colţul din faţă al sertarului din stânga.

Claude se întoarce în cameră.

— Trudy. Plecăm. Acum.

Schimbul de replici a trecut de la succint la ranchiunos.

— Du-mi-o tu.

— Nici nu se pune problema.

— Claude. E mama.

— Nu mă interesează. Hai să mergem.

Ba nu, n-o să meargă nicăieri. După atâtea suceli şi învârteli, interpretări greşite, scăpări de intuiţie, erori de judecată, tentative de autodistrugere, plus amărăciunea în faţa propriei mele pasivităţi, am luat în sfârşit o hotărâre. Ajunge. Sacul meu amniotic este punga străvezie ca mătasea, fină şi rezistentă, în care stau eu. Mai conţine şi lichidul care mă apără de lume şi de visele ei rele. Dar gata cu asta. A venit timpul să intru şi eu în joc. Să pun capăt sfârşiturilor. A venit timpul să încep. Nu mi-e uşor să-mi eliberez braţul drept, care mi-e înţepenit la piept, sau să-mi fac încheietura să se mişte. Dar acum am reuşit. Un deget arătător, ăsta-i instrumentul meu special cu care o s-o scot pe mama *mea* din ramă. Cu două săptămâni înainte de termen şi cu nişte unghii tare lungi. Încerc o primă incizie. Am unghiile moi şi, oricât de fină ar fi, ţesătura aia se dovedeşte trainică. Evoluţia ştie ce face. Pipăi după crestătura pe care a făcut-o degetul meu. Simt o încreţitură bine conturată şi acolo încerc iar şi iar, până când, la a cincea încercare, apare o fisură imperceptibilă şi apoi, la a şasea, o sfâşiere minusculă. În această ruptură mă străduiesc să-mi vâr vârful unghiei, degetul, apoi două degete, trei, patru şi, în fine, pumnul meu răzbeşte afară, iar în urma lui se produce o revărsare colosală, cascada începutului de viaţă. Protecţia mea acvatică a dispărut.

De-acum n-o să mai aflu niciodată cum s-ar fi sfârşit povestea cu fotografia sau cea cu trenul de la ora nouă. Claude e afară din cameră, în capul scării. Probabil că are o valiză în fiecare mână şi e gata să coboare.

Mama strigă, cu un soi de geamăt decepţionat:

— Ah, Claude.

— Ce mai e?

— Apa. Mi s-a rupt apa.

— O să ne ocupăm de asta mai târziu. În tren.

Probabil îşi închipuie că e o stratagemă, o continuare a discuţiei în contradictoriu de mai devreme, o chestie femeiască nesuferită, pe care el e prea agitat ca s-o ia în seamă.

Mă scutur să-mi dau jos căiţa – încerc pentru prima dată experienţa dezbrăcatului. Mişcările îmi sunt neîndemânatice. Trei dimensiuni par de trei ori prea multe. Prevăd că lumea materială o să mă pună la grea încercare. Învelişul lepădat îmi rămâne agăţat în jurul genunchilor. Nu contează. Am dedesubtul capului alte treburi de care să mă ocup. Nu ştiu de unde ştiu ce trebuie să fac. E un mister. Pur şi simplu ne naştem cu anumite cunoştinţe. În cazul meu e chestia asta şi o brumă de reguli de scandare. Deci până la urmă nu-s chiar aşa de *tabula rasa*. Îmi ridic aceeaşi mână până la nivelul feţei şi o întind un pic de-a lungul peretelui muscular al uterului, ca să dibuiesc colul uterin. E un loc strâmt din spatele capului meu. Şi acolo, la breşa către lume, palpez eu delicat cu degete plăpânde şi imediat, ca şi când s-ar fi rostit un blestem, se strârneşte puterea enormă a mamei, pereţii din jurul meu văluresc, apoi freamătă şi se închid peste mine. E un cutremur, o agitaţie imensă în această grotă a ei. La fel ca ucenicul vrăjitor, sunt îngrozit, apoi strivit de forţa pe care am dezlănţuit-o. Ar fi trebuit să aştept să-mi vină vremea. Doar un nebun s-ar pune cu o asemenea forţă. De undeva de foarte departe o aud pe mama cum strigă. Ar putea fi un strigăt de ajutor sau un ţipăt de triumf ori de durere. Apoi simt pe creştet propria-mi coroană – dilatată un centimetru! Nu mai am cale de-ntors.

Trudy s-a târât până în pat. Claude stă undeva lângă uşă. Mama gâfâie, surescitată şi foarte speriată.

— Gata, a început. E aşa de rapid! Cheamă o ambulanţă.

Pentru o clipă, el nu scoate o vorbă, apoi se mulţumeşte să întrebe:

— Unde-i paşaportul meu?

Greşeala e a mea. L-am subestimat. M-am grăbit să vin pe lume mai devreme ca să-l distrug pe Claude. Ştiam că e o belea. Dar am crezut că o iubeşte pe mama şi că o să rămână alături de ea. Acum încep să înţeleg cât de mare e tăria ei. Acoperind zornăitul vesel al monedelor care se lovesc de cutia cu farduri când scotoceşte prin poşetă, Trudy zice:

— L-am dosit. Undeva jos. În caz că se ajungea la asta.

Claude stă şi chibzuieşte. Face afaceri imobiliare, a deţinut un zgârie-nori în Cardiff şi ştie să se tocmească când vine vorba de o tranzacţie.

— Spune-mi unde e şi-ţi chem o ambulanţă. Apoi mă car.

Vocea ei sună precaut. E foarte atentă la starea în care se află, aşteaptă, îşi doreşte şi îi e groază de următorul val de contracţii.

— Nu. Dacă eu mă duc la fund, te duci şi tu.

— Bine. Atunci fără ambulanţă.

— O s-o chem singură. Imediat ce…

Imediat ce o să treacă a doua contracţie, mai puternică decât prima. Şi iarăşi se aude strigătul ei involuntar şi tot corpul i se încordează în timp ce Claude traversează încăperea, îndreptându-se spre pat, spre priza de lângă el, ca să deconecteze telefonul, iar eu sunt comprimat violent, ridicat, tras în jos şi în spate câţiva centimetri din locul unde mă aflam. O bandă de fier mi se strânge în jurul capului. Cele trei destine ale noastre sunt strivite într-o singură pereche de fălci.

Când valul se retrage, Claude, asemenea unui poliţist de frontieră, zice cu o voce lipsită de expresie:

— Paşaportul?

Mama scutură din cap, aşteptând să-şi recapete răsuflarea. Se ţin reciproc într-un soi de echilibru.

Trudy îşi vine în fire şi rosteşte cu glas egal:

— Atunci va trebui să fii moaşa mea.

— Nu-i copilul meu.

— Niciodată nu-i copilul moaşei.

E speriată, dar reuşeşte să-l îngrozească cu indicaţiile ei.

— Când o să iasă, o să vină cu faţa-n jos. Îl apuci cu mare grijă, cu amândouă mâinile, îi sprijini capul şi-l aşezi pe mine. Tot cu faţa în jos, între sâni. Acolo unde-mi bate inima. Pentru cordonul ombilical nu-ţi face griji, o să înceteze să pulseze şi copilul o să-nceapă să respire. Îl acoperi cu două prosoape, ca să-i fie cald. Apoi aşteptăm.

— Aşteptăm. Doamne. Ce aşteptăm?

— Să iasă şi placenta.

Dacă a tresărit sau l-a apucat greaţa, asta n-am de unde să ştiu. S-ar putea să-şi facă încă socoteli c-o să isprăvim cu toate astea şi-o să prindem un tren ceva mai târziu.

Ascult cu atenţie, decis să învăţ ce am de făcut. Să mă ghemuiesc sub un prosop. Să respir. Să nu scot o vorbă. *Copilul!* Evident, roz sau albastru!

— Deci du-te şi adu un maldăr de prosoape. O să fie mizerie mare. Curăţă-te pe mâini cu periuţa de unghii şi săpun la greu.

Nu mai simte pământul sub picioare, e tare departe de orice ţărm primitor, e un om fără acte care ar trebui să fugă ca să-şi scape pielea. Se întoarce şi pleacă să facă ce i s-a spus.

Şi totul continuă, val după val, cu strigăte şi vaiete şi rugăminţi să înceteze chinul. Nemiloasa înaintare, implacabila expulzare. Cordonul ombilical se desfăşoară în spatele meu pe măsură ce eu îmi urmez lent drumul înainte. Înainte şi afară. Forţe necruţătoare ale naturii sunt chitite să mă strivească. Străbat o porţiune pe care ştiu că

unchiul meu a parcurs-o prea des în sens invers. Nu mă deranjează. Ceea ce la vremea lui a fost un vagin a devenit acum mândrul canal al naşterii mele, Panama mea, iar eu sunt mai mare decât el, sunt corabia falnică a genelor care înaintează demn, fără grabă, purtând încărcătura mea de informaţii străvechi. Nici o pulă oarecare nu poate concura cu aşa ceva. Pentru un timp sunt surd, orb, mut şi nu-i loc care să nu mă doară. Dar încă şi mai tare o doare pe mama, care ţipă pe măsură ce înfăptuieşte sacrificiul pe care îl fac toate mamele pentru bebeluşii lor urlători şi cu capul mare.

Alunec cu un scârţâit, ies la lumină în învelişul meu cerat şi iată-mă debarcat în pielea goală în regat.[1] Precum Cortez cel dârz (mi-aduc aminte o poezie pe care mi-a citit-o odată tata[2]), sunt uimit. Mă uit cu nespusă uluire şi bănuială în jos, la suprafaţa flauşată a unui prosop de baie albastru. Albastru. Am ştiut dintotdeauna, cel puţin la nivel verbal, am putut intui dintotdeauna ce anume e albastru: marea, cerul, lapislazuli, genţianele – nişte noţiuni abstracte şi-atâta tot. Acum în sfârşit am priceput-o, mi-o însuşesc, iar ea mă ia în stăpânire la rându-i. Mai frumoasă decât am îndrăznit să cred. Şi ăsta-i doar începutul, e doar zona indigo de la capătul spectrului.

Cordonul meu credincios, coarda de salvare care n-a reuşit să mă ucidă, moare brusc, aşa cum îi era menit. Respir. Adorabil. Sfatul meu pentru nou-născuţi: nu plângeţi, uitaţi-vă în jur, adulmecaţi aerul. Sunt în Londra. Aerul e bun. Sunetele sunt clare, precise, cu înaltele date la maximum. Prosopul luminos, a cărui culoare licăreşte, îmi aminteşte de moscheea Goharshad din Iran, cea la vederea căreia tatălui meu i-au dat lacrimile. Mama se mişcă, făcându-mi capul să se răsucească. Dau cu ochii de Claude. Mai scund decât mi-l reprezentasem, cu umeri înguşti şi chip de vulpe. Cu o inconfundabilă expresie de dezgust. Lumina asfinţitului, filtrată printre ramurile unui

platan, proiectează pe tavan un contur tremurător. Ah, bucuria de a-mi putea întinde picioarele, de a-mi da seama, din ce arată ceasul deşteptător electronic de pe noptieră, că n-o să reuşească în veci să prindă trenul! Numai că n-am prea mult timp să savurez momentul. Cutia mea toracică maleabilă e apucată între mâinile scârbite ale unui ucigaş şi sunt depus pe pântecele primitor şi alb ca zăpada al altuia.

Îi aud bătăile inimii ca de la mare depărtare, înăbuşite, dar familiare, asemenea unui vechi refren pe care nu l-ai mai auzit în ultima jumătate de viaţă. Tempoul muzicii e *andante*, un zgomot de paşi delicaţi care mă conduce spre adevărata poartă deschisă. Nu pot să neg că mă cuprinde spaima. Dar sunt secătuit de puteri, un marinar naufragiat ajuns pe o plajă salvatoare. Mă prăbuşesc, iar apa oceanului îmi linge gleznele.

***

Probabil că Trudy şi cu mine am aţipit. Nu ştiu câte minute au trecut până când auzim soneria. Ce clar se aude. Claude e încă aici, tot mai speră să-şi găsească paşaportul. Pesemne că s-a dus să scotocească după el la parter. Acum se îndreaptă spre videointerfon. Aruncă o privire spre ecran şi se întoarce. Nu-i nici o surpriză.

— Patru oameni, spune el, mai mult pentru sine.

Stăm şi cugetăm la asta. S-a terminat. Nu-i un sfârşit prea grozav. Nici n-avea cum să fie.

Mama mă mută, ca să putem schimba o privire lungă. Momentul pe care l-am aşteptat atât. Tata avea dreptate: e un chip minunat. Părul e mai închis la culoare decât îmi închipuiam, ochii, de un verde mai deschis, obrajii, încă îmbujoraţi de efortul pe care tocmai l-a depus, nasul, cu adevărat

mititel. Mi se pare că în acest chip văd întreaga lume. Frumos. Iubitor. Criminal. Îl aud pe Claude străbătând încăperea cu paşi resemnaţi şi coborând la parter. Fără nici o replică pregătită. Chiar şi în acest moment de tihnă, cât mă uit lung şi lacom în ochii mamei, mă gândesc la taxiul care aşteaptă în stradă. Ce risipă. E momentul să-l lase să plece. Şi mă mai gândesc la celula noastră de la închisoare – sper că nu-i chiar foarte mică – şi, dincolo de uşa ei grea, la paşii osteniţi care urcă: mai întâi căinţă, apoi dreptate, apoi un tâlc. Restul e haos.

1. *Hamlet*, actul IV, scena 7, ed. cit.

2. Referire la poemul „On First Looking into Chapman's Homer" al lui John Keats (1795-1821).

Table of Contents

Unu
Doi
Trei
Patru
Cinci
Șase
Șapte
Opt
Nouă
Zece
Unsprezece
Doisprezece
Treisprezece
Paisprezece
Cincisprezece
Șaisprezece
Șaptesprezece
Optsprezece
Nouăsprezece
Douăzeci

Table of Contents

Unu	6
Doi	15
Trei	24
Patru	34
Cinci	45
Şase	54
Şapte	63
Opt	74
Nouă	84
Zece	91
Unsprezece	102
Doisprezece	111
Treisprezece	121
Paisprezece	132
Cincisprezece	142
Şaisprezece	147
Şaptesprezece	155
Optsprezece	162
Nouăsprezece	176
Douăzeci	180